

Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman 2003–2007 loppuarviointi

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu
Työ ja yrittäjyys
16/2011

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

MIKKO VALTAKARI – MIA TOIVANEN – OLLI OOSI – ANNU KOTIRANTA

Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman 2003–2007 loppuarviointi

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja

Työ ja yrittäjyys

16/2011

Tekijät Författare Authors Mikko Valtakari, Mia Toivanen, Olli Oosi ja Annu Kotiranta	Julkaisuaika Publiceringstid Date Huhtikuu 2011 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman 2003–2007 loppuarvointi	
Tiivistelmä Referat Abstract Tutkimuksessa on arvioitu työpoliittisen sektoritutkimusohjelman (2003–2007) vaikuttavuutta sekä ohjelman toteutustavan onnistuneisuutta. Arvioinnissa on tuotettu tietoa myös työpoliittisen tutkimuksen tämän hetken haasteista ja kehittämistarpeista. Keskeisinä menetelminä arviointityössä käytettiin dokumenttianalyysiä, tutkimusten loppuraporttien meta-analyysia, tutkimushankevastaaville tehtyä kyselyä sekä haastatteluihin perustuvia asiantuntija-arvioita. Työpoliittisen sektoritutkimusohjelmassa käynnistettiin vuosina 2003–2007 yhteensä 136 tutkimushanketta. Ohjelman kokonaisrahoitus oli 7.33 miljoonaa euroa. Hankemäärään suhteutettuna työpoliittinen sektoritutkimusohjelma on ollut mittava työpolitiikan alaan kuuluvana tutkimus- ja kehittämistoiminnan resursoija. Työpoliittinen tutkimusohjelma on tukenut onnistuneesti ministeriön työpoliittisia tietotarpeita ja luonut siten pohjaa evidenssiperusteiselle politiikan teolle. Tutkimuksen vaikutukset ovat kuitenkin luonteeltaan epäsuoria ja diffuuseja. Vaikutukset työpolitiikkaan syntyvät pääsääntöisesti useamman tutkimuksen yhteisvaikutuksesta ymmärrykseen ja asenteisiin sekä niiden kautta välillisesti työpolitiikan sisältöihin ja toimintatapoihin. Tutkimustulokset ovat toimineet signaaleina ja katalyytteinä jatkotyölle ministeriössä. Tutkimusten tulosten hyödyntäminen työpolitiikassa on kuitenkin ollut epäsystemaattista ja usein riippuvaista yksittäisistä tekijöistä tai intresseistä. Ohjelmallisuuden hyödyt yksittäiseen tutkimusrahoitukseen nähden näkyvät siten, että ohjelman kautta tutkimusrahoitusta on voitu systemaattisesti ja pitkäjänteisesti kohdistaa työpoliittisesti ja yhteiskunnallisesti tärkeäksi katsotuille alueille. Systemaattisen tutkimustoiminnan kautta ministeriöllä on ollut tärkeä merkitys ja asema yhteiskunnallisena työpoliittisen tutkimuksen toimijana ja sitä koskevan tietopääoman vahvistajana. Ohjelmallisen rahoituksen avulla on myös pystytty turvaamaan tutkimuksen jatkumoit ja luotu siten perusteita tiedon ja tutkimusosaamisen kumuloitumiselle. Työpoliittisen tutkimuksen toteutusympäristö on kokenut voimakkaan muutoksen viime vuosina. Tehtyjen uudistusten sekä tutkimusmäärärahojen vähenemisen myötä entisen kaltainen laaja-alainen ja systemaattinen työpoliittinen tutkimustoiminta on ministeriössä vähentynyt. Uhkana on, että alan tutkimustoiminta kuihtuu Suomessa. Yhtenä tähän liittyvänä haasteena on se, onnistutaanko alan tutkimustoiminta turvaamaan jatkossa esimerkiksi eri rahoittajatahojen yhteistyöllä. Työ- ja elinkeinoministeriön yhteyshenkilö: Strategia- ja ennakointiyksikkö/Heikki Räisänen, puh. 050 396 3658	
Asiasanat Nyckelord Key words Työpolitiikka, työpoliittinen sektoritutkimusohjelma, tutkimuksen vaikuttavuus	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-516-5
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 95	Kieli Språk Language Suomi, finska, finnish Hinta Pris Price 17 €
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd

Esipuhe

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisee Mikko Valtakarin, Mia Toivasen, Olli Oosin ja Annu Kotirannan arviointiraportin ”Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman 2003–2007 loppuarviointi”.

Ministeriö halusi ulkoisen arvioinnin työpolitiikan tutkimustoiminnasta, jota toteutettiin ohjelmaperusteisesti useiden vuosien ajan työministeriössä ja vuosina 2008–2009 työ- ja elinkeinoministeriössä. Kilpailutuksen perusteella arviointityön toteuttivat Tempo Economics ja Ramboll Management Consulting.

Arviointitulokset osoittavat suunnitelmallisen, ohjelmaperusteisen toiminnan hyvät puolet. Ohjelma oli kattava ja kasvatti tutkimuksellista tietopääomaa sekä tutkijaosaamista. Työvoimapolitiisesta ja työelämä tutkimuksesta koostuva työpoliittinen tutkimus tuotti sekä strategisesti että operatiivisesti keskeisiä tuloksia. Ministeriö sai vastauksia keskeisiin tietotarpeisiinsa.

Tutkimusresurssien niukkuus ja nopeiden tilannekohtaisten tutkimusten yleistyminen viime vuosina nostavat esille monia kriittisiä kysymyksiä työpoliittisen tutkimuksen tulevaisuudesta. Arvioijat katsovat, että rahoituksen puute vähentää tutkijoiden mielenkiintoa työpoliittista tutkimusta kohtaan. Työpolitiikassa ei myöskään ole sektoritutkimuslaitosta, vaan ministeriön tutkimusrahoituksella on keskeinen kansallinen rooli alan tutkimukselle.

Arviointiraportin perusteella työpoliittisen tutkimuksen resurssien ja organisoinnin uudistaminen on välttämätöntä. Työ- ja elinkeinoministeriön tutkimusrahoitus ei ole riittävää alan tutkimusosaamisen kannalta. Työelämä tutkimus on lähes loppunut työ- ja elinkeinoministeriössä. Myös työvoimapolitiikan vaikuttavuustutkimus on pysähtynyt. Ilmeistä on, ettei yksin TEM:n toimin saavuteta ratkaisuja, vaan tilanne vaatii alan toimijoiden ja rahoittajien uudenlaista yhteistyötä.

Arvioinnin ohjausryhmään ovat kuuluneet tutkimusjohtaja Heikki Räisänen puheenjohtajana (TEM) sekä jäseninä asiantuntija Juha Antila (SAK), erikoistutkija Kari Gröhn (STM), erikoistutkija Anita Haataja (KELA), ekonomisti Petri Malinen (Suomen Yrittäjät), vanhempi hallitussihteeri Seija Jalkanen (TEM), vanhempi tutkija Irja Kandolin (Työterveyslaitos), asiantuntija Seppo Saukkonen (EK), tutkimusjohtaja Roope Uusitalo ja sittemmin johtava ekonomisti Kari Hämäläinen (VATT) sekä tutkimusasiantuntija Minna Vesa (TEM). Ohjausryhmän asiantuntijajäseninä toimivat työpoliittisen tutkimusohjelman toteutuksesta vastanneet työmarkkinaneuvos Päivi Järviniemi (TEM) ja työmarkkinaneuvos Matti Sihto (TEM). Kiitän ohjausryhmän jäseniä heidän panoksestaan.

HEIKKI RÄISÄNEN

tutkimusjohtaja, työvoimapolitiikan dosentti

Sisältö

Esipuhe.....	5
1 Arviointityön taustaa.....	9
1.1 Arviointityön tavoitteet ja toteutustapa.....	9
1.2 Arviointiin liittyneitä haasteita ja rajoituksia.....	12
2 Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman tavoitteet ja sisältö	15
2.1 Yleistä työpoliittisesta tutkimuksesta ja työpolitiikan sektoritutkimusohjelmasta	15
2.2 Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman 2003–2007 taustoja	16
2.3 Työpoliittinen sektoritutkimusohjelman 2003–2007 päämäärät ja tavoitteet.....	18
2.4 Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman toteutusperiaatteet ja tietotarpeet	20
2.5 Tutkimusohjelman taustalla olleet tietotarpeet.....	22
2.6 Hankekokonaisuus	23
2.7 Työpoliittisen tutkimusohjelman suhde muihin työelämäntutkimuksen rahoittajiin	24
3 työpoliittisen sektoritutkimusohjelman toteutustapa ja toimeenpanon arviointi	27
3.1 Ohjelman toimeenpanon organisointi	27
3.2 Tutkijoiden näkemyksiä työpoliittisen tutkimusohjelman toteutuksesta.....	29
3.3 Työpoliittisen tutkimusohjelman toteutusperiaatteiden toteutuminen	32
4 Työpoliittisen tutkimusohjelman tulokset ja vaikutukset työpolitiikan toteutukseen	35
4.1 Yleistä työpoliittisen sektoritutkimus ohjelman hankkeista.....	37
4.2 Hankkeiden yhteys tutkimusohjelman tavoitteisiin.....	40
4.3 Hankkeiden luonne niiden vaikutusdynamiikan perusteella	46
4.4 Tutkimustoiminnan arvioidut tulokset ja vaikutukset työpolitiikkaan.....	51
5 Vaikutukset tutkimusorganisaatioissa	57
5.1 Tutkimustulosten hyödyntäminen organisaatiotasolla	57
5.2 Vaikutukset tutkijan omaan työhön.....	58
5.3 Tulosten leviäminen ja arvioitu hyödyntäminen työpolitiikassa	59
5.4 Yhteenveto työpoliittisen tutkimuksen vaikutuksista työpolitiikan tutkimuskenttään	63

6	Yhteenveto työpoliittisen tutkimusohjelman vaikuttavuudesta ja ohjelmallisesta lisäarvosta	65
7	Työpoliittiseen tutkimukseen liittyviä haasteita ja kehittämisehdotuksia	68
7.1	Työpolitiikan ja työpoliittisen tutkimuksen tämän päivän haasteita	68
7.2	Kehittämisehdotuksia.....	70
	Lähteet.....	73
Liite 1	Työpoliittisessa tutkimusohjelmassa toteutetut tutkimukset	89
Liite 2	Työpolitiikan sektoritutkimusohjelman 2003–2007 ohjelma-asiakirjassa määritetyt yksilöidyt tutkimustarpeet....	74

1 Arviointityön taustaa

Työ- ja elinkeinoministeriötä edeltäneen Työministeriön t & k -toiminnan päätavoitteina oli analysoida muuttuvaa toimintaympäristöä, tuottaa ennustavaa tietoa työmarkkinoista, selvittää työmarkkinoiden ja työorganisaatioiden toimivuutta, arvioida tehtyjä uudistuksia ja säädösmuutoksia sekä toiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Työministeriön rahoittama tutkimustoiminta on ollut ns. sektoritutkimusta, joka on tukenut suoraan ja konkreettisesti sen oman politiikkasektorin kehittämistä.

Työministeriö on toteuttanut työpolitiikan sektoritutkimusta ohjelmallisesti vuodesta 1989 lähtien. Sektoritutkimuksella tarkoitetaan soveltavaa tutkimusta, jota eri ministeriöt ja muut julkisen hallinnon organisaatiot rahoittavat, teettävät ja tilaavat oman politiikkasektorinsa kehittämiseksi. Viimeisin, eli Työpoliittinen tutkimusohjelma 2003–2007, valmisteltiin rinnakkain työministeriön strategiaproessin kanssa sekä vuorovaikutuksessa ministeriön eri osastojen, muiden hallinnonalojen, työmarkkinajärjestöjen ja tutkimuslaitosten kanssa.

Tutkimustarpeet ohjelmaan määriteltiin työpolitiikan silloisen strategian viiden painoalueen sekä julkisten työvoimapalvelujen toimintastrategian kautta. Suuri osa kaikista työpoliittisen tutkimusohjelman 2003–2007 yhteensä 136 tutkimusprojekteista on toteutettu työministeriön omien, erityisesti työvoimapolitiittisten, tutkimusaloitteiden pohjalta. Niiden keskeiset painopisteet ovat olleet työmarkkinoiden toimivuuden parantaminen, työvoimapalvelut työvoimapolitiikan vaikuttavuuden lisääjinä, työvoimapolitiikan vaikuttavuuden arviointi, työperustainen maahanmuutto sekä työttömien työnhakijoiden työpaikkoihin sijoittumista edistävät toimenpiteet. Työelämä tutkimukset ovat puolestaan tukeneet työpolitiikan strategialinjauksia painopisteinään tuottavuuden parantaminen laadullisesti kestäväällä tavalla, osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen sekä yrittäjyyden ja itsensä työllistämisen lisääminen.

1.1 Arviointityön tavoitteet ja toteutustapa

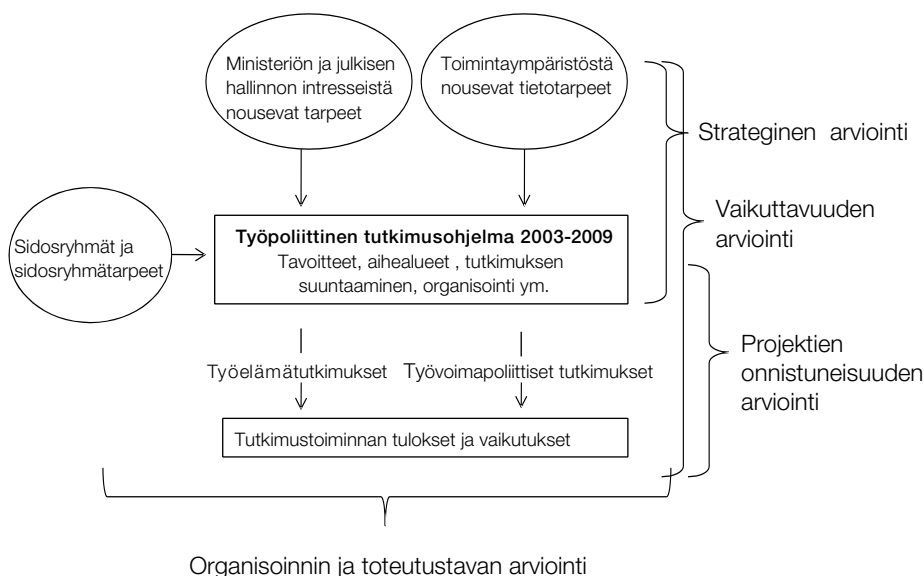
Arvioinnissa on tuotettu loppuarviointi työpoliittisesta sektoritutkimusohjelmasta, jota toteutettiin vuosina 2003–2009. Työssä on arvioitu ohjelman vaikuttavuutta sekä ohjelman toteutustavan onnistuneisuutta. Arvioinnissa tarkastelun kohteena olivat erityisesti:

- ohjelman tulokset suhteessa asetettuihin tavoitteisiin
- tulosten leviäminen ja hyödyntäminen
- ohjelman organisoinnin ja toteutustavan onnistuneisuus
- ohjelman aihealueiden valinta ja strateginen osuvuus, sekä
- projektien toteuttamisprosessi ja tutkimusten laatu.

Lisäksi arvioinnissa pyrittiin tuottamaan tietoa työpoliittisen tutkimuksen tämän hetken haasteista ja kehittämistarpeista sekä antamaan suosituksia koskien tutkimuksen suuntaamista ja organisointia jatkoa silmälläpitäen.

Arviointityö perustui kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan, jossa arviointikysymyksiä ja arvioinnin eri työvaiheita pyrittiin lähestymään integroidusti työpoliittisen tutkimuksen tarpeista ja tutkimusohjelmalla saaduista tuloksista ja vaikutuksista käsin. Lähestymistapa on kuvattu oheisessa kuvassa 1.

Kuva 1. Arvioinnin lähestymistapa

Arvioinnin toteutus perustui edellä kuvattuun lähestymistavan mukaisesti viiteen toisiaan tukevaan arviointiosioon: 1) ohjelman vaikuttavuuden arviointiin, 2) ohjelman tutkimushankkeiden relevanssin arviointiin, 3) ohjelman toteutustavan arviointiin, 4) projektitoiminnan onnistuneisuuden arviointiin sekä 5) johtopäätösten ja kehittämissuositusten laadintaan.

Arviointityö perustui useasta aineistolähteestä saatavan tiedon kokonaisvaltaiseen tulkintaan, jossa keskeisenä lähtökohtana oli tutkimusohjelman omasta tavoiteasetannasta rakentuva vaikutuslogiikka. Koska työpoliittinen sektoritutkimus on luonteeltaan soveltavaa tutkimusta, jota ministeriö teettää ja tilaa oman politiikkasektorinsa kehittämiseksi, käytettiin tutkimuksen vaikutusten tulkinnassa lähtökohtana tulosten hyödynnettävyyttä työpolitiikan suunnittelussa ja toimeenpanossa. Vastaavasti tutkimuksen vaikutuksia työhallinnon ulkopuolella arvioitiin ensisijaisesti vaikutuksina ohjelman hankkeita toteuttaneiden tutkijoiden kyvykkyyksiin sekä tutkimusorganisaatioiden tutkimustoimintaan. Tutkimushankkeissa tehdyn tutkimuksen tieteellistä laatua tai tasoa ei arvioitu.

Keskeisinä menetelminä arviointityössä käytettiin tutkimusohjelmaa ja tutkimusrahoitusta koskevien dokumenttien analyysiä, tutkimusten loppuraporttien meta-analyysia, tutkimushankevastaaville tehtyä kyselyä sekä haastatteluihin perustuvia asiantuntija-arvioita.

Dokumenttianalyysi

Työpolitiikkaa sekä laajemmin työpolitiikan tutkimusrahoitusta koskevien dokumenttien ja muiden asiakirjojen analysoinnin avulla luotiin kokonaiskuva työpoliittisen sektoritutkimusohjelman lähtökohdista, tavoitteista ja toimintatavoista. Dokumenttianalyysin perusteella laadittiin arviointitulkintojen tueksi tutkimusohjelman tavoitteista ja päämääristä johdettu työpoliittisen tutkimusohjelman vaikuttavuusmalli. Tutkimusohjelman vaikuttavuusmalli muodosti tutkinnallisen viitekehyksen tutkimusraporttien meta-analyysille.

Tutkimusten loppuraporttien meta-analyysi

Tutkimusraporttien sisällöllisen meta-analyysin avulla tehtiin synteesi työpoliittisessa tutkimusohjelmassa toteutetuista tutkimuksista ja tutkimusten keskeisistä tuloksista. Meta-analyysissä käytiin läpi 130 työpoliittisessa tutkimusohjelmassa toteutetun tutkimushankkeen loppuraporttia (liite 1). Näistä 81 tutkimusta edusti työvoimapolitiittista tutkimusta ja 49 työelämäntutkimusta. Analyysi perustui ohjelman hankeportfolion tarkasteluun. Siinä työpoliittiset tutkimukset tyypiteltiin loppuraporttien sisällön perusteella erilaisiin luokkiin ohjelman lähtökohtien ja tavoitteiden sekä tutkimushankkeiden luonteen ja vaikutusdynamiikan perusteella. Huomion kohteena analyysissä olivat erityisesti ohjelman hankekokonaisuuden vastavuus ohjelman tavoitteisiin ja tutkimustarpeisiin sekä hankkeiden tulosten potentiaaliset hyödyntämismahdollisuudet työpolitiikan strategiatyössä ja toteutuksessa. Tältä pohjalta tutkimusten loppuraporteista arvioitiin mm. tutkimushankkeen yhtymäkohtia tutkimusohjelman tavoitteisiin ja työpolitiikan tietotarpeisiin, tutkimusten vaikutusdynamiikan luonnetta, tutkimushankkeiden suoria tuloksia ja niiden synnyttämiä välillisiä vaikutusmekanismeja sekä tulosten hyödyntämispotentialia työpolitiikassa.

Sähköinen kysely tutkijoille

Tutkimuksen vaikutuksia tutkijoihin ja tutkimusorganisaatioihin tarkasteltiin arvioinnissa tutkimusohjelmaan osallistuneille tutkijoille suunnatun kyselyn avulla. Kyselyssä keskeisinä teemoina olivat tutkijoiden näkemykset työpoliittisen tutkimusohjelman toteutustavoista sekä työpoliittisen tutkimustoiminnan arvioidut vaikutukset tutkijoiden omiin kyvykkyyksiin, tutkimusorganisaatioiden toimintakykyyn sekä laajemmin tutkimusalalle. Marras- ja joulukuussa 2010 sähköisesti webropol-lomakkeella toteutettu kysely lähetettiin henkilökohtaisesti 91 tutkimuksesta vastanneille henkilöille. Osa henkilöistä oli toiminut useamman tutkimuksen vastuhenkilönä. Näille henkilöille lähetettiin kuitenkin vain yksi kyselylomake. Tähän

ratkaisuun päädyttiin, koska valtaosa tutkimuksista on toteutettu useita vuosia sitten ja joitain tehtyjä tutkimuksia voi olla vaikea erotella toisistaan jälkikäteen. Samoin arveltiin, että usean identtisen kyselylomakkeen lähettäminen voi vaikuttaa vastausprosenttiin. Kyselyssä saatiin vastaukset 38:lta tutkimushankkeen vastuulliselta vetäjältä (vastausprosentti 42 %). Vastaajista yli puolet oli yliopistoista. Muita tutkimuslaitoksia edusti kuusi vastaajaa. Mukana oli myös muutama yksityisen tutkimus- ja konsultointiorganisaation edustaja.

Asiantuntija-arviot

Näkemyksiä työpoliittisen tutkimusohjelman merkityksestä ja vaikutuksista laajemmin työpolitiikkaan ja yhteiskuntaan kartoitettiin asiantuntijahaastattelujen sekä arvioinnin lopussa 14.1.2011 pidetyn tulos- ja kehittämistyöpajan avulla. Haastattelut tehtiin yhteensä 16 henkilölle. Niiden kohteena oli työpolitiikan asiantuntijoita ministeriöstä (5 henkilöä) ja työmarkkinajärjestöistä (4 henkilöä) sekä työpoliittisia tutkimuksia toteuttaneita tutkijoita (7 henkilöä). Arvioinnin tulos- ja kehittämistyöpajassa käsiteltiin arvioinnin tuloksia ja työpoliittisen tutkimuksen merkitystä sekä pohdittiin työpoliittisen tutkimuksen haasteita ja tutkimuksen suuntaamis- ja organisoitintarpeita jatkoa silmälläpitäen. Haastattelujen ja työpajan tuloksia on käytetty arvioinnissa hyväksi erityisesti kokonaisnäkemysten muodostamisessa työpoliittisen tutkimusohjelman lisäarvoista ja merkityksestä sekä työpoliittiseen tutkimukseen kohdistuvien haasteiden ja kehittämistarpeiden määrittelyssä.

Arviointityön toteutettiin Tempo Economics Oy:n ja Ramboll Management Consultingin (RCM) yhteistyönä. Arvioinnin vastuullisena johtajana ja tutkijana toimi fil. lis. Mikko Valtakari (Tempo Economics Oy) sekä muina tutkijoina KTT Toni Riipinen (Tempo Economics Oy), YTM Olli Oosi (RMC), YTT Mia Toivanen (RCM) ja VTM Annu Kotiranta (RMC). Arviointityö on tehty tiiviissä yhteistyössä toimeksiantajan kanssa. Arviointityössä tutkijoiden apuna on toiminut toimeksiantajien edustajista koostunut ohjausryhmä. Ohjausryhmän muodostivat (ohjausryhmän pj.) tutkimusjohtaja Heikki Räisänen (TEM), asiantuntija Juha Antila (SAK), erikoistutkija Kari Gröhn (STM), erikoistutkija Anita Haataja (KELA), ekonomisti Petri Malinen (Suomen Yrittäjät), vanhempi hallituss sihteeri Seija Jalkanen (TEM), työmarkkinaneuvos Päivi Järvinen (TEM), vanhempi tutkija Irja Kandolin (Työterveyslaitos), asiantuntija Seppo Saukkonen (EK), työmarkkinaneuvos Matti Sihto, tutkimusjohtaja Roope Uusitalo (varahenkilö johtava ekonomisti Kari Hämäläinen) (VATT) sekä tutkimus-asiiantuntija Minna Vesa (TEM). Ohjausryhmällä on ollut tärkeä rooli sekä arviointityön painotusten ohjaamisessa että näkemyksellisen aihealueeseen liittyvän asiantuntemuksen välittämisessä arviointityöhön.

1.2 Arviointiin liittyneitä haasteita ja rajoituksia

Arvioinnin kohteena olleen työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimukset ovat olleet soveltavaa sektoritutkimusta ja niiden ensisijaisena tarkoituksena on ollut tukea

suoraan ja konkreettisesti ministeriön oman politiikkasektorin kehittämistä. Työpoliittisen tutkimusohjelman vaikuttavuutta ei tämän vuoksi ole ollut tarkoituksenmukaista arvioida tieteellisen tutkimuksen arviointikriteerein, vaan ensisijaisesti siitä näkökulmasta, miten hyvin ohjelman tutkimukset ovat palvelleet ohjelman tavoitteita turvata työpolitiikan suunnittelun ja toteutuksen tietotarpeet. Tämän vuoksi arvioinnin kohteena tai kriteerinä ei ole ollut tutkimusten tieteellinen taso tai vaikuttavuus.

Tutkimustoiminnan politiikkatason vaikutukset syntyvät pääsääntöisesti välillisesti ja usein pitkän aikavälin kuluessa. Tutkimushankkeiden vaikutusdynamiikka on myös hyvin erityyppinen tutkimuksen luonteesta ja kysymyksenasettelusta riippuen. Työpoliittisessa tutkimusohjelmassa toteutetut tutkimushankkeet ovat olleet luonteeltaan hyvin erityyppisiä. Osa tutkimuksista on ollut laaja-alaisia työpoliittisen ilmiön tai ilmiökentän selittämiseen tähtääviä tutkimuksia, osa puolestaan hyvinkin operatiivisia toiminnan konkreettiseen kehittämiseen tähtääviä selvityshankkeita. Haasteena on tässä suhteessa ollut tutkimusohjelman hyvinkin erityyppisen tutkimustoiminnan kokonaisvaltainen ja yhteismitallinen arviointi. Arviointityössä ei tämän vuoksi ole pyritty arvioimaan yksittäisiä hankkeita tai yksittäisen hankkeen vaikutuksia, vaan tarkasteltu ohjelman tutkimuksia kokonaisvaltaisesti ohjelmallisena hankeportfoliona. Tarkastelu ei kaikilta osin tee oikeutta yksittäisen tutkimushankkeen tuloksille ja vaikutuksille, mutta antaa kokonaiskäsityksen ohjelmataason vaikutuksista.

Tutkimustoiminnan arvioinnin yleisenä haasteena on tutkimusten vaikutusten kompleksisen dynamiikan tunnistaminen sekä vaikutusten mittaamisen haasteellisuus. Tutkimuksen vaikutukset ovat usein epäsuoria ja diffuuseja. Ne syntyvät muun muassa osaamisen, kompetenssien ja kyvykkyyksien parantumisen seurauksena. Nämä puolestaan ovat vaikeasti kvantifioitavissa, mistä johtuen selkeitä indikaattoreita tämän kaltaisten vaikutusten mittaamiseen ei ole käytössä. Tutkimustoiminnalla on myös laajoja ulkoisvaikutuksia, joiden yhteiskunnallista tuottoa on vaikea mitata ja arvioida. Lisäksi tutkimusten hyödyntämiseen ja sitä kautta syntyviin vaikutuksiin vaikuttavat monet tutkimuksesta riippumattomat tekijät. Ehkä keskeisin näistä on tutkimuksen hyödyntäjätahojen kyky ottaa vastaan ja soveltaa tutkimuksen tuottamaa tietoa toiminnassaan. Työhallinnossa tutkimusten tulosten hyödyntäminen on ollut epäsystemaattista ja usein riippuvaista yksittäisistä tekijöistä tai intresseistä. Tältä osin arvioinnissa esitetyt tulokset tutkimusten hyödyntämispotentiaalista ovat vain suuntaa antavia. Ne perustuvat arvioitsijoiden näkemykseen ja tulkintaan siitä, missä määrin kunkin tutkimuksen tulokset ovat hyödynnettävissä työpolitiikan eri osa-alueilla.

Tässä arvioinnissa työpoliittisen tutkimuksen vastaavuutta tutkimusohjelman tavoitteisiin sekä tutkimuksen hyödyntämistä työpolitiikan suunnittelussa ja toteutuksessa on arvioitu tutkimusraporttien perusteella tehdyn meta-analyysin avulla. Arvioitavia tutkimusraportteja oli yhteensä 130, joten jokaisen yksittäisen tutkimuksen keskeisten tulosten ja potentiaalisten vaikutusten kuvaaminen erikseen ei olisi

ollut tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi meta-analyysin lähtökohtana tutkimukset on tyypiteltä niiden erilaisten tavoitteiden ja tutkimusasetelmien perusteella eri luokkiin ja arvioitu tutkimusten tuloksia tehtyjen tyypittelyjen perusteella. Tyypittelyihin liittyy aina tiettyjä epävarmuustekijöitä. Esimerkiksi tutkimusten tavoitteet, kysymysten asettelu ja tulosten luonne ovat usein monimerkityksellisiä ja siten vaikeasti tyypiteltävissä toisistaan eroaviin luokkiin. Tässä mielessä arvioinnissa on jouduttu tekemään yleistyksiä, jotka eivät kaikilta osin kuvaa yksittäisen tutkimuksen luonnetta. Tyypittelyt on kuitenkin tehty systemaattisesti ja yhtenäisin kriteerein kaikista tutkimuksista. Arvioitavien tutkimusten kokonaismäärä on lisäksi niin suuri, että yksittäisten tutkimusten osalta tyypittelyyn liittyvät epävarmuustekijät eivät vaikuta meta-analyysin ohjelmatasoisiin johtopäätöksiin.

Tutkimusohjelmassa toteutettujen tutkimusten vaikutuksia tutkimusten toteuttajaorganisaatioissa arvioitiin tutkijoille suunnatun kyselyn ja haastattelujen avulla. Kysely lähetettiin 91 henkilölle ja vastauksia saatiin 38. Kyselyiden tuloksiin liittyy useita epävarmuustekijöitä, tässä tapauksessa erityisesti vastaajien valikoitumiseen liittyen. Usean tutkimuksen toteutuksesta on myös kulunut niin pitkä aika, että muistikuvat kysytyistä teemoista voivat olla hämärtyneet. Oletettavasti myös työpoliittisesta tutkimusohjelmasta saatu rahoitus on taustalla vaikuttanut vastaamisen luonteeseen ja ohjannut vastaamista tutkimusohjelmalle suotuisaan suuntaan. Tässä suhteessa kyselyn vastaukset antavat ehkä todellisesta positiivisemmän kuvan esimerkiksi tutkimusten arvioidusta vaikutuksista työpolitiikkaan ja tutkimusympäristöön.

Tässä raportissa esitetyt arviointityön lopulliset johtopäätökset ja kehittämissuhteet eivät perustu yhdestä aineistolähteestä tehtyihin päätelmiin, vaan eri aineistoista kerätyn ja eri menetelmillä tuotetun arviointitiedon kokonaisvaltaiseen tulkintaan. Johtopäätökset edustavat siten arvioitsijoiden tulkintoja ja näkemyksiä työpoliittisen tutkimusohjelman toimeenpanon onnistumisesta ja vaikuttavuudesta, samoin kuin raportin lopussa esitetyistä työpoliittiseen tutkimukseen liittyvistä tämän päivän haasteista ja kehittämistarpeista.

2 Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman tavoitteet ja sisältö

2.1 Yleistä työpoliittisesta tutkimuksesta ja työpolitiikan sektoritutkimusohjelmasta

Suomessa eri ministeriöt ovat järjestäneet toimintansa tueksi tarvitsemansa tutkimus- ja kehittämistoiminnan hyvin erilaisilla konsepteilla. Useimmilla ministeriöillä on ohjauksessaan yksi tai useampikin tutkimus- ja kehittämislaitos, joka harjoittaa ko. sektoria koskevaa perus- ja soveltavaa tutkimusta. Entiseltä työministeriöltä tämänkaltaisen sektoritutkimus- ja kehittämislaitos on puuttunut. Ministeriöllä on kuitenkin ollut käytössään ns. sitomatonta tutkimusmäärärahaa, jolla se on hankkinut pääosan tarvitsemastaan tutkimuksesta ulkopuolisista tutkimuslaitoksista. Sen rahoittama työpoliittinen tutkimustoiminta on ollut ns. sektoritutkimusta, joka tukee suoraan ja konkreettisesti sen oman politiikkasektorin kehittämistä.

Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman 2003–2007 kehittämissuunnitelman (Toppila 2002) mukaisesti työpoliittisella tutkimuksella tarkoitetaan työhallinnon toiminta-ajatuksen toteuttamista tukevaa sektoritutkimusta. Työhallinnon toiminta-ajatuksena on edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja työorganisaatioiden kehittymistä, työllisyyttä sekä maahanmuuttajien kotoutumista. Kyseisten haasteiden tutkimuksellinen analysointi on usein edellyttänyt tarkastelun ulottamista myös muiden hallinnonalojen kuin työhallinnon oman välittömän toimialan alueelle.

Työpoliittinen tutkimus jaetaan kolmeen osa-alueeseen: työelämän tutkimukseen, työvoimatutkimukseen sekä maahanmuuton tutkimukseen. Työelämän tutkimuksella tarkoitetaan organisaatiokäyttäytymisen, palkkatyön, työelämän suhteiden, työmarkkinajärjestelmien, henkilöstöjohtamisen, tuloksellisuuden, strategisen hallinnan, organisaatio-oppimisen ja tiedonluonnin tutkimusta. Työvoimatutkimuksella tarkoitetaan puolestaan työmarkkinoiden kysyntä- ja tarjontatekijöitä ja niiden kohtaantoa, työllisyyttä, työttömyyttä ja näihin vaikuttavien toimenpiteiden, kuten työvoimapolitiikan tutkimusta. Maahanmuuttotutkimuksella tarkoitetaan Suomeen suuntautuvan työperusteisen siirtolaisuuden ja maahanmuuttajien yhteiskuntaan integroitumisen ja näihin vaikuttavien toimenpiteiden tutkimusta.

Vastaavasti sektoritutkimuksella tarkoitetaan soveltavaa tutkimusta, jota eri ministeriöt ja muut julkisen hallinnon organisaatiot rahoittavat, teettävät ja tilaavat oman politiikkasektorinsa kehittämiseksi. Huttusen (2004) valtion sektoritutkimusjärjestelmän rakenteellista ja toiminnallista kehittämistä koskevan selvityksen mukaan sektoritutkimus on poliittisen päätöksenteon ja yhteiskunnan kehittämisen keskeinen strateginen resurssi ja johtamisen ja kehittämisen väline. Sen

avulla eri hallinnonalat kasvattavat tietopääomaansa ja luovat edellytyksiä yhteiskunnan innovatiiviselle kehittämiselle. Sektoritutkimuksessa kysymys on siis hallinnonalapohjaisesta rajauksesta, mutta julkisen sektorin toimien vaikutukset rajoittuvat kuitenkin vain harvoin yhden sektorin sisälle, joten sektoritutkimuksen keskeisenä haasteena on myös hallinnonalojen rajat ylittävän tietämyspohjan luominen ja välittyminen.

Huttunen (2004) päätyy selvityksessään suosituksiin, joiden perusteella jokaisella ministeriöllä tulisi olla hallinnonalan strategiaan ja yleistavoitteisiin perustuva tutkimus- ja kehittämistoiminnan strategia, jota päivitetään säännöllisesti. Samoin jokaisella ministeriöllä tulisi olla myös tutkimus- ja kehittämistoiminnan strategiaan perustava tutkimushallinto, jonka tehtäviin kuuluisi sitomattomien tutkimusmäärärahojen käytön suuntaaminen ja tavoitteiden yhteensovittaminen. Ministeriöiden sitomattomien tutkimus- ja kehittämismäärärahojen käytön tulisi aina tapahtua osana hallinnonalan tutkimus- ja kehittämistoiminnan kokonaisuutta. Sitomattomien tutkimus- ja kehittämismäärärahojen käyttö ja tutkimuslaitosten toiminta tulisi suunnitella yhtenä kokonaisuutena. Lisäksi kaikissa tutkimuksen eri vaiheissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota tutkimustulosten hyödyntämiseen ja ministeriöiden tulisi myös sitoutua tietovaltaisen hallintokulttuurin toteuttamiseen läpi linjaorganisaation. Myös ministeriön ylimmän johdon tulisi omassa työssään asettaa tutkimus- ja kehittämistoiminta ja sen johtaminen riittävän korkealle.

2.2 Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman 2003–2007 taustoja

Työministeriön hallinnonalan toimintaa tukevalla tutkimuksella on entisessä työministeriössä ollut pitkät perinteet. Työministeriön tutkimustoiminta aloitettiin vuonna 1974 siirtolaisuustutkimuksella ja sitä laajennettiin myöhemmin työvoimapolitiittisella tutkimuksella sekä työympäristön ja työelämän suhteiden tutkimuksella (nykyisin työelämä tutkimukset). Ohjelmallisesti työpolitiikan sektoritutkimusta on toteutettu vuodesta 1989 lähtien. Työvoimapolitiittisella tutkimuksella oli aiemmin säädöspohjasta työllisyyslaissa. Sen mukaan työvoimapolitiikkaa varten tuli laatia suunnitelmia sekä selvittää tuotantotoiminnan, työvoiman ja työmarkkinoiden muutoksia sekä näiden ja eri toimenpiteiden vaikutuksia työllisyyteen ja työttömyyteen. Työelämän suhteiden ja työläinsäädännön alueella ei tutkimukselle ole ollut varsinaista säädöspohjaa, vaan tutkimus on perustunut käytännön kehittämistyön ja kolmikantayhteistyön sanelemiin tarpeisiin. Maahan- ja maastamuuttopolitiikan muotoilu on tarvinnut tuekseen tutkimustietoa. Tämän alan tutkimuksen perustana on ollut käytännön politiikkavaihtoehtojen muodostamisen sanelemat tietotarpeet. (Työpoliittisen tutkimusohjelman kehittämissuunnitelma 2002).

Laajakantoisten tutkimusavusteisten työelämäohjelmien vahvistuminen sekä Euroopan Sosiaalirahaston (ESR) tavoiteohjelmien käynnistyminen 1990-luvulla merkitsi ministeriötutkimuksen, eli ministeriön omia tietotarpeita palvelevan

tutkimuksen, jonkin asteista väistymistä. Vuosina 1999–2002 työministeriö oli ollut projektien määrän mukaan mittavin työpolitiikan alaan kuuluvan tutkimus- kehittämis- toiminnan resursoija. Tosin ministeriön sitomattomilla määrärahoilla toteutuksessa vuodet 1999–2001 kattavassa tutkimusohjelmassa työvoimapolitiittisen, maahanmuuttopoliittisen ja työelämän suhteiden tutkimuksen volyymit pienentyivät olennaisesti 2000-luvulle tultaessa. Muutospaineita tutkimuksen uusiin linjauksiin aiheuttivat 2000-luvun alussa etenkin työmarkkinoiden nopea muutosprosessi. Muita tutkimustoimintaan vaikuttavia avainsanoja ja trendejä olivat työvoiman kompetenssi, uusi informaatioteknologia, työmarkkinoiden ennakointi, työvoiman ikääntyminen ja jaksaminen, mahdollisen työvoimapulan yleistyminen, työorganisaatioiden toimivuus, työn tuottavuus kilpailutekijänä, työolojen muutos, väestön liikkuvuus, maahanmuuttajat sekä työhallinnon toiminnan vaikuttavuus. (Työministeriön sitomattoman tutkimustoiminnan arviointi 2001; Filpus ja Järvinen 2001).

Työministeriö teetätti osana eri ministeriöiden sitomattoman tutkimustoiminnan laajempaa arviointia vuonna 2001 Hallinnon kehittämiskeskuksessa (HAUS) selvityksen omasta tutkimustoiminnastaan. Selvityksen mukaan ministeriön tulisi lisätä tutkimusrahoitusta ja nähdä tutkimus laajemmin, kuin vain tiedon tuottamisena työhallinnon tarpeisiin. Selvityksen mukaan työhallinto ei pysty tekemään hyvää työpolitiikkaa ja työhallinnon strategiaa ilman tutkimuksellista panosta, jonka suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin osallistuvat kolmikantayhteistyön osapuolten ohella myös muut työpolitiittisen tutkimuksen sidosryhmät. Selvityksessä todettiin myös, että työministeriön tutkimuksellisen vastuun voi nähdä ulottuvan työpolitiikan kansalliseen tietämykseen saakka. Tästä johtuen työministeriön olisi syytä huolehtia myös siitä, että sen vastuulla oleva työpolitiikan valmistelu ja työhallinnon strateginen johtaminen tukeutuvat riittävässä määrin tutkimukseen ja sen tuloksiin. Tässä tarkoituksessa työministeriön johtamisjärjestelmää suositeltiin myös kehitettäväksi siten, että työpolitiikan valmistelu, työhallinnon strateginen kehittäminen ja työpolitiittisen tutkimuksen johtaminen kytkeytyvät entistä paremmin toisiinsa. (Työministeriön sitomattoman tutkimustoiminnan arviointi, HAUS 2001).

Työministeriö asetti selvityksen jälkeen Jussi Toppilan selvitysmieheksi jatkovalmistelemaan konsulttiraportin esille ottamia kysymyksiä tehtävänäään laatia työministeriön tutkimustoiminnan kehittämissuunnitelma. Suunnitelman laadinnan lähtökohtana oli työministeriön strategia- ja kehittämisjohtamisen sekä työpolitiittisen sektoritutkimuksen vahvistaminen toisiaan tukeviksi kokonaisuuksiksi. Valmistelutyössä käytiin läpi eri ulkomaalaisia ja kotimaisia malleja, joissa tutkimustoiminta oli kytketty julkisen vallan päätöksenteonvalmisteluun. Työssä huomioitiin myös keskushallintouudistuksen antamat määrätykset ministeriöiden tieto- ja tietämyspohjan vahvistamiseksi ja hyödyntämiseksi poliittisessa päätöksenteossa sekä valtion tiede- ja teknologianeuvoston antamat linjaukset sektoritutkimuksen kehittämiseksi. Tutkimuksen sisällön osalta valmistelutyössä määriteltiin työministeriön strategiatyön linjausten sekä Suomen kilpailukykystrategian esille nostamien työpolitiittisten haasteiden pohjalta keskeiset painotukset, joihin pohjautuvaa

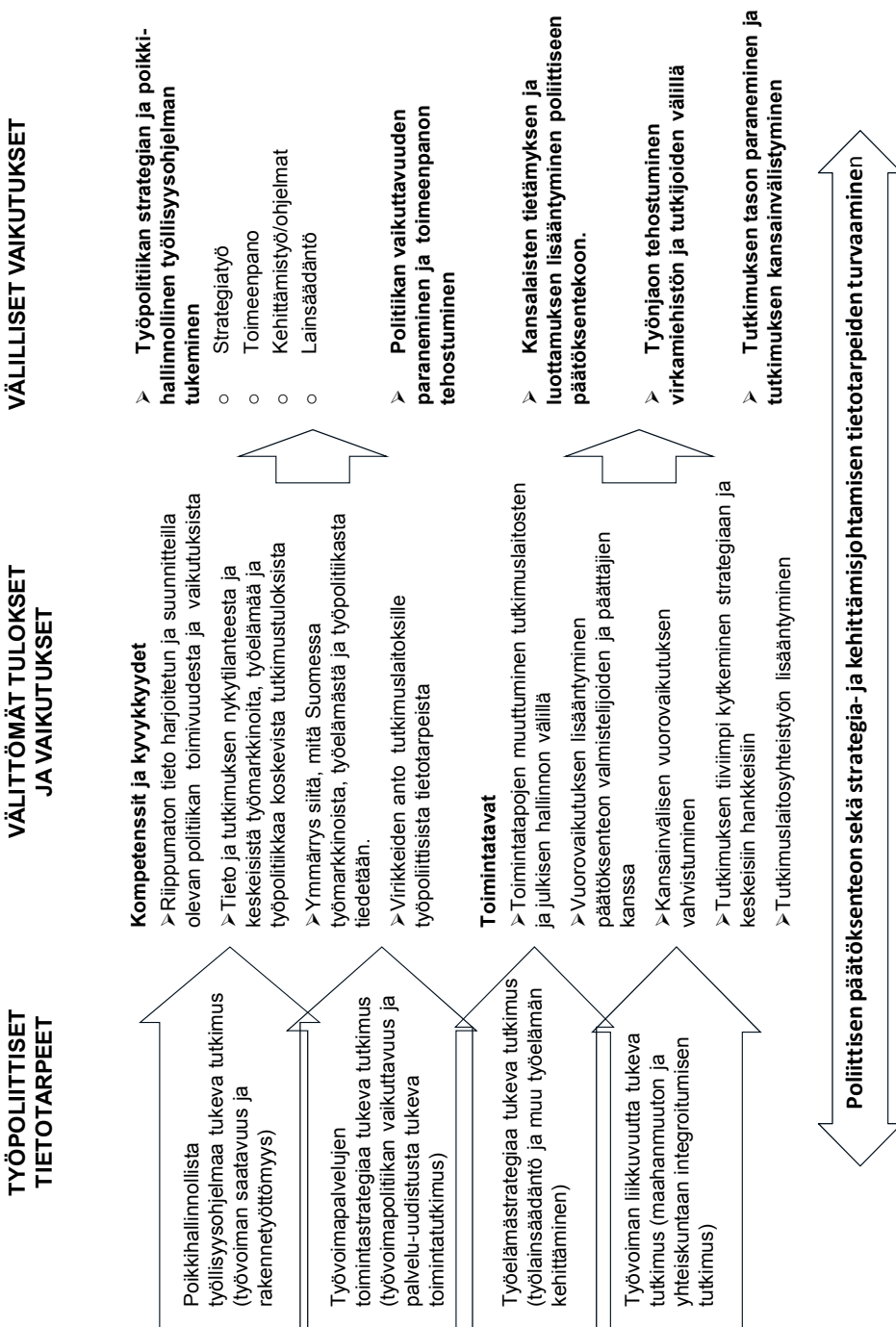
tutkimuksellista analyysityötä tulisi painottaa. Samoin selvitysraportti sisälsi ehdotuksen tutkimuksen hallinnoinnin organisoinnin järjestämiseksi työministeriössä siten, että se pystyisi vastaamaan työpolitiikan tietämuspohjan vahvistamisen osalta sille asetettuihin haasteisiin. Vuonna 2002 valmistunut raportti ehdotuksineen toimi lähtökohtana tutkimusohjelman laatimiselle. Tutkimusohjelman konkreettinen valmisteluvastuu kuului työministeriön tutkimuksesta vastaaville yksiköille. (Työpoliittisen tutkimusohjelman kehittämissuunnitelma 2002).

Työministeriö asetti 11.10.2002 projektin laatimaan ehdotuksen työpoliittiseksi tutkimusohjelmaksi vuosille 2003–2007. Projektin lähtökohtana oli edellä mainittu työministeriön tutkimuksen kehittämissuunnitelma, jossa määritellyt periaatteet oli hyväksytty työministeriön johtoryhmässä 21.6.2002. Tutkimusohjelman toimeksiannon mukaisesti työpoliittinen sektoritutkimusohjelma oli laadittava siten, että se turvaa työpolitiikan strategian tietotarpeet. Vuoteen 2010 ulottuvan työpolitiikan strategian lähtökohtana oli tuolloin pääministeri Anneli Jäätteenmäen hallituksen ohjelma ja siihen liittyvä poikkihallinnollinen työllisyysohjelma. Tutkimusohjelmassa määriteltiin hallituskauden keskeiset tutkimustarpeet työelämä-, työvoima- ja maahanmuuttopolitiikan alueilla niin, että näitä koskevat poliittisen päätöksen teon sekä strategia- ja kehittämisjohtamisen tietotarpeet sekä tästä aiheutuvat kustannukset turvataan. Ohjelmassa määriteltiin myös työpolitiikan tutkimuskysymyksissä työnjako sitomattomien tutkimusmäärärahoilla toteutettavan tutkimuksen ja eri kehittämisohjelmien, kuten työelämän kehittämisohjelman ja Euroopan sosiaalirahaston välillä.

2.3 Työpoliittinen sektoritutkimusohjelman 2003–2007 päämäärät ja tavoitteet

Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman 2003–2007 valmistelua ohjasi näkemys siitä, että työministeriön oli tiedettävä, mitä Suomessa työpolitiikassa tiedetään. Sen keskeisenä päämääränä oli verkostoitunut, kiinteä vuorovaikutus päätöksenteon valmistelijoiden ja päättäjien kanssa, sekä tavoitteena kytkeä työministeriön strategiatyö ja tutkimus kiinteästi toisiinsa. Työministeriölle nähtiin tuohon aikaan vahva rooli yhteiskunnallisena työpoliittisen tutkimuksen toimijana ja sitä koskevan tietopääoman vahvistajana. Ministeriöllä oli tietopääomansa kautta tärkeä rooli myös laajemmin työpolitiikkaa koskevassa eri tahojen päätöksenteossa. Tutkimusohjelma pyrki myös antamaan tutkimuslaitoksille virikkeitä siitä, minkälaisia työpoliittisia tietotarpeita julkisella hallinnolla ja työmarkkinajärjestöillä oli. Ohjelman tavoitteena oli paitsi työpolitiikan tietotarpeita vastaavan tutkimuksen edistäminen, myös toimintatapojen muuttaminen tutkimuslaitosten ja julkisen hallinnon välillä. Tavoitteena oli verkostoitunut kiinteä vuorovaikutus päätöksenteon valmistelijoiden ja päättäjien kanssa sekä tutkimuksen tiiviimpi kytkeminen kaikkiin keskeisiin hankkeisiin. Ohjelmalla pyrittiin osaltaan myös kansainvälisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen. (Työpoliittinen tutkimusohjelma 2003–2007).

Kuva 2. Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman 2003–2007 keskeisistä tavoitteista johdettu vaikutusmalli.

Ohjelmaa valmisteltiin rinnakkain työministeriön strategiaproessin kanssa sekä tiiviissä vuorovaikutuksessa ministeriön eri tiimien, työmarkkinajärjestöjen, muiden hallinnonalojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Ohjelmaa käsiteltiin sen laadintavaiheessa työministeriön johtoryhmissä (toimeenpano-osaston johtoryhmä, politiikkaosaston johtoryhmä) ja työpolitiikan neuvottelukunnassa. Ohjelmaprojekti järjesti valmisteluvaiheessa myös kaksi tutkijaseminaaria, joista ensimmäisessä (26.11.2002) tarkasteltiin yleisesti työelämä-, työvoima- ja maahanmuuttopolitiikan tutkimustarpeita. Toisessa seminaarissa (9.5.2003) käsiteltiin puolestaan työvoimapolitiikan vaikuttavuuden tutkimista. Tutkimusohjelman pohjalta on edelleen vuosittain laadittu yksityiskohtaisempi tutkimuksen vuosisuunnitelma, jossa on määritelty ne tietotarpeet, joihin työministeriön rahoittamalla tutkimuksella kyseisenä vuonna on pyritty vastaamaan. (Työpoliittinen tutkimusohjelma 2003-2007).

2.4 Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman toteutusperiaatteet ja tietotarpeet

Lähtökohdat ohjelman sisällöllisille tietotarpeille määriteltiin sen hetkisen työpoliittisen strategian viiden painoalueen sekä julkisten työvoimapalvelujen toimintastrategian kautta. Niin työvoima- kuin työelämä tutkimuksenkin tietotarpeita tarkasteltiin ohjelmassa integroidusti kunkin painoalueen yhteydessä. Tutkimusmäärärahat ryhmiteltiin neljäksi kokonaisuudeksi tukemaan työministeriön keskeisimpiä suuria strategia- ja kehittämishankkeita. Näitä olivat (Työpoliittinen tutkimusohjelma 2003-2007):

- poikkihallinnollista työllisyysohjelmaa tukeva tutkimus (työvoiman saatavuus ja rakennetyöttömyys),
- työvoimapalvelujen toimintastrategiaa tukeva tutkimus (työvoimapolitiikan vaikuttavuus ja palvelu-uudistusta tukeva toimintatutkimus),
- työelämästrategiaa tukeva tutkimus (työlainsäädäntö ja muu työelämän kehittäminen) sekä
- työvoiman liikkuvuutta tukeva tutkimus (maahanmuuton ja yhteiskuntaan integroitumisen tutkimus).

Työpoliittisessa tutkimusohjelmassa määriteltiin myös kymmenen periaatetta, joita työministeriön tuli noudattaa tutkimustoiminnan edistämisessä (Työpoliittinen tutkimusohjelma 2003-2007). Kyseiset periaatteet noudattelivat pitkälti tutkimusohjelmaa edeltävien selvitysten mukaisia linjauksia ja ehdotuksia. Ohjelman toimeenpanoa määrittävät periaatteet on tiivistetty oheisen taulukkoon 1.

Taulukko 1. Työpoliittisen tutkimusohjelman toteutusperiaatteet (Työpoliittinen tutkimusohjelma 2003-2007).

1. Tutkimuksen kytkeminen ministeriön strategia- ja kehittämisjohtamiseen	Periaatteen mukaisesti ministeriön tulee poliittisten päätösten valmistelijana ja tieteen hyödyntäjänä huolehtia toimialansa asioiden ja ongelmien järjestelmällisestä kokoamisesta ja tieteellisestä arvioinnista ja varmistaa, että asiat tuodaan ministereiden ja keskeisten päättäjien tietoon varhaisessa vaiheessa. Tieteellistä asiantuntemusta tulee myös hyödyntää kaikessa ministeriön päätöksenteon valmistelussa. Ministeriön kehittämistoimintaan kytketään entistä järjestelmällisemmin tutkimus niin, että tilastotarkastelusta, mittaritiedosta ja tutkimuksellisesta analyysistä saadaan toisiaan tukeva kokonaisuus. Tutkimushankkeet tulee valmistella tiiviissä yhteistyössä strategia- ja kehittämisjohtamisesta vastaavien tiimien ja tutkimuslaitosten välillä, jolloin työministeriön tarpeet ja tutkimuslaitosten tarjoama tieteellinen osaaminen ja metodologiset mahdollisuudet voidaan muodostaa käytännön hankkeeksi. Myös tutkimushankkeiden toteutuksen aikana on varmistettava tiivis vuorovaikutus. Ohjausryhmien ohella lisätään ns. tutkimuksellisten kehittämissankkeiden käyttöä, jossa tutkijat voivat mm. osallistua eri kehittämisvaihtoehtojen tarkasteluun. Tiivistetystä vuorovaikutuksesta huolimatta vastuu johtopäätösten tekemisestä säilyy päätöksenteon valmistelijoilla ja päätöksentekijöillä, ei tutkijoilla.
2. Verkostoitunut vuorovaikutus	Periaatteen mukaan tutkijoiden, virkamiesten, päätöksentekijöiden ja työmarkkinajärjestöjen välistä verkostoitunutta vuorovaikutusta lisätään. Keskeisiä kehittämishankkeita pyritään toteuttamaan toimintatutkimuksina, joissa tutkijat antavat analyttisen panoksensa kehittämistyöhön. Pyrkimyksenä on edistää kunkin tahon hallussa olevan ns. näkymättömän tiedon välittymistä, kartuttamaan yhteistä tietopääomaa ja muodostamaan yhteinen näkemys niistä tarpeista ja mahdollisuuksista, joita kullakin osapuolella on tämän tietopääoman kartuttamiseen. Työministeriön toimittama Työpoliittinen aikakauskirja muodostaa keskeisen kirjallisen foorumin eri tahojen välisessä dialogissa työpolitiikan tutkimuksen osalta. Työpolitiikan neuvottelukunnasta muodostetaan sen mandaatin mukainen työpoliittisen tutkimuksen kolmikantainen foorumi Suomessa. Erilaisten tutkimusseminaarien järjestämistä ajankohtaisista teemoista jatketaan. Myös kansainvälisen verkostoitumisen merkitystä korostetaan. Verkostoitumisen toteuttamisesta vastuu kuuluu strategia- ja kehittämisjohtamisesta vastaaville yksiköille, tutkimusjohto voi antaa tämän toteuttamisessa niille tukea.
3. Tulevaisuus-suuntautuneisuus	Tutkimustoiminta painottuu yleisesti menneen kehityksen syys-seuraussuhteiden selvittämiseen, mikä on välttämätöntä tulevaisuuden suunnittelun kannalta. Periaatteen mukaan tämän rinnalle kuitenkin tarvitaan myös tulevaisuuden kehitys- ja politiikkavaihtoehtojen arviointia riskianalyysineen. Eri kehittämishankkeiden osana on toteutettava tämän mukaisesti paitsi ex post- niin myös ex ante-arviointi.
4. Parhaiden käytäntöjen esille nostaminen	Periaatteen mukaan erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että samaan aikakokoonaisuuksiin liittyviä kehittämishankkeita koskeissa ex post-analyysit toteutetaan niin, että niistä saadaan luotettavasti esille ns. parhaita käytäntöjä ja että näitä tuloksia voidaan levittää laajalti. Kansallisia tuloksia pyritään vertaamaan myös muista maista saatuihin tuloksiin.
5. Avoimuus	Periaatteen mukaan eri politiikkavaihtoehdot ja niitä selvittäneet tieteelliset tutkimukset riskianalyysineen ja käytettyihin tutkimusmenetelmiin liittyvät epävarmuustekijät kerrotaan julkisuuteen. Samoin eri strategia- ja kehittämisjohtamistoimenpiteiden seurantaan liittyvät tutkimustulokset, myös negatiiviset, kerrotaan jatkossakin julkisuuteen. Ministeriö pyrkii näin osoittamaan avoimesti, miksi ja miten eri vaihtoehdoista on päädytty lopulliseen politiikkaratkaisuun.
6. Riippumattomuus	Vaikka tutkimuksen ja päätöksenteon vuorovaikutusta tiivistetäänkin olennaisesti, on tärkeää säilyttää tutkimustoiminnan riippumattomuus ja kriittinen ote päätöksentekoon. Periaatteen mukaan erilaisten näkemysten kuulemista ja vuoropuhelun merkitystä korostetaan valmisteluprosesseissa. Tutkimushankkeiden rahoitusta koskeva päätöksenteko pidetään erillään strategia- ja kehittämisjohtamisesta.

7. Tutkimuksen hyödyntäminen	Periaatteen mukaisesti ohjelmassa toteutetaan Suomen työelämä- ja työmarkkinatutkimusta monipuolisesti ajankohtaisten teemojen pohjalta. Työministeriön rahoittamien tutkimusten tutkijoilta edellytetään myös selkeät johtopäätökset tutkimustuloksista strategia- ja kehittämisjohtamisen näkökulmasta. Yhteenkokoavana alustana toimisi työpolitiikan tutkimuksen vuosikirja, joka sisältäisi eri tutkimuksia yhteenkokoavia analyyseja. Samoin tutkimusraportit tai ainakin niiden tiivistelmät laitetaan järjestelmällisesti internettiin, josta niiden löytymistä helpotetaan järjestelmällisellä avainsanojen käytöllä. Lisäksi pyrkimyksenä on kansainvälisten järjestöjen tuottamien työministeriön hallinnon alan tutkimusten nykyistä tehokkaampi hyödyntäminen.
8. Kilpailuttaminen	Tutkimukset tilataan kilpailuttamismenettelyllä tutkimuslaitoksista. Tutkimusten toteuttamisessa otetaan kuitenkin huomioon tutkijoiden tekijänoikeudet omaan ideaan ja metodiin.
9. Työhallinnon tutkimusosaamisen vahvistaminen	Periaatteen mukaisesti ministeriössä on oltava tutkimuksellista osaamista, jotta tietotarpeita tutkimushankkeiksi muutettaessa voidaan käydä tutkimuslaitosten kanssa asianmukaiset neuvottelut. Tutkimuksellista osaamista tarvitaan myös tutkimustuloksiin ja niihin liittyvien menetelmien vahvuuksien ja heikkouksien arviointiin. Tavoitteena on saada jokaiseen substanssiyksikköön tutkimusyhdyshenkilö, jolle määritellään tätä koskevat tehtävät ja osaamisvaatimukset. Myös työvoima- ja elinkeinokeskusten työvoimaosastoilla on oltava riittävä analyttinen osaaminen alueellisen tutkimustoiminnan toteuttamiseksi. Myös kenttähallinnon analyttistä osaamista on kehitettävä.
10. Valvonta	Näiden periaatteiden noudattamista pyritään seuraamaan vuosittain. Erityisesti kiinnitetään huomiota siihen, että tutkimusta on kytketty riittävällä tavalla eri kehittämishankkeisiin. Niiden onnistuneisuutta arvioidaan jälkikäteen, jolloin myös arvioidaan se, miten tutkimuksen kytkemisessä ollaan onnistuttu. Laatujohtamisen ja palkitsemisen kehittämisessä otetaan huomioon näiden periaatteiden noudattamisessa onnistuminen

2.5 Tutkimusohjelman taustalla olleet tietotarpeet

Ohjelman tietotarpeiden määrittelyssä käytettiin laaja-alaista näkökulmaa. Lähtökohtana siinä oli, että työpolitiikan toimintaympäristö ja siinä olevat toimintamekanismit, eri asiakasryhmien tilanteet sekä eri toimenpiteiden vaikuttavuus on tunnettava laaja-alaisesti ja syvällisesti. Tavoitteena oli, että työpolitiikan kehittämistyöhön liittyvä analysointi olisi syvällistä, jossa tilastollisten kuvausten ohella hyödynnettäisiin myös sofistikoituneempia menetelmiä, eli monipuolisesti eri kysymysten syyseuraussuhteita selvittävää tutkimusta sekä korkeatasoista laadullista tutkimusta. Näin ollen nähtiin tärkeäksi, että työministeriön on rahoitettava ohjelmassa monimuotoista työpoliittista tutkimusta, alkaen monitieteellisistä pitkäkestoisista tieteellisesti vaativista hankkeista aina käytännönläheisiin suppeisiin selvityksiin.

Tutkimustarpeiden määrittelyssä ja tutkimustoimintaa ohjaavissa painotuksissa ohjelmassa korostuivat tietyt teemat. Näitä olivat:

- työelämän tasa-arvonäkökulman monipuolinen huomiointi,
- tulevaisuussuuntautuvan analyysin merkitys tulevaisuuden eri vaihtoehtoratkaisujen vaikutusten hahmottamisessa,

- työpoliittisten toimien evaluoinnin ja vaikutustutkimusten merkitys resurssien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön edistämisessä,
- tutkimusavusteisen kehittämistyön merkitys koskien mm. alueellisia ennakointimenetelmiä ja ennakointiprosesseja, sekä
- valmius ja resurssit hallita myös EU:n eri analyysi- ja evaluointiprojekteja.

Suuri osa kaikista Työpoliittinen tutkimusohjelman 2003–2007 projekteista on toteutettu työministeriön omien, erityisesti työvoimapolitiittisten tutkimusaloitteiden pohjalta. Myös tutkimuslaitoksilta pyydettiin uusia strategisesti tärkeitä tutkimusaihe-ehdotuksia, joita saatiin yhteensä 50 kappaletta. Näistä tutkimusohjelmaan hyväksyttiin vajaa puolet. Lopulliset tutkimuksen tarve-alueet jaoteltiin tutkimusohjelmassa seitsemään teema-alueeseen, jotka olivat:

- Rakenteellisen työttömyyden alentaminen ja syrjäytymisen torjunta
- Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen
- Työn tuottavuuden ja laadun parantaminen
- Edellytysten luominen aktiiviselle työperusteiselle maahanmuuttopolitiikalle
- Yrittäjyyden ja itsensä työllistämisen edistäminen
- Julkisen työvoimapalvelun palvelustrategia
- Työhallinnon toimivuuden kehittäminen

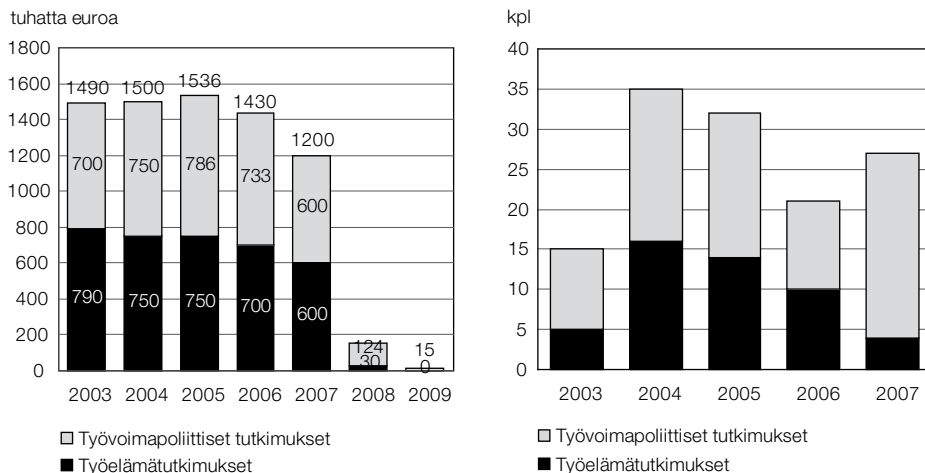
Kaikkienensa tutkimusohjelma-asiakirjaan kirjattiin eri teema-alueiden alle alustavasti vajaa sata konkreettista tutkimusehdotusta. Ne on koottu tämän raportin lopussa olevaan liitteeseen 2. Tutkimusohjelman pohjalta on myös vuosittain laadittu yksityiskohtaisempi tutkimuksen vuosisuunnitelma, jossa on määritelty ne tietotarpeet, joihin työministeriön rahoittamalla tutkimuksella on kyseisenä vuonna pyritty vastaamaan.

2.6 Hankekokonaisuus

Työpoliittisessa sektoritutkimusohjelmassa käynnistettiin vuosina 2003–2007 yhteensä 136 tutkimushanketta. Näistä työvoimapolitiittisia tutkimuksia oli 83 ja työelämä tutkimuksia 53. Luettelo ohjelmassa toteutetuista tutkimushankkeista on raportin liitteenä 1. Ohjelman kokonaisrahoitus oli 7.33 miljoonaa euroa ja se jakautui suhteellisen tasaisesti työvoimapolitiittisten tutkimusten (n. 3,7 Meur) ja työelämä tutkimusten (3.6 Meur) kesken. Hankkeiden keskimääräinen koko on siten ollut reilut 50 000 euroa/hanke, työelämä tutkimusten ollessa hieman työvoimapolitiittisia tutkimuksia suurempia. Ohjelmassa käynnistettiin vuosittain keskimäärin noin 20–25 uutta tutkimushanketta. Määrällisesti eniten tutkimuksia käynnistettiin vuosina 2004 ja 2005.

Hankemäärään suhteutettuna työpoliittinen tutkimusohjelma on ollut varsin mitava työpolitiikan alaan kuuluvan tutkimus- kehittämistoiminnan resursoija. Verrattain pienillä resursseilla on pidetty yllä työpolitiikan alalla tutkimustoimintaa, jota ei muuten olisi tehty suomalaisissa tutkimusorganisaatioissa.

Kuva 3. Työpoliittisessa tutkimusohjelmassa käynnistettyjen tutkimushankkeiden määrä sekä tutkimuksen rahoitus vuosina 2003–2007.

Hankkeita on ohjelmassa pyritty rahoittamaan yhdessä muiden ministeriöiden ja tutkimuksen tilaajien kanssa. Suomen Akatemia on osallistunut työpoliittisen tutkimustoiminnan toteuttamiseen eri ohjelmissaan (esim. Sosiaalinen pääoma ja luottamusverkostot-, Suomalaiset yritykset ja globaalin kilpailun haasteet-, Life as Learning- sekä Työ, hyvinvointi ja 2000-luvun haasteet -tutkimusohjelmat). Merkittävä työelämäntutkimuksen yhteistyökumppani on niin ikään ollut Työsuojelelurahasto. Työvoimapoliittisten tutkimusten tilaajina ja rahoittajina ovat olleet työministeriön lisäksi lähinnä muut ministeriöt. Tämän lisäksi Pohjoismaiden Ministerineuvoston rahoituksella on voitu toteuttaa yhteispohjoismaisia, erityisesti työvoimapoliittisia tutkimuksia. Euroopan Sosiaalirahaston, Euroopan työllisyysstrategian arvioinnin sekä eri maiden kansallisten parhaiden käytäntöjen analysoinnin resursseja on myös voitu hyödyntää.

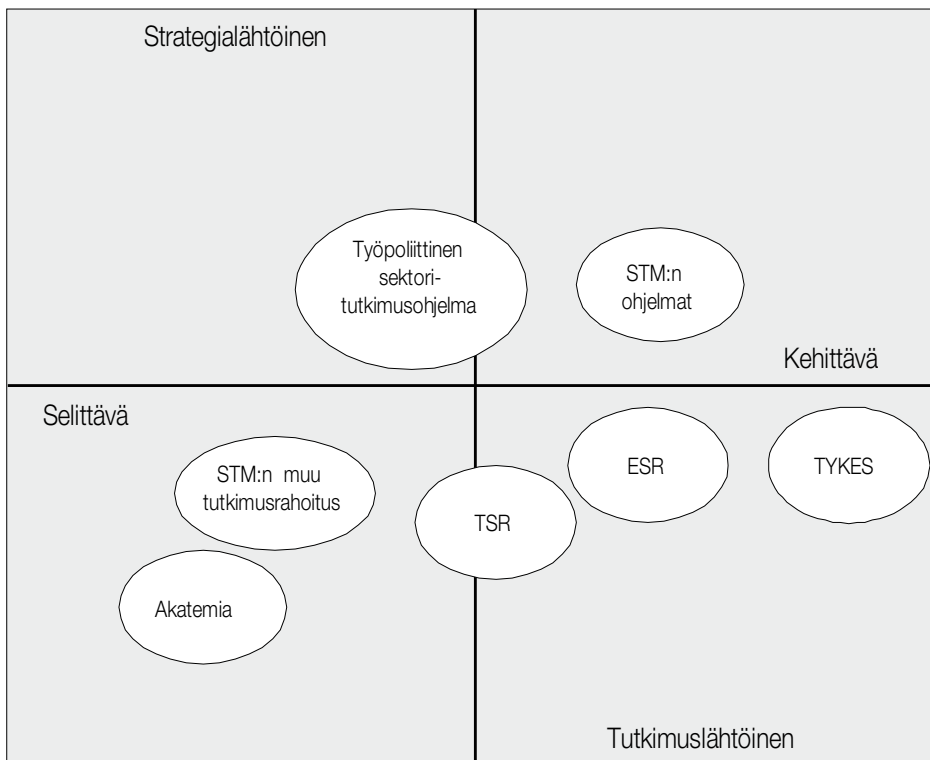
2.7 Työpoliittisen tutkimusohjelman suhde muihin työelämäntutkimuksen rahoittajiin

Työministeriö on työpoliittisen tutkimusohjelman kautta ollut merkittävä työelämäntutkimuksen ja työpoliittisen tutkimuksen rahoittaja Suomessa. Työvoimapoliittista tutkimusta eivät juuri muut tahot Suomessa rahoita, mutta työelämän kehittämistä ja tutkimusta rahoittavia toimijoita on Suomessa useita. Muilla ministeriöillä tai niiden alaisella hallinnolla on ollut viimeisen vuosikymmenen aikana useita erilaisia työelämän kehittämishankkeita ja ohjelmia. Tärkeimpiä käynnissä olleita ohjelmia ovat olleet muun muassa TYKES, VETO, NOSTE, KESTO, KAIKU ja Työtaturma-ohjelma. Pääsääntöisesti myös kaikilla työeläkelaitoksilla on omat työhyvinvointiin

liittyvät ohjelmansa, joilla pyritään kehittämään työelämää. Lisäksi työelämän tutkimusta on harjoitettu erilaisissa sektoritutkimuslaitoksissa. Myös Suomen Akatemian ja Tekesin muiden ohjelmien, erityisesti liiketoimintapainotteisten ohjelmien, tavoitteet vaikuttavat myös työelämän ja osin myös työpolitiikan kannalta kiinnostaviin kysymyksiin. Euroopan sosiaalirahastossa, erityisesti toimintalinjassa 2 ja 4, on työpolitiikan tutkimusohjelman aihepiiriä sivuavaa kehittämistyötä.

Rahoittajien lähestymistapojen erot käyvät ilmi paitsi rahoittajien haastatteluista, myös eri rahoitusohjelmien painotuksista ja tavoitteenasettelusta. Siinä missä työpoliittinen sektoritutkimusohjelma on ollut vahvasti työministeriön eri strategioista sekä tietotarpeista lähtevä ohjelma, toimivat muut rahoittajat ja kehittäjät hieman eri toimintaperiaatteilla. Tutkimusohjelman roolia suhteessa muihin rahoittajiin on hahmotettu seuraavassa nelikentässä kahdella ulottuvuudella: "Strategialähtöisyydellä" eli sillä, missä määrin tutkimusrahoituksen sisällöt syntyvät ja määräytyvät erilaisista strategisista tietotarpeista, sekä "Kehittämisorientaatiolla" eli sillä, missä määrin kyseessä on myös tutkimusperustaista kehittämistä, tai pelkän tutkimuksen ollessa kyseessä, suosituksia antavaa tutkimusta.

Kuva 4. Työpoliittinen sektoritutkimusohjelma suhteessa muihin työelämä tutkimuksen rahoittajatahoihin.

Yllä oleva kuva on yksinkertaistus työelämä tutkimuksen rahoittajatahojen erilaisista rooleista ja työnjaosta työelämän tutkimuksen- ja kehittämisen kentällä. Se kuitenkin kuvastaa hyvin eri rahoittajatahojen erilaisia intressejä työelämän kehittämisessä sekä työpoliittisen tutkimusohjelman roolia työelämää koskevassa tutkimus- ja kehittämiskentässä.

Työpoliittinen tutkimusohjelma on ollut vahvasti strategialähtöinen ja sektoritutkimusohjelmalla palvellut ministeriön oman politiikkasektorin kehittämistarpeita. Ohjelmassa toteutettu tutkimus on ollut luonteeltaan soveltavaa tutkimusta, jossa ovat painottuneet yhtäläillä selittävä kuin kehittävä tutkimusote. Tietyistä päällekkäisyyksistä huolimatta työpoliittisella tutkimusohjelmalla on ollut selkeä rooli työelämän tutkimusperustaista kehittämistä tukevana ohjelmalla työelämän tutkimuskentässä. Läpileikkaavana roolina työpoliittisella tutkimusohjelmalla on ollut työpoliittikkaa ja työelämän ajankohtaisia ilmiöitä käsittelevän, selittävän tutkimuksen toteuttaminen. Tehtyjen haastattelujen perusteella sekä tutkijat että tutkimustietoa hyödyntävät tahot näkevät, että työpoliittisen tutkimusrahoituksen rooli on ollut tärkeä erityisesti ajankohtaisten työelämää koskevien ilmiöiden esiin nostajana sekä niiden jäsentäjänä. Ilman tutkimusrahoitusta moni teema olisi jäänyt työpoliittisessa sekä työelämä tutkimuksessa vähemmälle huomiolle.

Ministeriöuudistuksen myötä työpoliitiikan sektoritutkimusta on jatkettu vuoden 2009 loppuun saakka. Tutkimusohjelman päättymisen ja tutkimustoiminnan uudelleen organisoinnin jälkeen, työelämä tutkimusten puolella työ- ja elinkeinoministeriössä on tehty yksittäisiä, lähinnä työläinsäädännön toiminnalliseen arviointiin liittyviä, selvityksiä. Myös työvoimapolitiittisten tutkimusten osalta entisen kaltainen laaja-alainen ja systemaattinen tutkimustoiminta on hiipunut. Vuodesta 2010 lähtien on aloitettu koko työ- ja elinkeinoministeriön uuden tutkimusstrategian toteuttaminen.

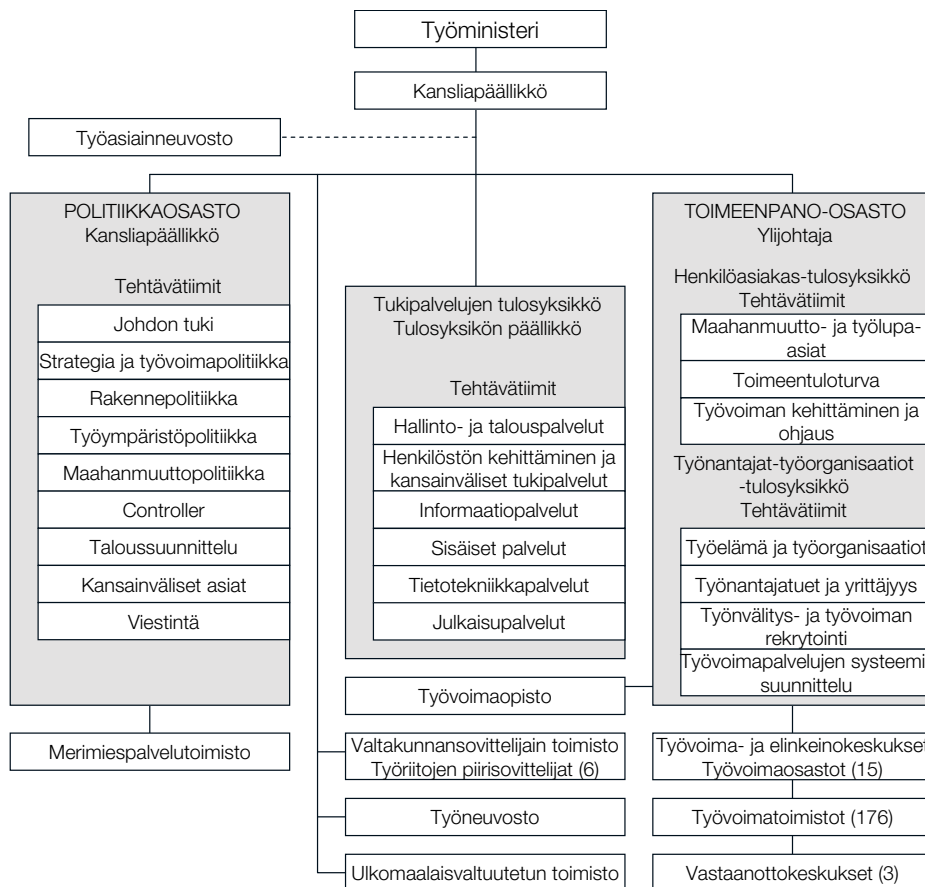
3 Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman toteutustapa ja toimeenpanon arviointi

3.1 Ohjelman toimeenpanon organisointi

Työpoliittisen tutkimusohjelman organisointi ja toimeenpano heijastivat vuoden 2003 työministeriön strategiaa ja organisoitumista. Silloisessa ministeriössä politiikkaosasto ja toimeenpano-osasto toimivat erillään. Karkeasti jaoteltuna työelämän tutkimusten valmisteluvastuu oli toimeenpano-osastolla ja työvoimapolitiittisten tutkimusten vastuu politiikkaosastolla. Niille oli nimetty omat vastuuhenkilöt ja taustatiimit. Ohjelmaa toteutettiin vuosittain työministeriön johtoryhmän hyväksymien projekti-kohtaisten suunnitelmien mukaisesti ja esimerkiksi tutkimushankkeiden tunnetuksi tekemiseksi ja tutkimusohjelman sisällön edelleen kehittämiseksi järjestettiin vuosiseminaareja ja työkokouksia työministeriön johdolle, sidosryhmille ja tutkimuslaitosten edustajille. Leimaa antavaa tutkimustoiminnalle työministeriössä oli, että se oli keskitetty vahvasti ministeriön johdon alle ja sillä oli tätä kautta ohjausvaikutusta ministeriön sisällä. Ministeriön johdon tuki osaltaan myötävaikuttii yksiköiden sitoutumiseen sekä tutkimusten läpimenoon.

Työelämäntutkimustoimintaa suunniteltiin ja toimeenpantiin toimeenpano-osaston työelämä ja työorganisaatiot -tiimissä. Samassa yksikössä toimeenpantiin myös Kansallista ikäohjelmaa, Työssä jaksamisen toimenpideohjelmaa, Kansallista tuotavuusohjelmaa sekä Työelämän kehittämisohjelmaa. Työvoimatutkimusta puolestaan suunniteltiin ja toimeenpantiin ministeriön politiikkaosastolla strategia ja työvoimapolitiikka -tiimissä. Työpoliittisen tutkimuksen osalta tiimien tehtäviin kuuluivat mm. tutkimushankkeiden käynnistäminen toimeksiannon ja/tai tarjouskilpailun perusteella, tutkimussopimusten laatiminen, tutkimushankkeiden ohjaus, tutkimuksia ja niiden tuloksia koskevien tiedotus- ja viestintätehtävien hoitaminen sekä tutkimusten painattaminen, jakelu ja julkistaminen. Tämän lisäksi tutkimushankkeiden koordinoinnin tehtäviin kuuluivat tutkimuksen teettämisen taloushallinnolliset tehtävät ja muut tutkimusohjelmaan liittyvät tehtävät, kuten esimerkiksi tutkimusseminaarien valmistelu. Lisäksi tutkimusohjelman vastuuhenkilöiden toimesta on tutkimuksen lähtökohdissa ja toteutuksessa pyritty hyödyntämään mahdollisimman paljon jo tehtyä tutkimusta sekä olemassa olevia kansainvälisiä tutkimusyhteyksiä.

Kuva 5. Työministeriön organisaatio vuonna 2001.

Työpoliittisessa tutkimusohjelmassa tutkimuksen koordinoinnin tukena toimi ministeriön asettama, käytännössä politiikkaosaston ja toimeenpano-osaston virkamiehistä koostunut, työpoliittisen tutkimuksen koordinaatioryhmä. Sen tavoitteena oli tutkimusta koskevan päätöksenteon läpinäkyvyyden parantaminen sekä työministeriön eri yksiköiden sitouttaminen tutkimustoimintaan. Tutkimuksen koordinaatioryhmän tehtävänä oli työpoliittisen tutkimusohjelman 2003–2007 toimeenpano ja siinä erityisesti: tutkimuksen vuosisuunnitelmaehdotuksen valmistelu vuosittain työpolitiikan neuvottelukunnalle ja työministeriön johtoryhmälle, tutkimushankkeita koskevien kilpailuttamisasioiden sekä tutkimusten rahoituspäätösesitysten käsittely, tutkimushankkeiden edistymisen seuranta ja tutkimustulosten arviointi, tarvittaessa kolmikantaisen käsittelyn järjestäminen yksittäisten tutkimushankkeiden valmistelussa, tutkimusasioiden tuominen tarvittaessa käsiteltäväksi muihin foorumeihin kuten ministeriön eri johtoryhmiin sekä

tutkimusohjelmassa määriteltyjen työministeriön tutkimustoiminnan kymmenen periaatteen toteutumisesta huolehtiminen. Käytännössä näiden tehtävien valmistelusta ja toteutuksesta vastasi jo edellä mainitut tiimit muutaman tutkimusvas-tuushenkilön voimin.

Tutkimushankkeiden rahoittamisen sekä ohjelman toimeenpanon ohella ohjel-massa järjestettiin useita tutkimusohjelmaan liittyviä seminaareja. Näistä kaksi ensimmäistä, eli Työpoliittisen tutkimustoiminnan suunnitteluseminaari sekä Glo-balisaatio-teemaa koskeva tulevien työelämä tutkimusten seminaari liittyivät ohjel-man tutkimusaiheiden määrittelyyn. Muut seminaarit olivat teemakohtaisia ja pai-nottuivat laajalti tutkimustulosten levittämiseen ja hyödyntämiseen. Näitä seminaa-reja olivat muun muassa:

- Työelämäjoustoja käsittelevä tutkimusseminaari
- Tulevat työelämä tutkimustarpeet ja tutkimustulosten hyödyntämisen näkö-kulmia -seminaari
- Työministeriön johdon tutkimusseminaari
- Työelämän tutkimuksen tuloksia päätöksenteon tueksi -seminaari
- Ammatillinen liikkuvuus Suomessa -seminaari
- Kirkko heikossa asemassa olevien työllistäjänä -seminaari
- Employment in Europe -seminarit
- Kokeelliset menetelmät yhteiskuntapolitiittisten toimenpiteiden arvioinnissa -seminaari
- Uusien tutkimusten anti työvoimapolitiikalle -seminaari sekä
- Työvoimapaalvelut työvoimapolitiikan vaikuttavuuden lisääjinä -seminaari.

Työministeriöön perustettiin oma erillinen analyysiyksikkö vuonna 2007 ja sen tar-koituksena oli mm. työpoliittisen tutkimustoiminnan vahvistaminen. Ohjelman lop-puun viennistä ministeriöuudistuksen jälkeen on vastannut työ- ja elinkeinominis-teriöön perustettu tutkimus- ja ennakointiryhmä. Se vastaa nykyisin ministeriön tutkimusstrategian valmistelusta ja linjaa tutkimuksen periaatteet ja järjestelyta-vat. Nykyisessä työ- ja elinkeinoministeriössä on sekä omaa analyysitoimintaa että ulkoista tutkimuksen hankintaa. Tavoitteena on kehittää ja systematisoida ministe-riön omaa analyysitoimintaa.

3.2 Tutkijoiden näkemyksiä työpoliittisen tutkimusohjelman toteutuksesta

Työpoliittisen tutkimusohjelman toteutustapaa arvioitiin tutkimusohjelmaan osal-listuneille organisaatioille suunnatun kyselyn ja tutkijahaastattelujen avulla. Vas-taajia pyydettiin arvioimaan tutkimusohjelman toteutustapaan liittyvien tekijöiden merkitystä tutkimuksen toteutuksen onnistumiseen ja tulosten leviämiseen.

Kyselyn perusteella työpoliittisen tutkimusohjelman toimeenpanoon oltiin pää-osin tyytyväisiä. Työpoliittisen tutkimusohjelman yleisiksi vahvuuksiksi nähtiin tut-kimusaiheiden ajankohtaisuus sekä ohjelman monitieteisyys ja eläminen ajassa.

Ohjelmallisen toimintatavan vahvuuksiksi nähtiin myös se, että se takasi jatkuvuuden tärkeiksi katsotuilla tutkimusalueilla. Jatkuvuudella ja siihen liittyvällä tutkimuksen teettämisen ennakoitavuudella nähtiin osaltaan olleen vaikutusta tutkijaresurssien suunnitteluun ja käyttöön tutkimusorganisaatioissa. Ohjelmallisuus on myös mahdollistanut kokeilut ja menemisen uusille tutkimusalueille. Toisaalta tutkijanäkökulmasta tutkimusten aihepiirejä pidettiin osin liian suppeina ja valmiiksi annettuina – etenkin ohjelman loppukaudella, jolloin tutkimusten toimeksiannot olivat kilpailutusten kautta sisällöllisesti tarkasti rajattuja.

Kyselyn perusteella lähes kaikki vastaajat kokivat saadulla tutkimusrahoituksella olleen suuren vaikutuksen tutkimuksen tekemiseen. Tutkijoiden näkemysten perusteella valta osa tutkimuksista olisi jäänyt toteutumatta ilman työpoliittisen tutkimusohjelman rahoitusta. Varsin onnistuneeksi koettiin myös tutkijoiden omien tutkimusehdotusten käsittely sekä ministeriön tietotarpeiden viestiminen tutkijoiden suuntaan, sillä näillä katsottiin olleen kohtalainen tai suuri merkitys tutkimuksen onnistumiselle. Erityisesti ohjelman alussa pidetyt valmisteluseminaarit sekä tutkimuksen aiehaut saivat tässä suhteessa kiitosta. Toisaalta ohjelman puitteissa toteutettu seminaaritoiminta tunnettiin vastaajien keskuudessa suhteellisen huonosti.

Suurin osa ohjelmassa toteutetuista tutkimuksista on julkaistu työministeriön Työpoliittiset tutkimukset julkaisusarjassa (tai 2008 alusta Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisussa – Työ ja yrittäjyys). Tutkimustulosten julkaisua työpoliittisessa tutkimussarjassa pidettiin pääosin hyvin merkityksellisenä tutkimustulosten leviämisen kannalta. Julkaisusarjan etuna esimerkiksi tutkimuslaitosten omiin julkaisusarjoihin, nähtiin sen ajankohtaisuus ja laaja levikki hallinnon sisällä virkamieskunnassa. Myös työministeriön järjestämällä julkistamistilaisuuksilla nähtiin olleen kohtalainen merkitys tutkimustulosten leviämiseen. Hyvänä käytäntönä tutkimusten näkyvyydelle nähtiin se, että julkaisut ovat olleet sähköisesti näkyvillä ja saatavilla ministeriön internet-sivustolla.

Ministeriön ohjauksella, tutkimuksiin liitettyllä ohjausryhmätyöskentelyllä sekä hankkeiden hallinnointikäytännöillä ei nähty olleen suhteellisesti kovin suurta merkitystä hankkeen onnistumiselle. Hyvänä pidettiin pikemminkin sitä, että ministeriön ohjaus ja tutkimusten hallinnointi jätti tutkijalle varsin vapaat kädet toteuttaa tutkimustaan ilman liian rajoittavia reunaehdoja.

Kuva 6. Työpoliittisen tutkimusohjelman toteutustapaan liittyvien tekijöiden merkitys tutkimuksen onnistumiseen

Lähde: kysely tutkimushankkeiden vetäjille, marraskuu 2010, n= 38.

Sähköisessä kyselyssä tiedusteltiin myös tutkimuksista vastanneiden henkilöiden näkemyksiä työpoliittisen tutkimusohjelman vahvuuksista ja hyvistä käytännöistä. Ohjelmallisuuden vahvuudeksi mainittiin se, että ohjelman puitteissa on pystytty suuntaamaan tutkimusta yhteiskunnallisesti tärkeisiin teemoihin. Ohjelmamuotoisuus on myös luonut jatkuvuutta valituille aloille ja luonut mahdollisuuksia tutkia myös uusia teemoja. Ohjelman nähtiin tuottaneen uutta ja soveltavaa tutkimustietoa, joka on parhaimmillaan palvellut hallintoa, kenttää ja tutkijoita.

Näkemykset erityisesti ohjausryhmätyön koetusta hyödyistä vaihtelivat paljon. Ohjausryhmiä pidettiin pääsääntöisesti asiantuntevina ja ohjausryhmien kokoonpanon poikkitieteellisyys nähtiin hyödylliseksi. Yhteistyötä ministeriön edustajien ja tutkijoiden välillä pidettiin tässä suhteessa toimivana. Onnistuneen ohjausryhmätyön edellytykseksi nähtiin erityisesti ohjausryhmän sitoutuneisuus sekä kiinnostus tutkimusta kohtaan. Kaikissa tapauksissa nämä edellytykset eivät kuitenkaan täyttyneet.

Tutkimusohjelman julkaisuja pidettiin ajankohtaisina ja hyödyllisinä, niiden nähtiin nostavan esiin kiinnostavia näkökulmia. Annettuja tutkimustehtäviä pidettiin selkeinä ja mielenkiintoisina ja näiden koettiin antaneen myös tutkijoille liikkumattomaa. Toisaalta todettiin myös, että aihepiirit ovat olleet tutkijanäkökulmasta liian valmiiksi annettuja ja tutkijanäkökulman jääneen nyt vähän katveeseen. Kuitenkin sitä, että tutkimusta varten tuotettuja aineistoja on voitu hyödyntää tieteelliseen käyttöön, pidettiin tärkeänä. Ennen kilpailulainsäädännön kiristymistä toteutettuja aihehakuja pidettiin hyvinä. Näiden nähtiin yhdistävän tutkijoiden intressejä ja työpoliittisia päämääriä ja tiedontarpeita. Eräs vastaaja totesi myös, että vaikka hänen edustamansa organisaatio ei ollut tässä menettelyssä saanutkaan hakemaansa rahoitusta, oli syyt käyty avoimesti läpi eikä tämä jäänyt vaivaamaan.

Ohjelmallisen toimintatavan koettu hyöty ja lisäarvo tutkimuskentässä ovat osin riippuvaisia siitä, miten hyvin tehty työpoliittinen sektoritutkimus tutkijakentällä mielletään ohjelmallisena tehdyksi. Tässä suhteessa ohjelmassa tehty tutkimus mielletään enemmänkin TM:n teettämäksi tai tilaamaksi tutkimukseksi, kuin työpoliittiseen ohjelmaan tai sen toteuttamiseen liittyväksi tutkimukseksi. Tosin ohjelman alkuvaiheessa, jolloin ohjelmassa oli valmisteluseminaareja sekä aiehakuja ja tutkijat pystyivät vaikuttamaan tutkimusten aihealueisiin ja sisältöihin, ohjelmallisuuden rooli korostui.

Kokonaisuutena työpoliittisen tutkimusrahoituksen ohjelmallisuus ei kuitenkaan ole näkynyt erityisen vahvana ulospäin, jos sitä verrataan esimerkiksi eri hallinnonalojen kehittämisohjelmiin. Ohjelmallisia toimenpiteitä, kuten tutkijat yhteen kokoavia seminaareja tai muita ohjelmatilaisuuksia, on työpoliittisessa ohjelmassa järjestetty verraten vähän. Vastaavasti tutkimusaiheisiin ja tutkimustuloksiin liittyvä vuorovaikutus tutkijoiden ja virkamiesten kesken on jäänyt suhteellisen vähäiseksi ohjelman käynnistymis- ja alkuvaiheen jälkeen. Ohjelma onkin tässä suhteessa näyttäytynyt ulospäin pikemmin rahoituskehystenä, johon on kerätty ministeriön tutkimusintressit. Tässä suhteessa ohjelman toteutustapaa voi pitää varsin onnistuneena. Ohjelmassa pystyttiin verrattain pienillä resursseilla luomaan rakenne työpoliittisen tutkimuksen systemaattiselle tekemiselle ja kumuloituvalla osaamisella.

3.3 Työpoliittisen tutkimusohjelman toteutusperiaatteiden toteutuminen

Työpoliittisessa tutkimusohjelmassa määriteltiin myös kymmenen ohjelman toimeenpanoa ohjaavaa periaatetta. Työpoliittisen tutkimusohjelman toteutustapa on nojannut vahvasti näille periaatteille.

Tutkimuksen kytkeminen ministeriön strategia- ja kehittämisjohtamiseen

Työpoliittinen tutkimusohjelmassa tutkimus kytkettiin ministeriön strategia- ja kehittämisjohtamiseen. Ohjelmaa toteutettiin vuosittain työministeriön johtoryhmän

hyväksymien projektikohtaisten suunnitelmien mukaisesti ja sen koordinoinnin tukena toimi sen aikaisen työministeriön politiikkaosaston ja toimeenpano-osaston virkamiehistä koostunut työpoliittisen tutkimuksen koordinaatioryhmä. Ohjelma on tuottanut tietoa ja antanut tieteellistä asiantuntemusta ministeriön päätöksenteon valmisteluun. Ohjelmallinen toimintatapa tutkimusten toteuttamisessa kytki ainakin periaatteellisella tasolla tutkimuksen kokonaisuudeksi tukemaan evidenssiperusteista päätöksentekoa ministeriössä.

Verkostoitunut vuorovaikutus

Tutkimushankkeet valmisteltiin strategia- ja kehittämisjohtamisesta vastaavien tiimien yhteistyössä sekä ministeriön, työmarkkinaosapuolten ja tutkimuslaitosten välillä. Myös tutkijat saivat esittää näkemyksiään tutkimusaiheista tutkimusaihekujen sekä valmisteluseminaarien kautta. Ministeriön tietotarpeiden viestiminen tutkijoiden suuntaan ja tutkimuksen ohjaus on pääsääntöisesti ollut onnistunutta. Työpoliittinen tutkimusohjelma yhdessä Työpoliittisen aikakauskirjan kanssa muodostivat aidosti alustan työpoliittiselle keskustelulle sekä alan tutkijoiden verkostumiselle Suomessa. Ohjelmallisia verkottumistilaisuuksia järjestettiin ohjelman aikana kuitenkin suhteellisen vähän. Lisäksi kilpailusäännösten tulkintojen kiristyminen ja siitä johtuva toimintatapojen muutos tutkimusten käynnistämisessä vähensi ministeriön ja tutkimuslaitosten keskinäistä vuoropuhelua ohjelman aikana. Kansainvälisen tutkimuksen tuloksia käytettiin hyväksi ohjelman tutkimussisältöjen määrittelyssä, mutta tutkijoiden kansainväliseen verkostoitumiseen ohjelmalla ei näytä olleen vaikutusta.

Tulevaisuussuuntautuneisuus

Tutkimustoiminta on ollut tulevaisuussuuntautunutta. Ohjelman hankkeiden meta-analyysi (tarkemmin seuraavassa luvussa) osoittaa, että noin kolmannes kaikista ohjelman tutkimuksista on ollut luonteeltaan proaktiivisia, tulevaisuussuuntautuneita ja vaikuttavuushakuisia tutkimuksia, joissa on arvioitu myös tulevaisuuden kehitys- ja politiikkavaihtoehtoja. Ohjelman hankekokonaisuudessa tutkimustarpeiden mukaiset painotukset ovat myös vaihdelleet eri vuosina käynnistyneissä tutkimuksissa. Ohjelma on elänyt ajassa ja reagoinut vuosittain strategian mukaisiin tutkimustarpeisiin.

Parhaiden käytäntöjen esille nostaminen

Periaatteen mukaan erityistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, että samaan aikakokonaisuuksiin liittyviä kehittämishankkeita koskevissa ex post-analyysit toteutetaan niin, että niistä saadaan luotettavasti esille ns. parhaita käytäntöjä ja että näitä tuloksia voidaan levittää laajalti. Tämän tyyppisestä menettelytavasta ei ole ohjelmassa suoranaista näyttöä. Sen sijaan kansainvälistä tutkimusta ja sieltä saatuja kokemuksia on pyritty hyödyntämään ohjelman tutkimusaiheita määriteltäessä. Samoin osassa ohjelman tutkimuksista tuloksia on benchmarkattu kansainvälisiin tuloksiin ja haettu ulkomaisia käytäntöjä.

Avoimuus ja riippumattomuus

Periaatteen mukaan eri politiikkavaihtoehdot ja niitä selvittäneet tieteelliset tutkimukset ja niihin liittyvät epävarmuustekijät kerrotaan julkisuuteen. Samoin eri strategia- ja kehittämisjohtamistoimenpiteiden seurantaan liittyvät tutkimustulokset. Periaatteen mukaisesti on tärkeää säilyttää tutkimustoiminnan riippumattomuus ja kriittinen ote päätöksentekoon.

Periaatteen toteutumisen arviointi olisi edellyttänyt erillisarviointia ministeriön julkistamispolitiikasta. Tässä arvioinnissa kerätyn tiedon valossa tutkimusohjelman mukaiset tutkimukset ovat olleet riippumattomia ja niiden tulokset ja johtopäätökset tutkijoiden omiin tutkimushavaintoihin ja näkemyksiin perustuvia. Tutkimusten tulosten julkistamis- ja tiedotustilaisuuksia pidettiin tutkijoiden keskuudessa varsin onnistuneina, joten ainakaan tältä osin tutkimusten tulosten ja ministeriön tiedottamisen välillä ei näytä olleen ristiriitaa. Lisäksi Työpoliittinen aikakauskirja on toiminut avoimena keskusteluforumina koskien mm. tutkimusten tuloksia ja politiikan toteutusta.

Tutkimuksen hyödyntäminen

Työelämä- ja työmarkkinatutkimusta on ohjelmassa toteutettu monipuolisesti ajankohtaisten teemojen pohjalta. Tutkimukset tuloksineen on järjestelmällisesti julkaistu ja laitettu mm. ministeriön internet-sivustoille laajalti hyödynnettäväksi. Valta osa tutkimuksista on myös tuottanut selkeitä johtopäätöksiä työpolitiikan strategia- ja kehittämisjohtamiseen. Tutkimusten meta-arvioinnin perusteella kaksi kolmasosaa ohjelman tutkimuksista on päätyntä antamaan konkreettisia suosituksia työpolitiikan suunnitteluun tai toimeenpanoon tai niissä on tunnistettu ja määritelty aihealueeseen liittyviä kehittämishaasteita tai kehittämisteemoja. Tutkimusten tulosten hyödyntäminen ministeriössä ja niiden eteneminen työpolitiikassa on kuitenkin ollut epäsystemaattista ja usein riippuvaista yksittäisistä tekijöistä tai intresseistä. Ministeriöllä ei ole ollut systemaattista prosessia tutkimustulosten ja kumuloituvan tiedon hyödyntämiseksi.

Kilpailuttaminen

Periaatteen mukaisesti ohjelmassa toteutetut tutkimukset on tilattu kilpailutussäännösten mukaisesti. Sen sijaan kilpailutuskäytännöissä ei ole löydetty ratkaisua sille, miten hankintakäytännöissä voidaan ottaa huomioon tutkijoiden tekijänoikeudet omaan ideaan ja metodiin. Tutkimushankkeiden ideointi ei ole kannustavaa ja taroituksenmukaista nykyisten kilpailutussäännösten ja tulkintojen vuoksi.

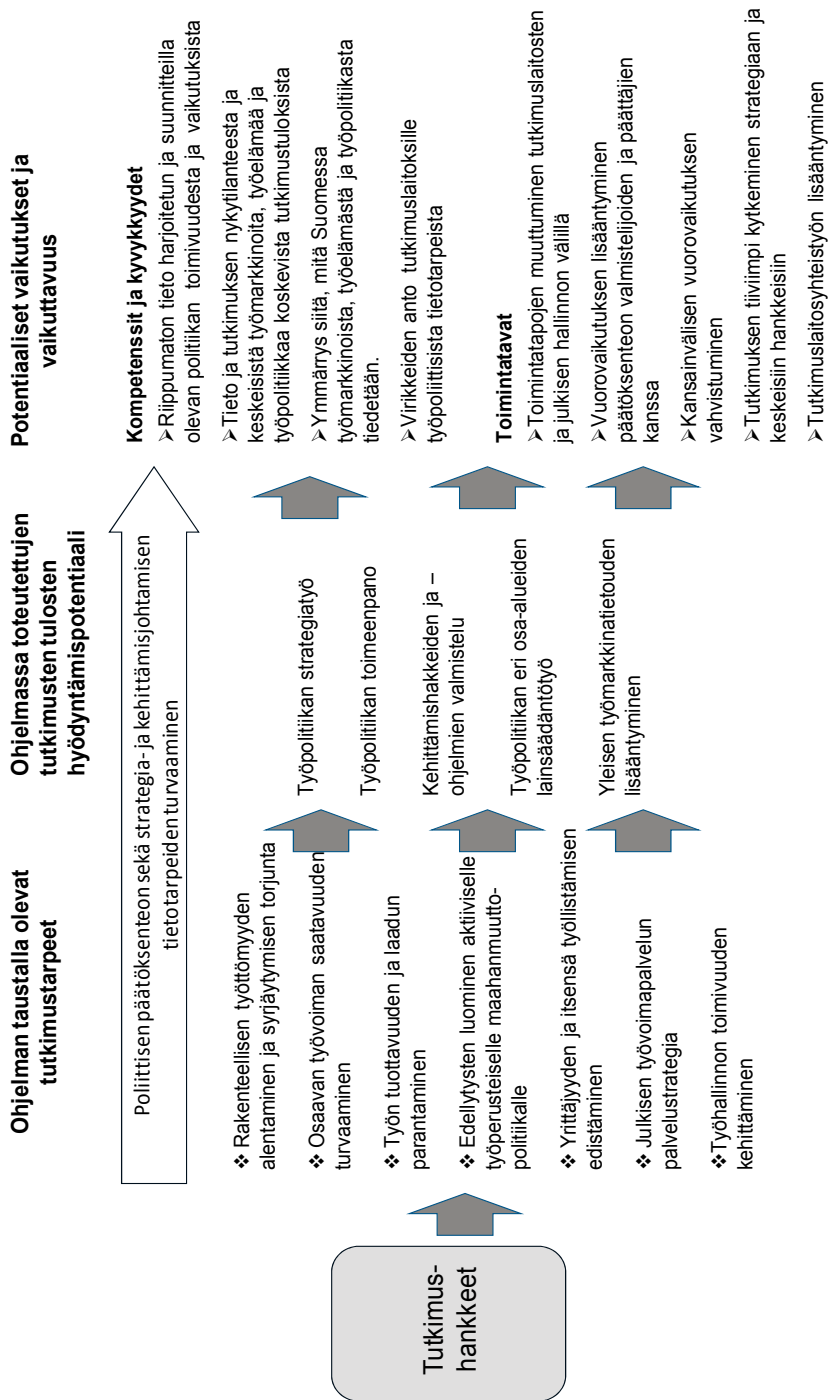
Työhallinnon tutkimusosaamisen vahvistaminen

Tutkimusten teettäminen ulkopuolisilla tahoilla vaatii tutkimusosaamisen lisäksi taitoa, erityisasiantuntemusta (mm. tutkimuskysymysten määrittely, kilpailutus) sekä riittävästi resursseja ja aikaa perehtyä asiaan. Työpoliittinen tutkimusohjelma vahvisti tutkimusosaamista erityisesti ohjelman vastuuhenkilöiden osalta. Vastaavaa laaja-alaista osaamista ei kuitenkaan ole kertynyt substanssiosastoille tai kenttähallintoon. Lisäksi ministeriöuudistus on edelleen pirstaloanut tutkimuksen teon rakenteita. Tältä osin periaate tutkimusosaamisen vahvistumisesta laajalti ei ole toteutunut.

4 Työpoliittisen tutkimusohjelman tulokset ja vaikutukset työpolitiikan toteutukseen

Työpoliittisen tutkimusohjelman tuloksia ja vaikutuksia työpolitiikkaan arvioitiin tutkimushankkeiden loppuraporttien sisältöanalyysin avulla. Työssä käytiin läpi 130 työpoliittisessa tutkimusohjelmassa toteutetun tutkimushankkeen loppuraporttia. Näistä 81 tutkimusta edusti työvoimapoliittista tutkimusta ja 49 työelämä tutkimusta. Kyseisessä meta-tason analyysissä loppuraporteista arvioitiin mm. tutkimushankkeen yhtymäkohtia tutkimusohjelman tavoitteisiin ja työpolitiikan tietotarpeisiin, tutkimusten luonnetta ja vaikutusdynamiiikkaa sekä hankkeiden suoria tuloksia ja tulosten hyödyntämispotentiaalia työpolitiikassa. Lähtökohtana tutkimusraporttien meta-analyysin teemojen valinnassa ja tulokinnassa käytettiin työn pohjaksi luotua työpolitiikan sektoritutkimusohjelman vaikuttavuustavoitteiden mukaista tutkimuksen vaikutusdynamiiikkaa kuvaavaa viitekehystä (kuva 7).

Kuva 7. Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman vaikuttavuustavoitteita

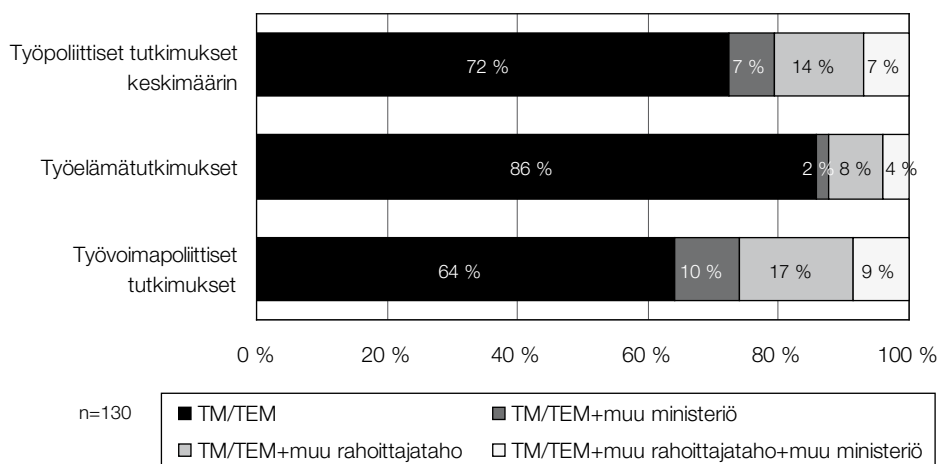

4.1 Yleistä työpoliittisen sektoritutkimus ohjelman hankkeista

Työpoliittisessa sektoritutkimusohjelmassa käynnistettiin vuosina 2003-2007 yhteensä 136 tutkimushanketta. Näistä työvoimapolitiittisia tutkimuksia oli 83 ja työelämä tutkimuksia 53. Ohjelmassa käynnistettiin vuosittain keskimäärin noin 20 - 25 uutta tutkimushanketta. Määrällisesti eniten tutkimuksia käynnistettiin vuosina 2004 ja 2005. Yleisenä trendinä ohjelmassa voidaan pitää sitä, että tutkimushankkeiden keskimääräinen koko on pienentynyt ohjelman käynnissä olon aikana. Tosin esimerkiksi vuosina 2006 ja 2007 työvoimapolitiittisessa tutkimuksessa käynnistettiin muutama selvästi laajempi aktiivitoimien ja työvoimapalvelujen arviointiin liittyvä tutkimus.

Työpoliittisen tutkimusohjelman yhtenä tavoitteena oli saada aikaan yhteisrahoitteisia tutkimushankkeita eri ministeriöiden tai muiden rahoittajatahojen kanssa. Tutkimusraporttien meta-analyysin perustella, yhteisrahoitteisia tutkimusprojekteja ohjelmassa oli reilu neljännes. Muiden ministeriöiden kanssa rahoitettuja yhteisrahoitteisia tutkimuksia oli noin 7 % kaikista ohjelman tutkimushankkeista. Vastaa vasti muiden rahoittajatahojen, kuin ministeriöiden, kanssa toteutettuja tutkimushankkeita oli 14 % ja yhdessä sekä muiden ministeriöiden että muiden rahoittajatahojen kanssa rahoitettuja tutkimuksia oli 7 % kaikista ohjelman tutkimushankkeista. Ajallisesti tarkasteltuna yhteisrahoitettujen tutkimusten osuus on jonkin verran kasvanut ohjelman loppua kohden mentäessä. Kokonaisuutena yhteisrahoitteisten tutkimusten osuutta voi pitää kohtalaisen suurena, sillä määritelmänsä mukaisesti työpoliittisen sektoritutkimuksen rahoituksen lähtökohtana on ollut työhallinnon oman toiminta-ajatuksen toteuttamista ja politiikkasektorin kehittämistä tukeva tutkimus.

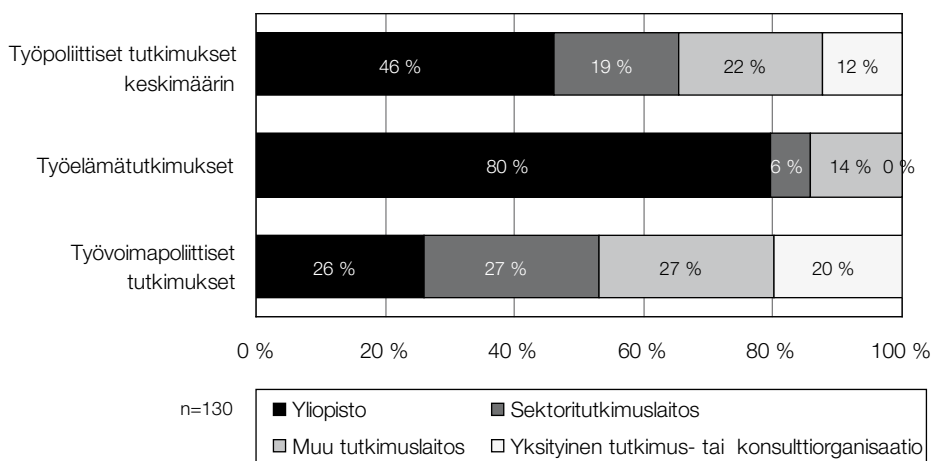
Kuva 8. Eri rahoittajatahojen mukana olo työpoliittisen tutkimusohjelman hankkeissa.

Työpoliittisesta tutkimusohjelmasta rahoitettuja tutkimuksia ovat toteuttaneet hyvin erityyppiset tutkimusorganisaatiot. Valta osa, eli lähes puolet, kaikista ohjelman tutkimushankkeista on toteutettu yliopistoissa tai korkeakouluissa. Erityisesti työelämä tutkimusten toteuttajina yliopistoilla ja korkeakouluilla on ollut keskeinen rooli. Sen sijaan työvoimapoliittisia tutkimuksia ovat toteuttaneet yliopistot ja korkeakoulut, sektoritutkimuslaitokset, muut tutkimuslaitokset ja yksityiset tutkimus- ja konsulttiorganisaatiot melko tasaisesti.

Työpoliittisen tutkimuksen tekoon on osallistunut monialaisesti kymmeniä eri yliopistojen ja korkeakoulujen laitoksia erityisesti psykologian, sosiologian, yhteiskuntatieteiden, kauppatieteiden ja oikeustieteiden aloilta. Yliopistoista ja korkeakouluista määrällisesti eniten työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimuksia ovat toteuttaneet Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskus, Helsingin yliopiston sosiologian laitos sekä Teknillisen korkeakoulun työpsykologian ja johtamisen laboratorio. Sektoritutkimuslaitoksissa tehdystä työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimuksista on pääasiassa vastannut Valtion taloudellinen tutkimuskeskus (VATT). Sen lisäksi Työterveyslaitos sekä Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus (Stakes) /THL ovat tehneet joitakin tutkimuksia. Muista tutkimuslaitoksista työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimuksia ovat toteuttaneet Palkansaajien Tutkimuslaitos, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos sekä Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA. Yksittäisistä tutkimusorganisaatioista useita työpoliittisia tutkimuksia ovat puolestaan toteuttaneet Helsingin kauppakorkeakoulun LTT-Tutkimus Oy, Net Effect Oy sekä Sosiaalikehitys Oy.

Kuva 9. Erityyppisten tutkimusorganisaatioiden osallistuminen työpoliittisen tutkimusohjelman hankkeiden toteuttamiseen.

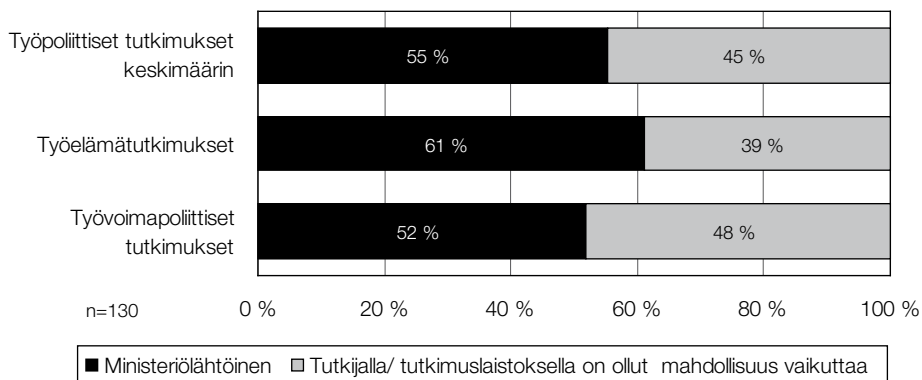

Ohjelman tutkimushankkeita toteuttaneet organisaatiot ovat edustaneet kattavasti erityyppistä substanssiosaamista. Tältä osin ohjelman voi katsoa kokonaisuutena edustaneen laaja-alaista ja monitieteellistä osaamista. Sen sijaan yksittäisissä tutkimushankkeissa eri alojen osaaminen on yhdistynyt vain harvoin, sillä valtaosa hankkeista on toteutettu yhden tutkimusorganisaation toimesta. Vain vajaassa neljänneksessä tutkimuksista on ollut mukana useampi tutkimusorganisaatio. Ohjelman pienenä puutteena voikin tässä suhteessa pitää sitä, että se on sisältänyt potentiaaliinsa nähden verrattain vähän yksittäisiä poikkitieteellisiä, eri tieteenaloja yhdistäviä, tutkimuksia.

Työpoliittinen tutkimusohjelma on pyrkinyt antamaan tutkimuslaitoksille virikkeitä siitä, minkälaisia työpoliittisia tietotarpeita julkisella hallinnolla ja työmarkkinajärjestöillä on. Ohjelma pyrittiin laatimaan vuoropuhelussa tutkimuslaitosten kanssa, jolloin tietotarpeiden jäsentämisessä voitiin hyödyntää myös näiden osaaaminen pohjalta nousseita tutkimusideoita. Tehdyn Meta-analyysin perustella tutkijat tai tutkimuslaitokset ovat saaneet näkemyksensä varsin hyvin esiin ohjelmassa toteutettujen tutkimuksen aihealueiden ja sisältöjen määrittelyssä, sillä arviolta noin 40 %:ssa ohjelman tutkimuksista tutkijalla tai tutkimuslaitoksella on ollut mahdollisuus vaikuttaa tehdyn tutkimuksen aihealueeseen ja/tai sisältöön. Erityisesti tämä koskee ohjelmassa toteutettuja laaja-alaisia työpolitiikan strategisen tason tutkimushankkeita. Varsinkin ohjelman alkupuolella tutkijat saivat esittää näkemyksiään tutkimusideoiksi työelämä tutkimuksia koskevien aiehakujen kautta. Ehdoteista ideoista vajaat puolet konkretisoitui tutkimushankkeiksi.

Tutkijoiden mahdollisuudet vaikuttaa tutkimushankkeiden sisältöön ovat vähentyneet ohjelman keston aikana. Keskeisenä syynä tähän olivat kilpailusäädökset ja niiden tulkinta sen aikaisessa työministeriössä. Kilpailusäädösten ja kilpailutuskäytäntöjen perusteella vuorovaikutteinen toimintatapa esimerkiksi tutkimussisältöjen määrittelyssä ministeriön ja tutkijoiden välillä on käynyt hankalaksi, kun ei ole löydetty ratkaisua sille, miten hankintakäytännöissä voidaan ottaa huomioon tutkijoiden tekijänoikeudet omaan ideaan ja metodiin.

Kuva 10. Tutkijoiden ja ministeriön tutkimusintressien arvioitu vaikutus tutkimusohjelmassa toteutettujen tutkimushankkeiden aihealueisiin ja sisältöön.

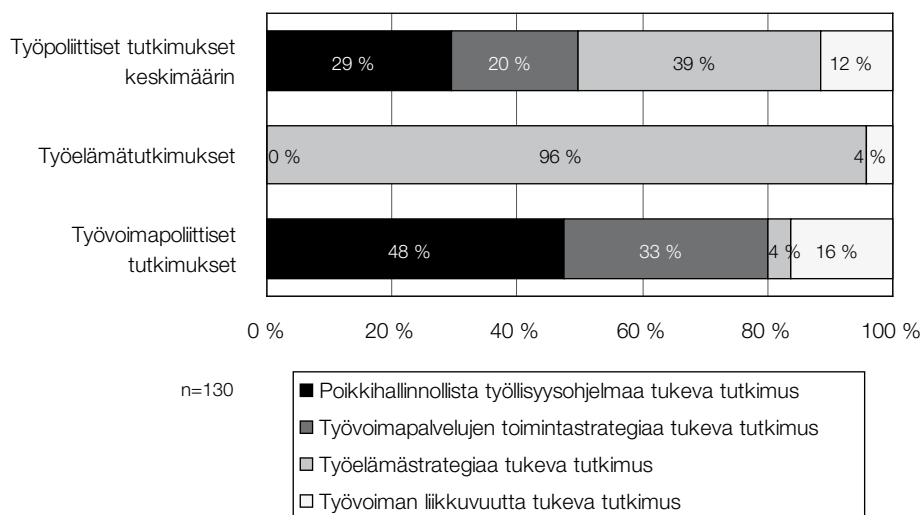

Ohjelman aikana kehittämisfokus tutkimusten lähtökohtana on selkeästi vahvistunut. Tämä on puolestaan näkynyt tutkimuksen luonteen muuttumisena entistä enemmän ministeriön ja työpolitiikan strategisia ja operatiivisia kehittämistarpeita palveleviksi. Tarjouspyynnöt ja ohjelman tutkimussisällöt ovatkin tätä kautta muuttuneet aiempaa fokusoidummiksi ja niiden valmistelu on tapahtunut vahvemmin virkamiestyönä. Ohjelman loppupuolella tutkijoilla on ollut mahdollisuus vaikuttaa tutkimusaiheisiin ja asetelmaan lähinnä yhteisrahoitteisissa projekteissa sekä tietyissä yksittäistapauksissa esimerkiksi silloin, kun tutkimuksessa tarvittavat aineistot tai menetelmät ovat jo valmiiksi tutkimuslaitoksella olemassa.

4.2 Hankkeiden yhteys tutkimusohjelman tavoitteisiin

Työministeriön sitomattomat tutkimusmäärärahat ryhmiteltiin työpoliittisessa tutkimusohjelmassa lähtökohtaisesti neljäksi kokonaisuudeksi tukemaan työministeriön sen hetken keskeisimpiä suuria strategia- ja kehittämishankkeita, joita olivat poikkihallinnollinen työllisyysohjelma, työvoimapalvelujen toimintastrategia, työelämästrategia sekä työvoiman liikkuvuus. Tutkimushankkeiden loppuraporttien perusteella tehty meta-analyysi osoittaa, että työpoliittisessa tutkimusohjelmassa toteutetut hankkeet kytkeytyvät kokonaisuutena tasapainoisesti tutkimusohjelman taustalla olleisiin työministeriön sen aikaisiin strategia- ja kehittämishankkeisiin. Työpoliittisen ohjelman tutkimushankkeista työvoiman saatavuuteen ja rakennetyöttömyyteen liittyviä hankkeita on ollut vajaa 30 % ja työvoimapolitiikan vaikuttavuuteen ja palvelu-uudistusta tukevaan toimintatutkimukseen liittyviä hankkeita noin 20 % kaikista ohjelman hankkeista. Työlainsäädäntöön ja työelämän kehittämiseen liittyviä hankkeita on ollut noin 40 % ja työvoiman liikkuvuutta tukevia tutkimuksia reilut 10 % kaikista ohjelmassa toteutetuista hankkeista. Työelämäntutkimukset kohdistuvat lähes yksinomaan työlainsäädännön ja muun työelämän kehittämiseen. Työvoimapoliittinen tutkimus on puolestaan kohdistunut muihin strategia-alueisiin. Tässä suhteessa työvoimapoliittinen tutkimus ja työelämäntutkimus ovat tutkimusohjelmassa muodostaneet strategisesti selkeän toinen toisiaan tukevan kokonaisuuden.

Kuva 11. Työpoliittisessa tutkimusohjelmassa toteutettujen hankkeiden kohdentuminen ohjelman taustalla olleisiin työministeriön sen aikaisiin strategia- ja kehittämishankkeisiin.

Työpoliittinen tutkimusohjelman laatimisen lähtökohtana oli, että sen tuli turvata työpolitiikan strategian tietotarpeet. Työpolitiikan strategian lähtökohtana oli silloisen pääministeri Anneli Jäätteenmäen hallituksen ohjelma ja siihen liittyvä poikkihallinnollinen työllisyysohjelma. Sisällöllisesti työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimustarpeet määriteltiin sen hetkisen työpoliittisen strategian viiden painoalueen sekä julkisten työvoimapaalvelujen toimintastrategian kautta. Työpoliittisen tutkimusohjelman ohjelma-asiakirjassa, työpoliittiset tutkimustarpeet jaoteltiin edellä mainittuihin periaatteisiin perustuen seitsemään teema-alueeseen, jotka alakohtineen olivat:

1. Alennetaan rakenteellista työttömyyttä ja torjutaan syrjäytymistä
 - Työnteon kannustavuus
 - Työmarkkinoiden ulkopuolella olevien ja työnhakija-asiakkaiden tilanteen ja tarpeiden hyvä tunteminen
2. Varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus
 - Työmarkkinoiden toimivuus ja niiden tuleva kehitys
 - Nuoret ja ikääntyneet
 - Elinikäinen oppiminen
 - Työnantaja-asiakkaiden tarpeiden hyvä tunteminen
3. Työn tuottavuuden ja laadun parantaminen
 - Työlakeihin liittyviä tutkimustarpeita
 - Muita työelämän kehittämiseen liittyviä tutkimustarpeita
 - Työn uusien organisointimuotojen leviämisen tutkiminen

4. Edellytykset aktiiviselle työperusteiselle maahanmuuttopolitiikalle
 - Liikkuvuuden kehitys
 - Maahanmuuttajien integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan
5. Yrittäjyyden ja itsensä työllistämisen edistäminen
6. Julkisen työvoimapolitiikan palvelustrategia
 - Työvoimapolitiikan vaikuttavuus
 - Tutkimusavusteinen toiminnan kehittäminen
7. Työhallinnon toimivuuden kehittäminen

Kyseiset tutkimuksen teema-alueet kattavat käytännössä kaikki työpolitiikan relevantit osa-alueet. Siten ohjelma ei lähtökohtaisesti ole rajannut yhtään keskeistä tutkimusteemaa ohjelman ulkopuolelle, vaan on mahdollistanut hyvin laaja-alaisen tutkimustoiminnan ohjelmarahoituksen puitteissa. Kokonaisuutena ohjelma-asiakirja piti sisällään suorasti tai epäsuorasti noin sata erityyppistä yksilöityä tutkimustarve-ehdotusta (liite 2). Määrällisesti eniten erilaisia tutkimustarve-ehdotuksia oli kirjattu työmarkkinoiden ulkopuolella olevien ja työnhakija-asiakkaiden tilanteen ja tarpeiden parempaan tuntemiseen, työmarkkinoiden toimivuuteen ja tulevaan kehitykseen, työlakien seurantaan, liikkuvuuden kehitykseen sekä työvoimapolitiikan vaikuttavuuteen liittyviin tutkimustarpeisiin.

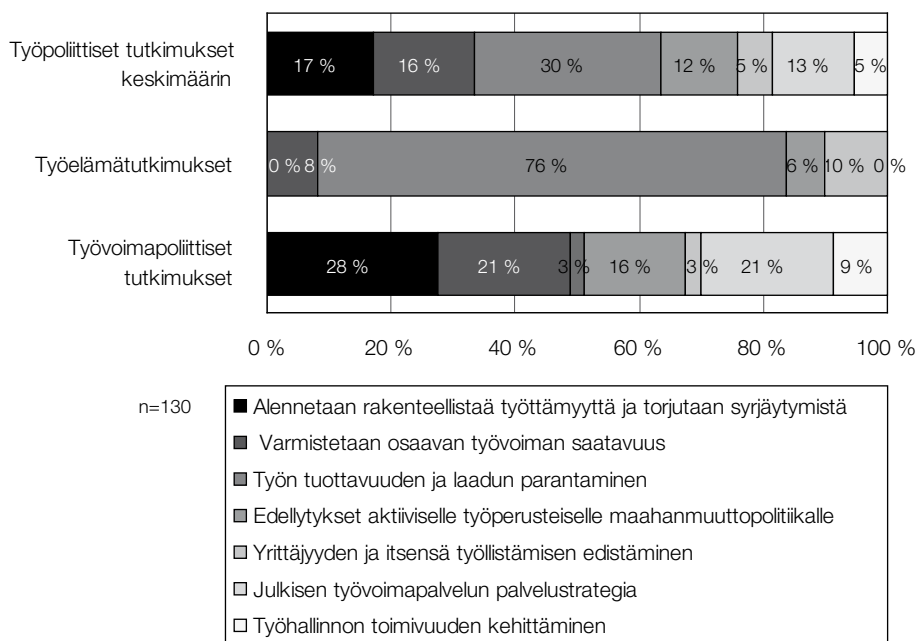
Ohjelma on lähtökohtaisesti ollut laaja-alainen ja tutkimusaiheiden osalta joustava. Se on mahdollistanut monen tyyppisen tutkimustoiminnan ja pystynyt myös vastaamaan ajan haasteista nouseviin tutkimustarpeisiin. Ohjelma on kuitenkin aihealueidensa osalta toiminut niin yleisellä tasolla, että se on käytännössä toiminut enemmän väljänä tutkimuksen suuntaamisen viitekehyksenä, kuin varsinaisena työpoliittista tutkimustoimintaa fokusoivana täsmäohjelmana.

Tutkimushankkeiden loppuraporttien perusteella tehdyn Meta-analyysin perusteella työpoliittisen tutkimusohjelman hankesalkku on ollut hyvin kattava. Hankkeet ovat tukeneet hyvin kaikkia ohjelma-asiakirjassa määriteltyjä tutkimustarpeiden mukaisia teema-alueita. Työpoliittisilla tutkimuksilla on tuettu tasaisesti kaikkia ohjelma-asiakirjassa määriteltyjä tarvealueita, kun taas työelämä tutkimukset ovat kohdentuneet vahvasti työn tuottavuutta ja laadun parantamista koskeviin tutkimuskysymyksiin. Ohjelma-asiakirjaan kirjatusta yksittäisistä noin sadasta konkreettisesta tutkimustarve-ehdotuksesta on suoraan ohjelman hankkeissa toteutunut noin 80 %. Näiden lisäksi ohjelma-asiakirjassa määriteltyjen teema-alueiden sisällä aihealueeltaan uudentyypisiä tutkimuksia toteutettiin ohjelmassa parikymmentä.

Työvoimapolitiittiset tutkimukset ovat painottuneet erityisesti työmarkkinoiden toimivuuden parantamiseen, työvoimapolitiikan ja palveluprosessin toimivuuden sekä työttömien sijoittumista edistävien toimenpiteiden arviointiin sekä työvoimapolitiikan vaikuttavuuden arviointiin. Työelämä tutkimuksen puolella määrällisesti eniten tutkimuksia on puolestaan kohdentunut työlakien seurantaan (mm. työläinsäädännön ajantasaisuus ja työsopimuslain toimivuus ja vaikutukset) sekä työn uusien organisointitapojen, työolojen muutosten ja työelämän uusien

toimintatapojen tutkimukseen ja seurantaan. Kokonaisuutena vähiten työpoliittisia tutkimuksia on kohdentunut yrittäjyyden ja itsensä työllistämisen tutkimusalueille (yhteensä 7 tutkimushanketta) sekä suoraan ohjelma-asiakirjassa mainituille työhallinnon toimivuuden kehittämisen tutkimusalueille (7 tutkimushanketta). Jälkimmäisen osalta on kuitenkin todettava, että lukuisat tutkimukset ovat tukeneet suoraan tai epäsuorasti työhallinnon toimivuuden kehittämistä. Vastaavasti useat ohjelmassa toteutetut tutkimukset ovat sivunneet useampaa kuin yhtä tutkimusteema-aluetta. Tältä osin kuvan 11. antama kokonaiskuva hankkeiden ensisijaisesta kohdistumisesta eri teema-alueille on suuntaa-antava.

Kuva 12. Hankkeiden ensisijainen kohdentuminen tutkimusohjelmassa määritetyille työpolitiikan tutkimustarvealueille.

Kokonaisuutena ohjelma on sisältänyt runsaasti työvoiman tarjontaan sekä kysynnän ja tarjonnan kohtaamiseen liittyviä tutkimuksia. Sen sijaan työvoiman kysyntään ja kysynnän lisäämiseen kohdistuneita tutkimuksia on toteutettu huomattavasti vähemmän. Tähän liittyen esimerkiksi työnantajien rekrytointikriteereitä on selvitetty kolmessa tutkimuksessa, mutta kokonaisuutena työnantaja-asiakkaiden parempaan ymmärtämiseen tähtääviä ja työnantajanäkökulmaa syventäviä tutkimuksia on ohjelmassa ollut suhteellisen vähän. Oheiseen taulukkoon on koottu tutkimusaihealueittain eniten tutkimusten kohteena olleet tutkimusteemat.

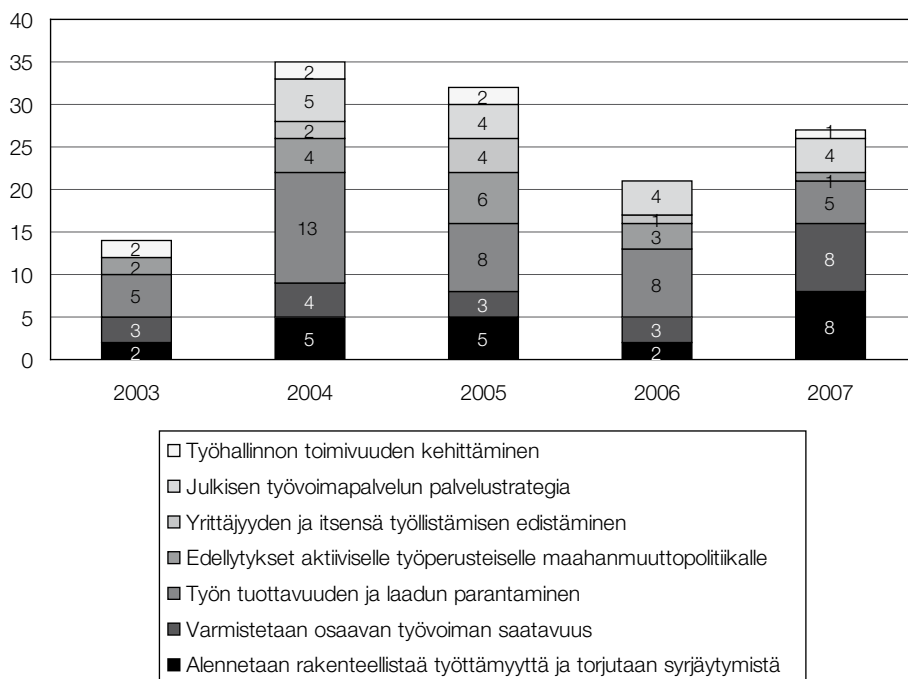
Taulukko 2. Eniten tutkitut teemat tutkimusohjelman tutkimustarvealueilla (suluissa teemaa käsitelleiden tutkimusten määrät) .

Alennetaan rakenteellista työttömyyttä ja torjutaan syrjäytymistä Työnteon kannustavuus • Vero- ja maksupoliittisten etujen seuranta ja muutosten vaikutukset työnteon kannustavuuteen (6 tutkimusta). • Rakennetyöttömyyttä vähentävien toimien seuranta (5) • Eri etuusjärjestelmien aktivoivien ja passivoivien vaikutuksien seuranta ja toimenpiteiden osuvuus (5) Työmarkkinoiden ulkopuolella olevien ja työnhakija-asiakkaiden tilanteen ja tarpeiden hyvä tunteminen • Heikommassa asemassa työmarkkinoilla olevien työllistyminen (7) • Tukitoimien toimivuus (4)
Varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus Työmarkkinoiden toimivuus ja niiden tuleva kehitys • Työmarkkinoiden toimivuutta selvittävät kysyntä- ja tarjontatekijät (7) • Työmarkkinoiden toimintaan liittyvät tulevaisuussuuntautuneet analyysit (4) • Ennakoiva tutkimuksellinen tieto paikallisten työmarkkinoiden toiminnasta erityyppisillä alueilla (4) Elinikäinen oppiminen • Osaamistarpeet eri aloilla (3) • Työnhakija-asiakkaiden osaamisen ja muiden ominaisuuksien vastaavuus avoimien työpaikkojen vaatimuksiin (3)
Työn tuottavuuden ja laadun parantaminen Työlakeihin liittyviä tutkimustarpeita • Työlainsäädännön ajantasaisuus ja vastaavuus työelämän vaatimuksiin (6) • Työsopimuslain vaikutukset ja lain toimivuus muuttuvassa toimintaympäristössä. (4) Muita työelämän kehittämiseen liittyviä tutkimustarpeita • Työolojen muutosten seuranta (5) • Työn uusien organisointitapojen leviämistä edistävät ja estävät tekijät (4)
Edellytykset aktiiviselle työperusteiselle maahanmuuttopolitiikalle Liikkuvuuden kehitys • Muuton rakenne, kesto ja alueellinen kohdentuminen (4) • Maahanmuuttajien integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan (4)
Yrittäjyyden ja itsensä työllistämisen edistäminen • Starttiyrittäjyyttä koskeva seuranta (2) • Yrittäjäksi ryhtymisen tekijät (2)
Julkisen työvoimapalvelun palvelustrategia • Toimintastrategian suunnittelu ja käyttöönotto tutkimusavusteisesti (10) • Työvoimapalvelujen uudistamista sekä työvoimapolitiittisia aktiivitoimia koskeva seuranta ja vaikutusten arviointi (8) • Makro- ja mikrotason työvoimapolitiikan vaikuttavuuden arviointi taloustieteen menetelmillä (6) • Palveluprosessikonaisuutta koskeva vaikuttavuuden arviointi (5)
Työhallinnon toimivuuden kehittäminen • Työpolitiikan strategian takana olevien olettamuksien ja prosessien arviointi (4) • Palvelujen vastaavuus ja kehittäminen eri asiakasryhmien palvelutarpeisiin (4)

Ohjelman hankekokonaisuudessa tutkimustarpeiden mukaiset painotukset ovat vaihdelleet eri vuosina. Ohjelma on tässä suhteessa elänyt hyvin ajassa ja reagoinut vuosittain esimerkiksi työpolitiikan toimintaympäristöstä ja ministeriön tarpeista nousseisiin tutkimustarpeisiin. Ajallisesti tarkasteltuna työn tuottavuuden ja laadun parantamiseen tähtääviä tutkimuksia on toteutettu määrällisesti varsin tasaisesti eri vuosina ohjelman keston aikana 2003 - 2007. Määrällisesti selvästi eniten näitä kuitenkin käynnistettiin vuosina 2004 - 2006, jolloin myös työelämä tutkimuksen määrärahat olivat suurimmat. Yrittäjyyden ja itsensä työllistämisen alueella samoin

kuin maahanmuuttotutkimusten osalta eniten tutkimuksia käynnistettiin vuosina 2004 ja 2005, kun taas ohjelman loppukaudella niitä ei juurikaan enää toteutettu. Julkisen työvoimapalvelun palvelustrategiaan liittyviä, pitkälti arviointitutkimuksia, on puolestaan toteutettu tasaisesti vuodesta 2004 alkaen. Sen sijaan rakenteellisen työttömyyden alentamisen ja syrjäytymisen torjuntaan liittyviä tutkimuksia samoin kuin osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseen liittyviä tutkimuksia on käynnistetty selvästi eniten juuri ohjelmakauden lopulla vuonna 2007.

Kuva 13. Hankkeiden painottuminen eri tutkimusteema-alueille vuosina 2003–2007.

Yhteenvetona ohjelman hankkeiden tutkimusaiheista voidaan sanoa, että ohjelman tutkimushankekokonaisuus on tukenut erinomaisesti tutkimusohjelman taustalla olleita työministeriön sen aikaisia strategioita ja kehittämishankkeita. Ohjelman tutkimushankkeet ovat turvanneet laajasti työpolitiikan strategian tietotarpeet ja luo- neet perustan evidenssipohjaiselle päätöksenteolle työpolitiikassa.

Ohjelman hankekokonaisuudessa tutkimustarpeiden mukaiset painotukset ovat vaihdelleet eri vuosina käynnistyneissä tutkimuksissa. Ohjelma on siten elä- nyt ajassa ja reagoinut vuosittain esiin nousseisiin tutkimustarpeisiin. Ohjelman tutkimustoiminta on myös ollut riittävän tulevaisuussuuntautunutta. Tosin ohjel- man vuosittaiset tarkistukset eivät ole juurikaan muuttaneet ohjelmaa sisällöllis-esti. Esimerkiksi uuden tyyppisiä tutkimusavauksia tai -sisältöjä alkuperäiseen

tutkimusohjelmaan on ohjelman aikana tullut vain vähän. Osasyynä tähän voi pitää jo alun alkaen ohjelman relevanttia sekä osuvaa tavoiteasetantaa ja onnistunutta tutkimustarpeiden määrittelyä. Toisaalta ohjelma on ollut niin laaja-alainen, että se on mahdollistanut lähes kaiken työpolitiikan alaan liittyvän tutkimuksen. Kohdentuessaan kaiken kattavasti koko työpolitiikan laajaan tutkimuskenttään, on se tiettyjen teemojen osalta päässyt raapaisemaan vain niiden pintaa. Toisaalta tiettyjen teemojen osalta tutkimusaiheiden jatkumot (mm. työvoimapalvelut ja työpoliittisiin toimenpiteisiin osallistuneiden seuranta, työsopimuslain seuranta), ovat mahdollistaneet tutkimuskohteen perusteellisemmän ja syvemmän tarkastelun.

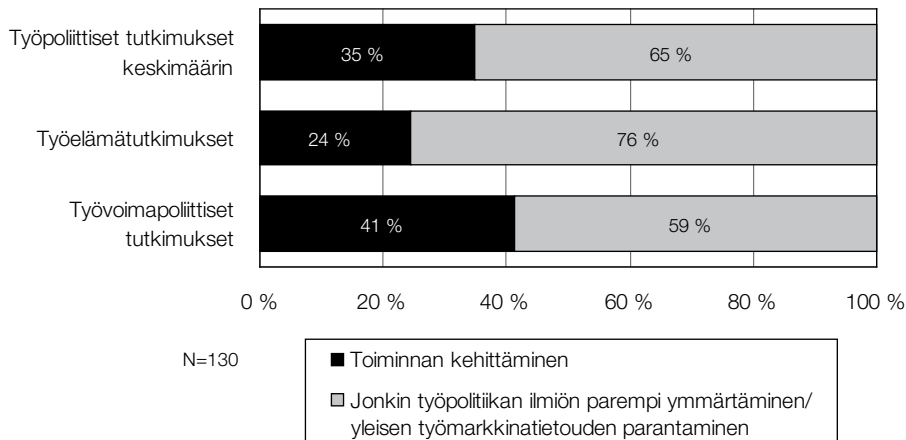
4.3 Hankkeiden luonne niiden vaikutusdynamiiikan perusteella

Työpoliittisessa tutkimusohjelmassa toteutetut hankkeet eroavat suuresti toisistaan sekä tavoitteiltaan, tutkimusasetelmaan että tutkimusmenetelmiltään. Koska kyse on ministeriön rahoittamasta tilaustutkimuksesta, ovat tutkimusten toimeksiantojen taustalla olleet pitkälti ministeriön omat, osin hyvinkin erityyppiset, tiedon tarpeet ja käyttötarkoitukset. Tutkimushankekokonaisuudessa ääripäitä edustavat käytännönläheiset operatiiviset selvitykset ja konsultointihankkeet sekä toisaalta perustutkimustyyppiset työpoliittisen ilmiön tai ilmiökentän parempaan ymmärtämiseen tähtäävät tutkimukset. Yhteistä kaikille tutkimushankkeille on kuitenkin ollut se, että ne sektoritutkimusohjelman päämäärien mukaisesti ovat kiinnittyneet työpolitiikkaan ja työhallinnon toiminta-ajatuksen mukaisen toiminnan tukemiseen. Seuraavassa työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimushankekokonaisuutta on pyritty tyypittelemään tutkimusten erilaisen luonteen sekä tutkimuksen taustalla olevan tiedon intressin ja tulosten ensisijaisen käyttötarkoituksen perusteella. Muun muassa nämä tekijät selittävät tutkimushankkeiden toisistaan poikkeavaa vaikutusdynamikkaa.

Riippumatta tutkimuksen tavoitteista tai kysymyksenasettelun luonteesta lähes kaikissa työpoliittisen ohjelman tutkimuksissa on tuotettu tietoa työpolitiikan toimivuudesta tai jostain työpolitiikan ilmiökentästä ja siten turvattu työpolitiikan suunnitteluissa ja toteutuksessa tarvittavat tietotarpeet. Tehdyn meta-analyysin perusteella kaikista työpoliittisessa ohjelmassa toteutetuista tutkimuksista kaksi kolmasosaa on ollut tavoitteenasettelultaan sellaisia, että niissä on tutkittu ja tuotettu ensisijaisesti tietoa jostain työpolitiikan ilmiöstä. Tämän tyyppisissä tutkimuksissa taustalla on ensisijaisesti ollut tarve ymmärtää paremmin työvoimapolitiikan ilmiökenttää sekä politiikan toteutuksen toimintaympäristöä. Tiedon intressi on ollut pääsääntöisesti konseptuaalinen. Tämän tyyppisten tutkimusten tulokset lisäävät välittömästi yleistä työmarkkinatietoutta ja ymmärrystä ja heijastuvat sitä kautta välillisesti myös työpolitiikan suunnitteluun ja toteutukseen. Tutkimusten johtopäätökset liittyvät näissä tutkimuksissa tutkittavaa ilmiötä koskeviin havaintoihin ja johtopäätöksiin sekä mahdollisesti työpolitiikan haasteisiin kyseisellä aihealueella.

Reilu kolmannes työpoliittisessa ohjelmassa toteutetuista tutkimuksista puolestaan on tähdännyt ensisijaisesti työpolitiikan suunnittelun ja toiminnan kehittämiseen. Myös näissä tutkimuksissa taustalla ovat olleet työpolitiikan ilmiöt tai hallinnonalan toimintaprosessit, mutta tutkimusten ensisijaisena tavoitteena ja tutkimustiedon ensisijaisena käyttötarkoituksena on ollut toiminnan kehittäminen ja sitä tukevan instrumentaalisen tutkimustiedon tuottaminen ja kehittämisehdotusten laatiminen. Tämän kaltaisten, toiminnan kehittämiseen tähtäävien, tutkimusten osalta tutkimustulosten vaikutusdynamiikka on lähtökohtaisesti nopeampi ja välitömämpi. Lisäksi kun tutkimuksen tiedon intressi liittyy niissä kehittämiseen, niin myös tutkimuksen tuloksille on usein jo etukäteen olemassa konkreettinen käyttötarkoitus tai hyödyntämiskohde. Tutkimuksien lopputuloksena on usein annettu työpolitiikkaa koskevia konkreettisia kehittämissuosituksia. Ajallisesti tarkasteltuna erityisesti ohjelman puolivälissä vuosina 2005 ja 2006 työvoimapoliittisissa tutkimuksissa korostui toiminnan kehittäminen. Tuolloin oli käynnissä mm. useita palveluprosesseihin liittyviä tutkimuksia sekä työvoimapoliittisten toimenpiteiden vaikuttavuusarviointeja. Kokonaisuutena kehittämisulottuvuus tutkimustoiminnan lähtökohtana näyttää vahvistuneen ohjelman aikana.

Kuva 14. Työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimusten tyyppittely niiden taustalla olleiden tiedon käyttötarkoituksen perusteella.

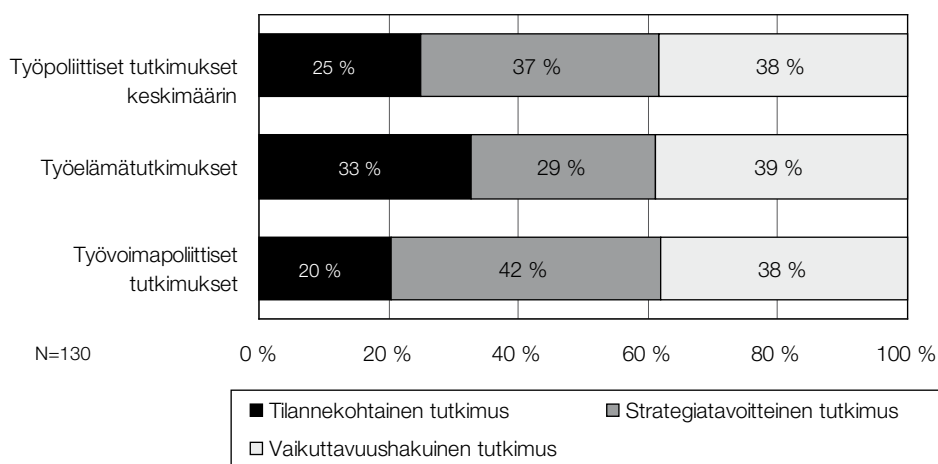
Toinen tapa tyyppitellä tutkimuksia niiden vaikutusdynamiikan perustella liittyy tuotetun tutkimustiedon luonteeseen ja käyttötarkoitukseen politiikan teon näkökulmasta. Lähtökohtaisesti työpoliittiset tutkimukset näyttäytyvät tuotetun tutkimustiedon suhteen kolmentyyppisinä: tilannekohtaisina, strategiatavoitteisina tai vaikuttavuustavoitteisina tutkimuksina. Meta-analyysin perusteella noin neljännes työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimushankkeista on kohdistunut reaktiivisesti jonkin ilmiön tai toiminnan tutkimiseen. Tämän tyyppiset tutkimukset täyttävät

työpolitiikan suunniteluun tai toteutukseen liittyviä, usein kapea-alaisia, tiedon-tarpeita ja niiden tulokset ovat usein välittömästi hyödynnettävissä työpolitiikassa. Nopeiden tilannekohtaisten tutkimusten osuus tutkimustoimeksiannoista näyttäisi lisääntyneen viimeaikoina työ- ja elinkeinoministeriössä.

Strategiatavoitteinen tutkimus liittyy puolestaan laajemmin työpolitiikan perusteisiin ja suunniteluun. Siinä tutkimuksen kohteena olevat työpoliittiset ilmiöt tai toimintatavat ovat yleensä laaja-alaisia ja tutkimusten taustalla on usein tavoite ymmärtää asioita ja asioiden välisiä yhteyksiä aiempaa paremmin. Tämän tyyppisten tutkimusten hyödyt ja vaikutukset ovat pääsääntöisesti välillisiä ja syntyvät ennen kaikkea kumuloituvan tiedon ja ymmärryksen lisääntymisen kautta. Tulosten hyödyntämis potentiaali on etenkin ministeriön työpolitiikan strategiatyössä sekä ministeriön kehittämistyössä ja uusien ohjelmien suunnittelussa. Tämän tyyppisiä tutkimuksia työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimuksista oli 37 %. Huomion arvoista on se, että ohjelman viimeisenä vuonna 2007 strategiatavoitteisten tutkimusten osuus on ollut poikkeuksellisen suuri. Taustalla on saattanut olla tuleva hallituskauden vaihtuminen tai ministeriöuudistusta ennakoitunut työministeriön tutkimustoiminnan uudelleen organisointi. Saattaa myös olla niin, että hieman operatiivisempien tutkimusaiheiden taustalle jääneet aiemmin toteutumattomat tutkimusohjelman strategisemmat tutkimusaihealueet saatettiin loppuun ohjelman viimeisenä vuonna.

Vaikuttavuushakuisten tutkimusten tavoite ja tiedon intressi on vahvasti työpolitiikan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa. Tämän tyyppiset tutkimukset ovat osin päällekkäisiä edellä kuvattujen tilanne- ja strategiakohtaisten tutkimusten kanssa. Erona edellisiin on kuitenkin se, että vaikuttavuushakuisissa tutkimuksissa tiedon tuottamisen lähtökohtana ja tutkimusta ohjaavina tekijöinä ovat ensisijaisesti (operatiivisten tai strategisten tarpeiden sijaan) toiminnan vaikuttavuuspäämäärät ja niihin liittyvät usein myös toiminnasta riippumattomat vaikutusprosessit. Toiminnan vaikuttavuus, yhtenä ohjauksen kriteerinä, on valtion hallinnossa yleisesti viime vuosina korostunut. Työpoliittisessa tutkimusohjelmassa toteutetuista tutkimuksista keskimäärin reilu kolmannes on ollut luonteeltaan vaikuttavuushakuisia. Vaikuttavuushakuisten tutkimusten osuus on selvästi lisääntynyt ohjelman loppupuolella.

Kuva 15. Tilannekohtaisten sekä strategia- ja vaikuttavuustavoitteisten tutkimusten osuudet työpoliittisen tutkimusohjelman hankkeista.

Kolmas tapa tyypitellä työpoliittisia tutkimuksia niiden luonteen ja vaikutusdynamiikan perusteella liittyy tutkimusasetelmaan ja tutkimuksessa käytettyihin menetelmiin. Sekä tutkimusasetelmaltaan että metodeiltaan työpoliittisessa tutkimusohjelmassa toteutetut tutkimukset eroavat suuresti toisistaan. Syynä tähän ovat jo edellä mainitut työpoliittiseen tutkimukseen kohdistuneet hyvin erityyppiset tiedon tarpeet ja käyttötarkoitukset.

Meta-arvioinnissa nähtiin tarkoituksenmukaiseksi käyttää viisiosaista tyypittelyä kuvaamaan työpoliittisten tutkimushankkeiden kysymyksen asettelun luonnetta ja sitä kautta lähtökohtia tutkimustuloksille ja tulosten hyödyntämiselle. Nämä olivat:

- Kapea-alainen tai suppea tutkimuskysymys – tutkimuksen kohteena yksittäinen tutkimusongelma tai tutkimuskysymys
- Operatiivinen tutkimuskysymys, tutkimuksen kohteena jokin operatiivinen kehittämisteema
- Ilmiökeskeinen tutkimuskysymys, tutkimuksen kohteena jonkin työpoliittisen ilmiön tai ilmiökentän ymmärtäminen
- Laaja-alainen tutkimuskysymys – tutkimuksen kohteena laaja-alainen työpolitiikan strategisen tason tutkimuskysymys
- Laaja-alainen ja integroiva tutkimuskysymys – tutkimuksen kohteena laaja-alainen tutkimuskohde ja sen kokonaisvaltainen ymmärtäminen

Meta-analyysin perustella valtaosassa, eli 44 prosentissa työpoliittisista tutkimuksista, kysymyksenasettelu on tämän tyypittelyn mukaisesti ollut ilmiökeskeinen. Vastaavasti jokin operatiivinen kehittämisteema oli tutkimuksen kohteena noin neljäsosassa tutkimushankkeista, laaja-alainen työpolitiikan strategisen tason kysymys puolestaan vajaassa viidenneksessä ja laaja-alainen integroiva kysymys

kymmenesosassa tutkimuksista. Kapea-alaisia tutkimuksia kaikista työpoliittisen ohjelman tutkimuksista oli vain 7 prosentissa. Yleisesti operatiivisten tutkimusten tulokset ovat parhaiten hyödynnettävissä työpolitiikan toimeenpanossa, ilmiökeskeisten tutkimusten tulokset puolestaan yleisen työmarkkinatiedon lisääntymisessä ja lainsäädännön kehittämisessä sekä laaja-alaisen tutkimusten tulokset työpolitiikan strategiatyössä.

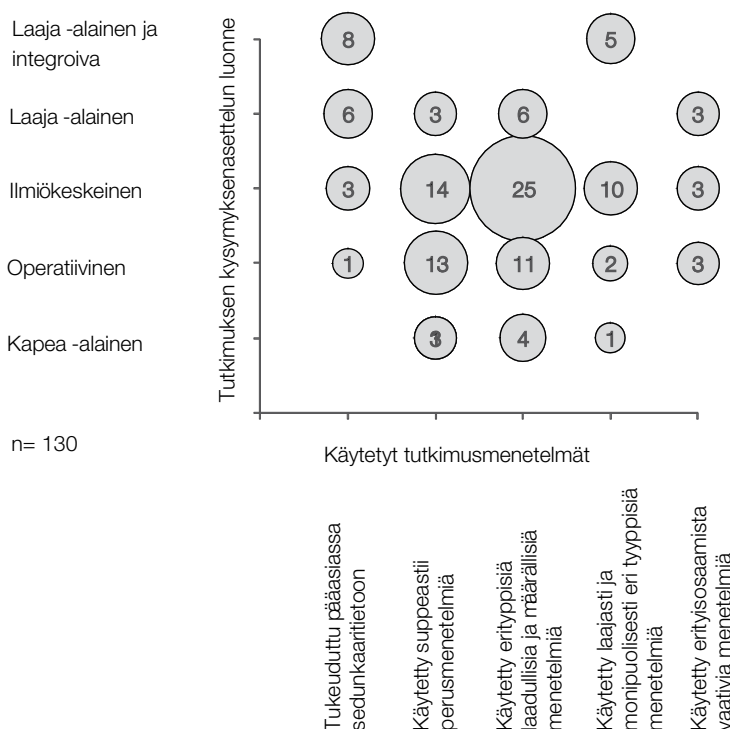
Vastaavasti tutkimuksissa käytettyjen tutkimusmetodien tarkastelun osalta Meta-arvioinnissa päädyttiin käyttämään viisiosaista tyypittelyä oheisten kriteerien perusteella:

- tutkimuksessa on tukeuduttu pääasiassa sekundaaritietoon (14 % tutkimuksista)
- aineiston hankinnassa ja analysoinnissa on käytetty suppeasti perusmenetelmiä (27 % tutkimuksista)
- aineiston hankinnassa ja analysoinnissa käytetty monipuolisesti erityyppisiä menetelmiä (37 % tutkimuksista)
- tutkimustyössä on käytetty vahvaa menetelmäosaamista edellyttäviä laadullisia ja/tai määrällisiä menetelmiä (15 % tutkimuksista)
- tutkimustyössä on käytetty erityisosaamista vaativia menetelmiä (7 % tutkimuksista)

Käytännössä työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimuksissa on käytetty verraten vähän vahvaa menetelmällistä osaamista tai erityisosaamista vaativia tutkimusmenetelmiä. Esimerkiksi kokeelliseen asetelmaan tai vertailuasetelmaan perustuvia tutkimuksia on ohjelmassa ollut suhteellisen vähän. Pääosassa tutkimuksista aineiston hankinnassa ja analysoinnissa on käytetty perusmenetelmiä, kuten tiedonhankinnassa kyselyitä, haastatteluja ja perustilastoja sekä analysoinnissa kirjallisuus- ja dokumenttianalyysejä, haastatteluihin ja kyselyihin perustuvia määrällisiä ja laadullisia analyysejä sekä tilastorianalyysejä.

Oheisessa kuvassa 16. on hahmoteltu työpoliittisen tutkimusohjelman ”tutkimushankesalkkua” tutkimushankkeiden kysymyksen asettelun sekä tutkimuksissa käytettyjen menetelmien perusteella. Sen mukaisesti tutkimuksen kysymyksenasettelulla ja käytetyillä menetelmillä ei näytä olleen erityistä syy-yhteyttä, vaan erityyppisiä tutkimusmenetelmiä on käytetty hyvin samantyyppisesti riippumatta tutkimuksen kysymyksenasettelusta.

Kuva 16. Työpoliittisen tutkimusohjelman hankeportfolio tutkimusten kysymyksenasettelun ja käytettyjen tutkimusmenetelmien kokonaisuutena.

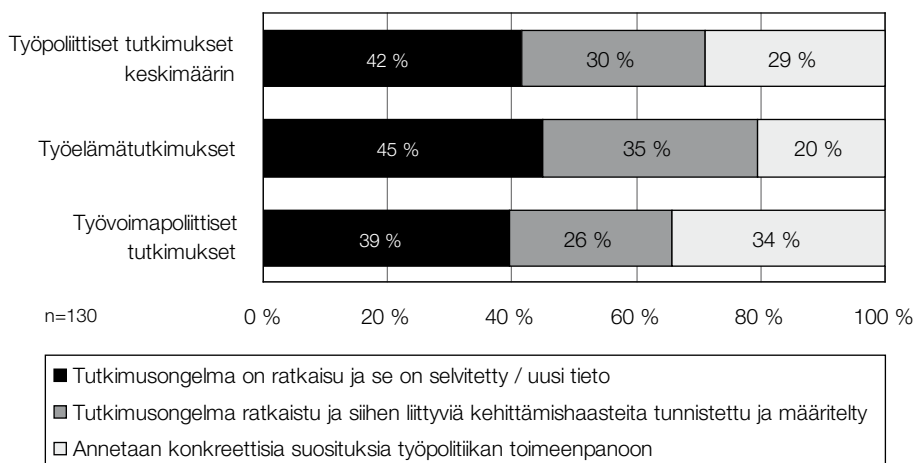
4.4 Tutkimustoiminnan arvioidut tulokset ja vaikutukset työpolitiikkaan

Lähtökohtaisesti tutkimuksen keskeisimpänä tuloksena voi pitää sitä, että alkupe-
räinen tutkimuksen käynnistämisen taustalla ollut tutkimusongelma on ratkaistu.
Hallinnon alan erityistarpeista lähtevässä ohjelmalliseen sektoritutkimukseen on
kuitenkin monesti sisäänrakennettu myös useita muita oman politiikkasektorin
kehittämiseen tähtääviä päämääriä. Tässä suhteessa tutkimuksen tulosten hyödyn-
tämisen sekä päätöksenteon välinen suhde on hyvin moniulotteinen.

Käytännössä kaikissa tutkimusohjelman hankkeissa alkuperäinen tutkimus-
ongelma on ratkaistu tai tutkimuksen tavoitteet on saavutettu ja tältä osin tuo-
tettu uutta tietoa. Lisäksi noin 40 prosentissa tutkimushankkeiden loppurapor-
teista tulokset on kiinnitetty laajemmin työvoimapolitiikan kehittämisen konteks-
tiin, siten että tulosten lisäksi raportista käy ilmi tulosten välillisempi hyödyntämi-
sen kohde ja käyttötarkoitus työpolitiikassa. Vain pienessä osassa tutkimuksista ei
ole esimerkiksi aineisto- tai menetelmällisistä syistä johtuen saatu tutkimuskysy-
myksiin vastuksia tai tuloksiin liittyy merkittävästi epävarmuutta.

Kun tarkastellaan tulosten hyödyntämisen näkökulmasta tutkimusten johtopäätöksiä ja keskeisiä tuloksia, niin tehdyn meta-arvioinnin perusteella reilussa 40 % tutkimuksista tutkimuksen keskeisin tulos on ollut tutkimusongelman ratkaisuun liittyvä uusi tieto. Vajaassa kolmanneksessa tutkimuksista on tämän lisäksi tunnistettu ja määritelty aihealueeseen liittyviä kehittämishaasteita tai kehittämistee-
moja. Samoin vajaassa kolmanneksessa työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimuk-
sista on annettu konkreettisia työpolitiikan toimeenpanoon liittyviä suosituksia. Huomion arvoista on se, että kehittämisen ulottuvuus tutkimuksessa on ohjelman aikana vahvistunut. Tämä näkyy muun muassa siinä, että konkreettisiin suosituk-
siin päätyvien tutkimusten osuus on selvästi lisääntynyt ohjelman loppukaudella.

Kuva 17. Työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimusten keskeisiä tuloksia.

Kuten edellisissä luvuissa on todettu, ohjelmassa toteutetut tutkimushankkeet ovat olleet luonteeltaan hyvin erityyppisiä. Tästä johtuen myös tutkimuksen tulokset ja niiden potentiaaliset vaikutukset työpolitiikkaan ja tutkimusympäristöön ovat niin moninaisia, että niiden yksityiskohtainen kuvaaminen tässä yhteydessä ei olisi tar-
koituksenmukaista. Yleisesti tutkimuksien välittömänä vaikutuksena on uusi tieto
työpolitiikan eri osa-alueiden ilmiöistä sekä työpolitiikan toimeenpanosta ja hallin-
nonalan prosesseista. Pieni osa tutkimushankkeista on myös ollut tuotekehitysluon-
teisia siten, että niissä on luotu tai testattu uusia toimintamalleja tai toimintatapoja
(mm. ammatinvalinnan ohjauksen mallit, työnhakija-asiakkaiden profilointijärjes-
telmä, uudet tietokannat).

Tutkimuksen välilliset vaikutukset näkyvät ensisijaisesti siten, että niiden
kautta on lisätty ymmärrystä ja kokonaisnäkemystä erilaisten työpoliittisten ilmiöi-
den luonteesta ja dynamiikasta, eri asioiden ja ilmiöiden välisistä syy-yhteyksistä,
säännösten ja hallinnon prosessien toimivuudesta, politiikan ja toimenpiteiden

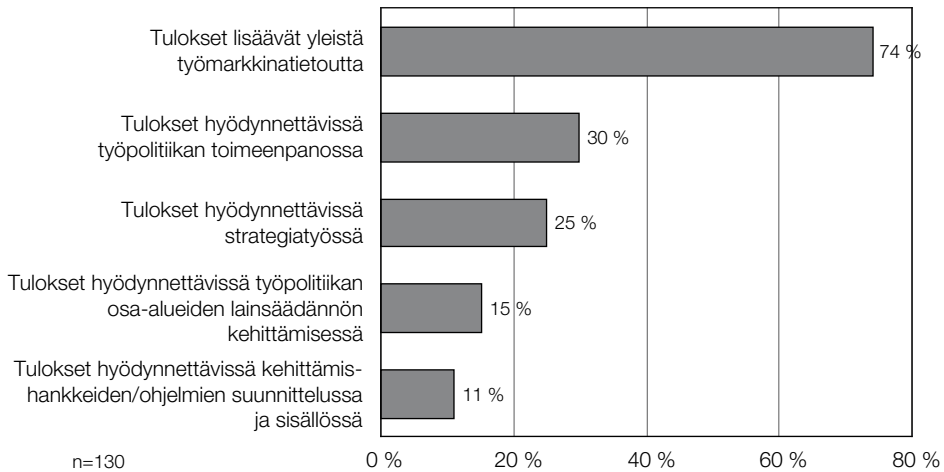
vaikuttavuudesta, vaikutusten luonteesta ja dynamiikasta, työpolitiikan kehittä- mistarpeista jne. Työvoimapolitiikan sektorilla tutkimuksilla on luotu perusteita ja näkökulmia politiikan teolle erityisesti koskien työmarkkinoiden toimivuuden parantamista, työvoimapalvelujen vaikuttavuutta, työperusteista maahanmuuttoa sekä työttömien työnhakijoiden työpaikkoihin sijoittumista tukevia toimenpiteitä. Lisäksi tutkimusohjelmassa on tehty systemaattisesti metodista kehitystyötä toi- menpiteiden seurannan ja arvioinnin luotettavuuden ja hyödynnettävyyden paran- tamiseksi. Työelämänkehittämisen puolella tutkimusten tulokset ovat lisänneet ymmärrystä muun muassa työorganisaatioiden toimivuudesta, henkilöstön työhy- vinoinnista ja työelämän laadun ja tuottavuuden yhteyksistä sekä palveleet erityi- sesti työlainsäädännön toimivuuden seurantaa ja kehittämistyötä sekä pyrkimyksiä turvata osaavan työvoiman saatavuus.

Tutkimustyön vaikutukset politiikkatoimiin syntyvät pääsääntöisesti välillisesti ja tutkimustulosten syy-yhteyksiä työpolitiikan sisältöön ja toteutustapaan on vai- kea konkreettisesti tasolla osoittaa. Vaikka sektoritutkimuksen lähtökohdat ovat akateemisten päämäärien sijaan ensisijaisesti hallinnonalan oman politiikkasek- torin kehittämisessä, niin esimerkiksi yksittäisen tutkimuksen osalta vaikutusten dynamiikka on huomattavasti kompleksisempi ja riippuvaisempi ulkopuolisista teki- jöistä, kuin esimerkiksi mitä se on kehityshankkeissa. Tutkimuksen politiikkavai- kutukset syntyvätkin pääsääntöisesti pitkällä aikavälillä useamman tutkimuksen yhteisvaikutuksesta alan eri toimijoiden asenteisiin ja toimintatapoihin. Vain har- valla tutkimuksella näyttää olleen välitöntä vaikutusta esimerkiksi lainsäädäntöön tai politiikan muutoksiin.

Tutkimusraporttien meta-analyysin yhteydessä arvioitiin tutkimusten tulosten hyödyntämispotentialiaa työpolitiikan toteutuksessa. Lähtökohtana arvioinnissa oli ohjelman mukaiset tavoitteet tukea tutkimusperusteisesti työpolitiikan stra- tegiatyötä ja toimeenpanoa, työpolitiikan eri osa-alueiden lainsäädäntötyötä, hal- linnonalan kehittämishankkeiden ja ohjelmien suunnittelua sekä ylipäänsä lisätä yleistä työpoliittista ymmärrystä ja työmarkkinatietoutta.

Tehdyn analyysin perusteella työpoliittisessa tutkimusohjelmassa toteutetuista hankkeista 74 % on tuottanut tutkimuksen ensisijaisena työpolitiikassa hyödynnet- tävänä tuloksena tietoa, joka lisää yleistä työmarkkinatietoutta ja ymmärrystä työ- politiikasta. Vastaavasti vajaa kolmannes tutkimuksista on tuottanut tuloksia, jotka ovat ensisijaisesti hyödynnettävissä työpolitiikan toimeenpanossa, kun taas neljäs- osa tutkimuksista on tuottanut lopputuloksena tietoa, joka on hyödynnettävissä strategiatyössä. Noin 15 % tutkimuksista on puolestaan tuottanut keskeisimpänä tuloksenaan tietoa, joka ensisijaisesti tukee työpolitiikan lainsäädäntötyötä. Uusien ohjelmien tai kehittämishankkeiden suunnittelussa hyödynnettäviä tuloksia on tuo- tettu reilussa 10 prosentissa työpoliittisen ohjelman tutkimuksista.

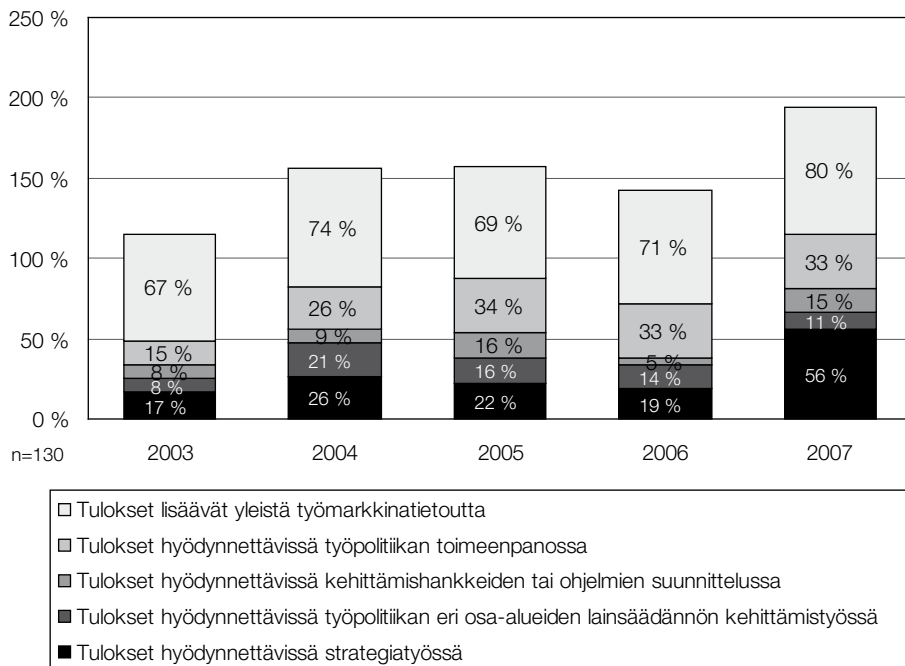
Kuva 18. Työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimusten tulosten arvioitu hyödyntämispotentiaali työpolitiikassa.

Ohjelman keston aikana ei vuotta 2007 lukuun ottamatta ole tapahtunut suuri muutoksia siinä, miten eri vuosina käynnistyneiden tutkimusten tulokset ovat olleet työpolitiikan eri keittämisaueilla hyödynnettävissä. Tosin vuonna 2007 käynnistyneiden tutkimusten tuloksissa näyttää korostuvan selvästi aiempia vuosia selkeämmin niiden hyödyntämispotentiaali strategiatyössä sekä tulosten yleistä työmarkkinatietoutta lisäävä vaikutus. Kuten jo aiemmin on todettu, tutkimusten strategisuuden lisääntymisen syynä vuonna 2007 käynnistyneissä tutkimuksissa saattaa olla esimerkiksi ministeriöuudistusta ennakoanut työministeriön tutkimustoiminnan uudelleen organisointi tai ohjelma-asiakirjan mukaisten strategisempien tutkimusaihealueiden loppuunsaattaminen ohjelman viimeisenä vuonna.

Yhtenä työpoliittisen tutkimusohjelman elinkaareen liittyvänä trendinä näyttää olleen kehittämisfokuksen korostuminen sekä tutkimuskysymysten moninaistuminen tutkimusten tilaamisen lähtökohdissa. Tutkimusten luonteen muuttuminen näkyy muun muassa siinä, että yksittäisissä tutkimuksissa tutkimuksen fokus on laajentunut ja ratkaistavien tutkimuskysymysten määrä on lisääntynyt ohjelman loppukauden tutkimuksissa. Tutkimusten lopputuloksiin tämä näyttää vaikuttaneen siten, että tutkimusten johtopäätökset ja suositukset ovat pääsääntäisesti aiempaa laaja-alaisemmin hyödynnettävissä työpolitiikan kehittämisen eri alueilla (kuva 18.). Uhkana tämäntyyppisessä kehityksessä voi kuitenkin olla se, että yksittäisen tutkimuksen fokuksen laajentuessa liikaa tutkimuksissa päästään usein vain raapaisemaan kompleksisten tutkimuskysymysten pintaa. Tällöin esimerkiksi johtopäätösten ja suositusten todistusvoima voi jäädä vähäiseksi.

Kuva 19. Työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimusten tulosten arvioitu hyödyntämispotentiali työpolitiikassa vuosina 2003–2007.

Kuten aiemmin on jo moneen otteeseen todettu, tutkimusten tulokset ja niiden hyödyntämispotentiali työpolitiikassa määrittäytty pitkälti tutkimuksen tekemisen taustalla olevien tiedon intressien ja tutkimuksen kysymyksenasettelun kautta. Seuraavassa on tarkasteltu yleisellä tasolla sitä, miten tutkimuksen taustatekijät ovat vaikuttaneet tutkimusten tulosten luonteeseen ja arvioituun hyödyntämispotentialiin työpolitiikassa.

Strategiatyötä tukevat tutkimukset

Tutkimuksissa, joiden tulokset tukevat esisijaisesti työpolitiikan strategiatyötä, on päätoimeksijana ollut ensisijaisesti jokin tutkimuslaitos, käytännössä Palkansaajien Tutkimuslaitos, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos tai ETLA. Tutkimuksen käynnistysajankohta on ollut ohjelmakauden loppupuolella ja tutkimuksen kohteena on ensisijaisesti ollut työvoiman saatavuus ja rakennetyöttömyys. Tutkimuksen taustalla olleet työpolitiikan tutkimustarpeet ovat liittyneet ensisijaisesti yrittäjyyden ja itsensä työllistämisen edistämiseen sekä työhallinnon toimivuuden kehittämiseen.

Lainsäädäntötyötä tukevat tutkimukset

Työpolitiikan eri osa-alueiden lainsäädäntötyötä tukevat tutkimukset ovat olleet pääasiassa yliopistojen tai korkeakoulujen toteuttamia. Niistä iso osa on

käynnistetty ohjelman alku- ja keskivaiheilla, erityisesti vuonna 2004. Tutkimusten kysymyksen asettelu on ollut vahvasti ministeriölähtöinen ja tutkimuksen taustalla olleet työpolitiikan tutkimustarpeet ovat liittyneet työn tuottavuuden ja laadun parantamisen tutkimusalueeseen. Tutkimuksen kohteena on pääsääntöisesti ollut yksittäinen tutkimusongelma tai tutkimuskysymys. Tutkimukset ovat myös kysymyksenasettelultaan olleet keskimääräistä kapea-alaisempia tai suppeampia ja niiden ensisijaisena tarkoituksena on ollut toiminnan kehittäminen.

Työpolitiikan toimeenpanoa tukevat tutkimukset

Työpolitiikan toimeenpanoa tukevissa tutkimuksissa on tutkimuksen kohteena ollut erityisesti työvoimapolitiikan vaikuttavuus tai palvelu-uudistusta tukeva toimintatutkimus. Tutkimusten lähtökohtana on ollut toiminnan kehittäminen ja niiden taustalla olleet tutkimustarvealueet ovat liittyneet rakenteellisen työttömyyden alentamiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn sekä julkisen työvoimapalvelun palvelustrategiaan. Luonteeltaan työpolitiikan toimeenpanoa tukevat tutkimukset ovat olleet vaikuttavuushakuisia ja selkeästi muita enemmän rajoittuneet yhteen operatiiviseen kehittämisteemaan.

Kehittämishankkeiden tai ohjelmien suunnittelua ja toteutusta tukevat tutkimukset

Tutkimuksissa, joiden tulokset tukevat esisijaisesti kehittämishankkeiden tai ohjelmien suunnittelua ja toteutusta ovat olleet luonteeltaan pääsääntöisesti strategiatavoitteisia tutkimuksia. Tutkimusten kysymyksen asettelu on ollut vahvasti ministeriölähtöinen ja tutkimuskysymykset ovat rajoittuneet pääasiassa yhteen operatiiviseen kehittämisteemaan. Valtaosa tutkimuksista on liittynyt maahanmuuton ja yhteiskuntaan integroitumisen tutkimukseen.

Työmarkkinatietoutta lisäävät tutkimukset

Valtaosa työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimuksista on joko pääsääntöisesti tai muiden tulosten ohella tuottanut uutta työmarkkinatietoutta. Tämän vuoksi näillä tutkimuksilla ei ole keskimäärin muista poikkeavia erityispiirteitä tai taustatekijöitä. Luonnollisesti näissä tutkimuksissa tutkimuksen kohteena on keskimääräistä enemmän painottunut ilmiökeskeisyys ja tavoitteena on ollut jonkin työpoliittisen ilmiön tai ilmiökentän parempi ymmärtäminen. Tutkimuksen kohteena on keskimääräistä enemmän ollut työvoiman saatavuus ja rakennetyöttömyys.

5 Vaikutukset tutkimusorganisaatioissa

Tutkimuksen vaikutuksia tutkijoihin ja tutkimusorganisaatioihin tarkasteltiin arvioinnissa työpoliittisen tutkimusohjelmaan osallistuneille organisaatioille suunnatun kyselyn ja tutkijahaastattelujen avulla. Kyselyssä saatiin vastaukset 38:lta tutkimushankkeen vastuulliselta vetäjältä (vastausprosentti 42 %). Vastaajista yli puolet oli yliopistoista tai niiden alaista tutkimuskeskuksista. Muita tutkimuslaitoksia edusti kuusi vastaajaa. Mukana oli myös muutama yritysten ja ministeriöiden edustaja. Henkilökohtaiset haastattelut tehtiin kahdeksalle erityyppistä tutkimuslaitosta edustavalle tutkijalle. Kyselyssä ja haastatteluissa keskeisinä teemoina olivat työpoliittisen tutkimustoiminnan arvioidut vaikutukset tutkijoiden omiin kyvykkyyksiin, tutkimusorganisaatioiden toimintakykyyn sekä laajemmin tutkimusalalle.

5.1 Tutkimustulosten hyödyntäminen organisaatiotasolla

Tutkimushankekyselyn perusteella vastaajien näkemykset siitä, miten tutkimushankkeen tai -hankkeiden tuloksia on hyödynnetty tutkimuksesta vastanneessa organisaatiossa tai sekä välittömässä tutkimusympäristössä vaihtelivat. Kuitenkin vain kaksi vastaajaa totesi, että tuloksia ei ole juurikaan hyödynnetty. Muutamat myös näkivät, että tutkimusten tuloksia on hyödynnetty vaihtelevasti tai satunnaisesti, ja että hyödyntämistä voitaisiin olennaisesti lisätä. Valtaosa vastaajista näki siten tutkimuksesta olleen tunnistettua hyötyä.

Muutamat kokivat tuloksia hyödynnetyn jopa erittäin tai yllättävän hyvin. Tyyppillisimmin tuloksia oli hyödynnetty uusien tutkimushankkeiden suunnittelussa. Tuloksia kerrottiin käsiteltyä myös teemaan liittyvissä koulutuksissa ja seminaareissa. Myös tutkimusten saamaa julkisuutta pidettiin tärkeänä. Eräs vastaaja kertoi organisaationsa saaneen paljon yhteydenottoja tutkimuksen myötä. Samoin tutkimusten toteutuksen ja myös tulosten julkistuksen nähtiin luoneen uusia verkostoja, joista on ollut toimijoille selkeää hyötyä. Useat vastaajat näkivät hyödyntämisen kytkeytyvän nimenomaan tutkimuksen erityisalan osaamisen vahvistumiseen. Muutamat olivat kokeneet, että tutkimuksen tulosten hyödyntäminen on ollut vaikeaa niiden kapea-alaisuuden tai vähäisen analyysin takia.

Kysyttäessä onko tutkimushankkeesta tai -hankkeista seurannut merkittäviä pysyviä vaikutuksia, kuvasi valtaosa vastaajista näitä hyvin aihelehtoisesti eli tutkimuksella tavoiteltuihin vaikutuksiin viitaten. Esimerkkeiksi mainittiin sekä lainsäädännön syntyminen että turhana pidetyn lain säätämättä jättäminen. Tutkimuksen koettiin myös lisänneen yleistä työvoimapolitiittista tietoa ja herättäneen aihepiiriin liittyvää keskustelua. Samoin tutkijoiden ja tutkittavan alan toimijoiden luomaa

kumppanuutta ja tämän tuomia mahdollisuuksia pidettiin merkittävänä. Yksittäisenä mainintana oli tutkimuksen myötä saavutetun tietämyksen hyödyntäminen yhteiskunnallisessa työtehtävässä ja tätä kautta pysyvän vaikutuksen luominen tutkimushankkeen päättymisen jälkeen. Muutamat nostivat alan toimijoiden verkostoitumisen keskeiseksi vaikutukseksi. Eräässä vastauksessa viitattiin myös vielä tunnistamattomiin vaikutuksiin, joita voidaan odottaa saavutettavan vasta jonkin aikaa tulosten julkistamisen jälkeenkin.

5.2 Vaikutukset tutkijan omaan työhön

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan tutkimuksen vaikutuksia omaan työhön valmiiksi määritettyjä vaihtoehtoja arvottaen. Eniten tutkimuksen koettiin vaikuttaneen tutkijan osaamisen ja kyvykkyyden vahvistumiseen kyseisellä tutkimusalueella sekä tähän tiiviisti kytkeytyvään aihe-alueen koskevaan tietovarannon kasvamiseen. Valta-osa vastaajista näki tutkimushankkeella olleen vähintään melko paljon vaikutusta oman verkostoitumisen ja tutkija-aseman vahvistumiseen sekä kyseisen tutkimusalueen jatkotutkimuskohteiden täsmentymiseen. Tutkimuksella ei nähty olevan juurikaan vaikutusta työpolitiikan aihealuetta koskevan kiinnostuksen lisääntymiseen ja tutkimuksen tason parantumiseen. Myöskään vaikutusta organisaation verkostoitumiseen ei nähty merkittäväksi. Melko vähän vaikutusta tutkimuksella koettiin olevan virkamiesten ja tutkijoiden välisen työnjaon tehostumiseen ja tutkimuksen kansainvälistymiseen.

Kuva 20. Työpoliittisen tutkimushankkeen arvioituja vaikutuksia tutkijan omaan työhön.

Lähde: kysely tutkimushankkeiden vetäjille, marraskuu 2010, n= 38

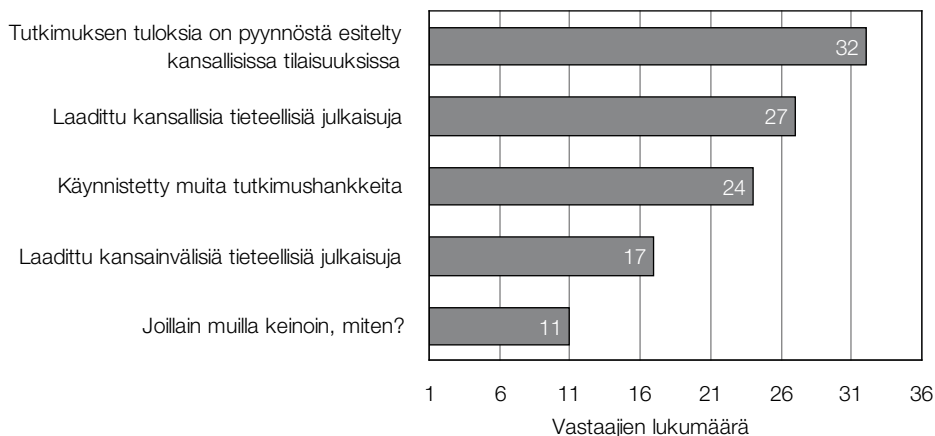
5.3 Tulosten leviäminen ja arvioitu hyödyntäminen työpolitiikassa

Vastaajia pyydettiin kertomaan, millä keinoilla tutkimuksen tuloksia on levitetty. Vastaajat saivat valita yhden tai useamman vaihtoehdon. Tyypillisin menetelmä, jonka lähes kaikki vastaajat olivat valinneet, oli ollut tulosten esittely kansallisissa tilaisuuksissa. Myös kansalliset tieteelliset julkaisut ja muiden julkaisuhankkeiden käynnistäminen tutkimuksen seurauksena ovat olleet merkittäviä tulosten levittämisen väyliä. Sen sijaan valtaosa vastaajista ei ollut levittänyt tuloksia kansainvälisten tieteellisten julkaisujen kautta.

Valtaosa työvoimapolitiittisista tutkimuksista on julkaistu työministeriön Työpoliittinen tutkimus -sarjassa tai ministeriöuudistuksen jälkeen työ- ja elinkeinoministeriön julkaisusarjassa Työ- ja yrittäjyys. Tämän kautta tutkimusten nähtiin saaneen näkyvyyttä myös tiedemaailman ulkopuolella. Erona esimerkiksi tutkimuslaitosten omien julkaisusarjojen levikkialueeseen nähden on muun muassa näiden levi-kin laaja ulottuvuus julkisen hallinnon kentälle.

Avovastauksissa neljä vastaajaa mainitsi tulosten levinneen eri kansallisissa ja kansainvälisissä tilaisuuksissa pidettyjen esitelmien kautta. Muiksi keinoiksi mainittiin koulutukset, tutkimuksen tuloksista pidetty tiedotustilaisuus, organisaation verkkosivut sekä kirjoitukset muissa kuin tieteellisissä julkaisuissa, esim. ammattilehdissä. Tuloksia kerrottiin levitetyn myös eduskunnan valiokunnassa pidetyn puheenvuoron myötä.

Kuva 21. Tutkimustulosten levittämiskeinot.

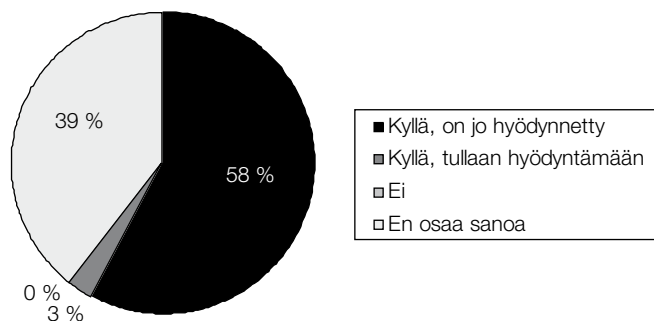

Lähde: kysely tutkimushankkeiden vetäjille, marraskuu 2010, n= 38.

Valtaosa vastaajista arvioi, että tutkimuksen tuloksia on jo hyödynnetty työpolitiikan suunnittelussa ja toteutuksessa. Yksikään vastaajista ei arvioinut, että tutkimuksen tuloksia ei lainkaan hyödynnettäisi työpolitiikassa. Noin 40 prosenttia totesi kuitenkin, ettei tiedä onko tuloksia jo hyödynnetty tai tullaanko niitä vielä hyödyntämään.

Kuva 22. Tutkimusten arvioitu hyödyntäminen työpolitiikassa.

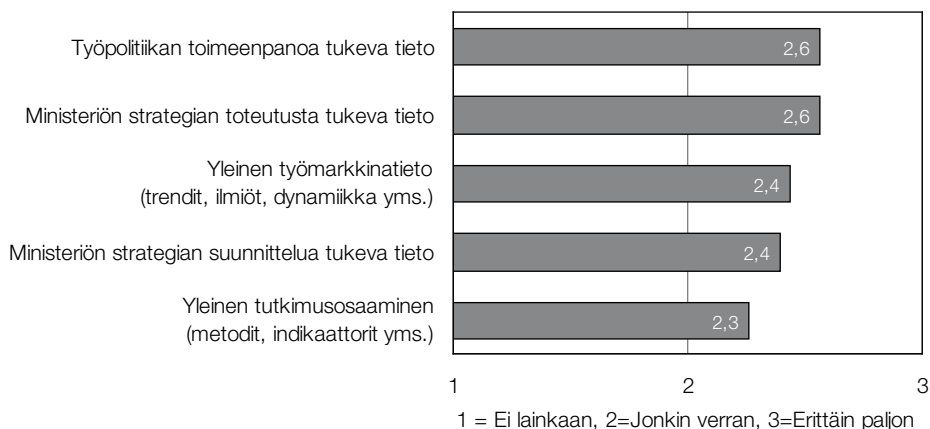
Onko tutkimuksenne/tutkimuksienne tuloksia hyödynnetty tai tullaanko niitä hyödyntämään työpolitiikan suunnittelussa ja toteutuksessa?

Lähde: kysely tutkimushankkeiden vetäjille, marraskuu 2010, n= 38.

Kysyttäessä tutkimuksessa tuotetun tiedon tyyppiä vastaajat arvioivat viittä annettua tietolajia melko tasaisesti. Valtaosa arvioi tutkimuksen tulosten olevan tyyppiltään sekä työpolitiikan toimeenpanoa että ministeriön strategian toteutusta tukevaa. Tulosten nähtiin pääosin tuottavan myös yleistä työmarkkinatietoa sekä ministeriön strategian suunnittelua tukevaa tietoa. Samoin tutkimusten nähtiin vahvistavan myös yleistä esim. metodeihin ja indikaattoreihin kytkeytyvää tutkimusosaamista.

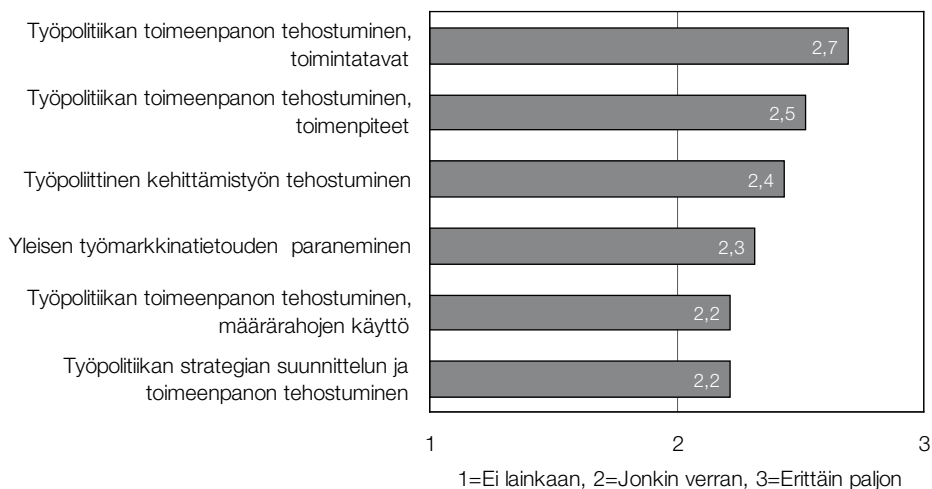
Kuva 23. Tutkimustiedon arvioitu häyötötarkoitus.

Lähde: kysely tutkimushankkeiden vetäjille, marraskuu 2010, n= 38.

Vastaajat arvioivat tutkimuksellaan olevan eniten vaikutusta työpolitiikan toimeenpanon tehostumiseen toimintatapojen muuttumisen myötä. Lähes yhtä paljon vaikutusta arvioitiin olevan toimeenpanon tehostumiseen uusien toimenpiteiden myötä. Samoin muiden annettujen kategorioiden arvioitiin olevan vaikutuksiltaan melko lailla yhtä suuria. Eli kolmanneksi eniten vaikutusta arvioitiin olevan työpoliittisen kehittämistyön tehostumiseen ja tämän jälkeen yleisen työmarkkinatietouden paranemiseen. Vähintään jonkin verran vaikutusta arvioitiin olevan myös määrärahojen käyttöön ja strategian suunnitteluun.

Kuva 24. Tutkimuksen arvioitut vaikutukset työpolitiikkaan.

Lähde: kysely tutkimushankkeiden vetäjille, marraskuu 2010, n= 38.

Vastaajilla oli mahdollisuus avoimessa tekstikentässä kertoa näkemyksiään siitä, milloin tuloksia on hyödynnetty työpolitiikan toteutuksessa tai milloin niitä tullaan hyödyntämään. Useimmat viittasivat tässä nimenomaan oman tutkimuksensa tulosten hyödyntämiseen. Tämän lisäksi yleisemmän tason arviot hyödyntämisestä totesivat hyödyntämisen tapahtuvan työpoliittisia linjauksia tehtäessä, uusia lakeja valmisteltaessa sekä säädetäessä. Toisaalta todettiin myös, että tulokset herättävät todennäköisesti vähintään keskustelua vaikka suositusten täytäntöönpanosta ei olekaan näyttöä. Samoin todettiin, ettei tulosten hyödyntäminen työpolitiikan toteuttamiseksi ole täsmentynyt.

Kysyttäessä kehittämiskohteita useimmin nousivat esiin näkemykset tutkijoiden ja hallinnon vuoropuhelun tiivistämisestä sekä tutkimusohjelman jatkuvuuden turvaamisesta. Konkreettisenä kehittämisesityksenä eri osapuolten yhteistyön vahvistamiseksi esitettiin tutkimuskysymysten yhteistä käsittelyä jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Samoin toivottiin, että tutkijoilla olisi mahdollisuus esittää omia ideoita tutkimusteemoiksi. Lisäksi toivottiin nykyistä laajempaa kommentointimallia niin, että aina tutkimuksen teemasta kiinnostuneet toimijat voisivat kommentoida tutkimusta tutkimuksen alku- ja keskivaiheissa.

Tutkimuksen poikkitieteellisyttä esitettiin kehitettävän tavoitteellisesti kohdentamalla näille omaa rahoitusta. Ilman erityistä motivointia eri laitosten yhteistyön nähtiin helposti jäävän vain alustavan suunnittelun tasolle vaikka yhteistyöhalua olisikin.

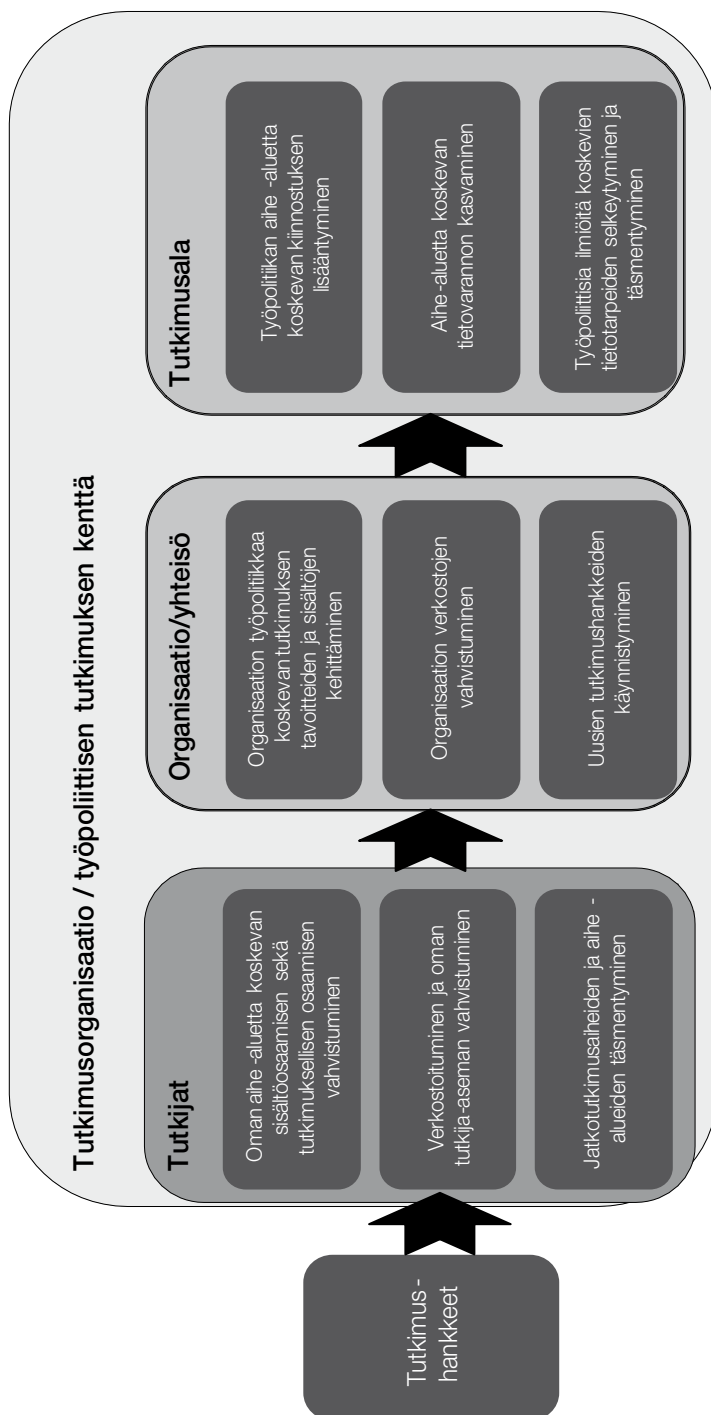
5.4 Yhteenveto työpoliittisen tutkimuksen vaikutuksista työpoliitiikan tutkimuskenttään

Tutkijoiden näkemykset siitä, miten heidän tutkimustensa tutkimustulokset ovat vaikuttaneet työpoliitiikan sisältöön ja toteuttamiseen vaihtelevat suuresti. Koetut vaikutukset näyttävät olevan yhteydessä tehtyjen tutkimusten luonteeseen sekä tutkimusorganisaation tyyppiin. Myös yksittäisten tutkimusten osalta vaikutusten dynamiikka vaihtelee suuresti. Pääsääntöisesti kuitenkin nähdään, että tutkimukset ovat myötävaikuttaneet politiikan tekoon strategiatasolla, mutta eivät esimerkiksi toiminnan tasolla siinä määrin, kuin mitä tulokset ja johtopäätökset olisivat edellyttäneet. Esimerkiksi työvoimapalveluja ja palveluprosesseja on työpoliittisessa ohjelmassa tutkittu ja arvioitu paljon, mutta konkreettisia esimerkkejä siitä, että tutkimustuloksia olisi hyödynnetty kehittämistyössä, on vähän. Tutkijat mainitsivat kokemuksia myös siitä, että on tehty tutkimuksia, joiden tuloksia ja suositukset eivät ole johtaneet mihinkään.

Yksilötasolla vaikutukset näkyvät tyypillisesti tutkijan osaamisen ja kyvykkyyden vahvistumisena kyseisellä tutkimusalueella sekä tähän tiiviisti kytkeytyvän aihealuetta koskevaan tietovarannon kasvamisena ja syvenemisenä. Vaikutukset ovat merkittäviä myös tutkijan oman verkostoitumisen ja tutkija-aseman vahvistumiseen sekä kyseisen tutkimusalueen jatkotutkimuskohteiden täsmentymiseen. Organisaatiotasolla tutkimushankkeiden vaikutukset näkyvät konkreettisimmin mm. uusien tutkimushankkeiden suunnittelussa ja uusien toimeksiantojen saamisessa. Samoin tehdyillä työpoliittisilla tutkimuksilla on ollut vaikutusta uusien verkostojen syntymiseen sekä tutkimuksen erityisalan osaamisen vahvistumiseen. Yksittäistapauksissa työpoliittinen tutkimusrahoitus on mahdollistanut tutkimuksen teon alueilla, joita ei muuten olisi tutkittu. Se on auttanut esimerkiksi tutkimusalaan liittyvän käsitteistön ja konseptin yleistymisessä sekä institutionalisoitumisessa ja siten avannut tietä uudentyyppisille tutkimusalueille.

Tutkimuksen ohjelmallisuudella ja etenkin siihen liittyvällä ennakoitavuudella sekä tutkijoiden ja tilaajan välisellä vuoropuhelulla on ollut vaikutusta siihen, että on pystytty luomaan rakenne tutkimuksen tekemiselle ja kumulatiivisille tuloksille. Hyvinä tutkimuksen vaikuttavuutta lisäävinä käytäntöinä tässä suhteessa pidettiin ohjelman alun tutkimusaiehakuja ja niihin liittyvää vuorovaikutteista keskusteluprosessia sekä monitieteellisiä tutkijatapaamisia. Ohjelmallisuuden jatkuvuus on myös tietyissä tapauksissa tukenut tietyn aihealueen tutkimusryhmien olemassaoloa.

Kuva 25. Tutkimushankkeiden yleisiä vaikutuksia työpolitiikan tutkimuskentässä.

6 Yhteenveto työpoliittisen tutkimusohjelman vaikuttavuudesta ja ohjelmallisesta lisäarvosta

Työpoliittinen tutkimusohjelma on ollut laaja-alainen ja se on kohdistunut kattavasti työpolitiikan eri tutkimustarvealueille. Ohjelma on siten turvannut hyvin sen keskeisinä tavoitteina olleet työpolitiikan poliittisen päätöksenteon sekä strategia- ja kehittämisjohtamisen tietotarpeet. Ylätasolla työpoliittisessa tutkimusohjelmassa tehty tutkimus on toiminut myös välineenä työpolitiikan tekemisen suunnitelmallistumiseen. Tältä osin sillä on ollut työpolitiikan toteutuksen ohella välillisesti vaikutusta myös ministeriön taloussuunnitteluun ja määrärahojen käyttöön.

Tutkimuksen vaikutukset ovat luonteeltaan epäsuoria ja diffuuseja. Ne syntyvät usein vasta pitkän aikavälin kuluessa tiedon, osaamisen, ymmärryksen ja kyvykkyyksien parantumisen seurauksena. Tutkimustoiminnan ulkoisvaikutukset ovat laajat, mutta niiden kautta syntyvää yhteiskunnallista tuottoa on vaikea mitata ja arvioida.

Tutkimusraporttien meta-analyysin perusteella työpoliittisen tutkimusohjelman tutkimuksista lähes kaikki ovat lisänneet yleistä työmarkkinatietoutta ja ymmärrystä työpolitiikasta. Lisäksi reilussa 60 prosentissa tutkimuksista on joko tunnistettu ja määritelty aihealueeseen liittyviä kehittämisteemoja tai annettu konkreettisia suosituksia työpolitiikan suunnitteluun ja toimeenpanoon. Tutkimuksista vajaa kolmannes on tuottanut tuloksia, jotka ovat potentiaalisesti olleet hyödynnettävissä työpolitiikan toimeenpanossa, kun taas neljäsosa tutkimuksista on tuottanut lopputuloksena tietoa, joka on ollut hyödynnettävissä strategiatyössä. Noin 15 prosenttia tutkimuksista on puolestaan tuottanut keskeisimpänä tuloksenaan tietoa, joka tukee työpolitiikan lainsäädäntötyötä. Uusien ohjelmien tai kehittämishankkeiden suunnittelussa hyödynnettäviä tuloksia on tuotettu reilussa 10 prosentissa työpoliittisen ohjelman tutkimuksista.

Tutkimuksen vaikutukset työpolitiikkaan syntyvät pääsääntöisesti useamman tutkimuksen yhteisvaikutuksesta ymmärrykseen, asenteisiin ja näkemyksiin sekä niiden kautta välillisesti työpolitiikan toimintatapoihin. Muutamaa selvästi tuotekehitysluonteista tutkimushanketta lukuun ottamatta arvioinnissa ei löytynyt evidenssiä sille, että jokin yksittäinen tutkimus olisi vaikuttanut suoraan lainsäädäntöön tai politiikan muutoksiin. Pikemminkin tutkimuksilla on nostettu esiin erilaisia perusteita ja näkökulmia politiikan suunnittelun ja toteutuksen tueksi. Välittömämmin tutkimuksilla näyttäisi olleen vaikutuksia työpolitiikkaan sellaisissa hankkeissa, jotka ovat kohdistuneet työelämän lainsäädännön seurantaan sekä aktiivisen työvoimapolitiikan toteutuksen arviointiin. Tosin näissäkin kyse on ollut enemmän

perustelujen tuottamisesta koskien lainsäädännön toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä valittujen aktiivitoimenpiteiden tehokkuutta. Tosin useissa lainsäädännön uudistamiseen tai kokonaisuudistuksiin liittyvissä tapauksissa tutkimuksen, seurannan ja jälkiarvioinnin kytkemisellä toimeenpanoprosessiin on etukäteen voitu varmistaa lain (esim. työaikalain osat) muutoksen tai uudistuksen läpimeno. Eli ehdoksi muutosten hyväksymiselle on laitettu toimeenpanon seuranta ja arviointi.

Työpolitiikassa tutkimuksilla on ollut tärkeä rooli ja vaikutus erityisesti tiedon ja ymmärryksen lisääjänä, uusien näkemysten ja työpolitiikan perusteiden esiin nostajana sekä keskustelun ja kehitysprosessin käynnistäjänä. Tutkimustulokset ovat tässä suhteessa toimineet signaaleina ja katalyytteinä jatkotyölle ministeriössä. Tutkimusten tulosten hyödyntäminen työpolitiikassa on kuitenkin ollut epäsystemaattista ja usein riippuvaista yksittäisistä tekijöistä tai intresseistä. Tutkimusten tulosten leviämiseen ministeriössä ja hyödyntämiseen työpolitiikan teossa vaikuttavat useat, osin toisistaan riippumattomatkin, tekijät. Näitä ovat muun muassa:

- tutkimuksen aihealueen yhteiskunnallinen kiinnostavuus ja siihen liittyvät poliittiset intressit
- tutkimuksen aihealuetta ja johtopäätöksiä koskeva poliittinen konsensus tai sen puute
- ministeriön johdon asenteet ja kiinnostus tutkimuksen aihealuetta kohtaan
- virkamiesten oma mielenkiinto tutkimuksen aihealuetta kohtaan ja neuvotteluvoima asian eteenpäin viemiseksi
- käytettävissä olevat aika- ja henkilöresurssit tutkimusten tulosten läpikäyntiin ja eteenpäinviemiseen, sekä
- tutkimustulosten evidenssi ja uskottavuus (mm. käytetyt menetelmät ja aineistot).

Työpoliittisia tutkimuksia on virkamieskunnassa pidetty osin liian tutkijavetoisina ja nähty, että niiden tuloksia on tämän vuoksi ollut vaikea hyödyntää käytännössä. Selkeitä johtopäätöksiä sekä konkreettisia suosituksia ja kehittämisohdotuksia olisi kaivattu tutkimuksiin enemmän. Toisaalta johtopäätösten ja suositusten hyödynnettävyyteen työhallinnossa näyttää ainakin osaltaan vaikuttaneen se, että tutkijoiden tuntemus hallinnon käytännöistä ja menettelytavoista ei aina ole ollut kovin vahva ja suositukset ovat jääneet tämän vuoksi käytännöstä irrallisiksi. Joissain tapauksissa myös tutkijoiden objektiivisuuden on nähty jääneen omien näkemysten ja ideologioiden taustalle. Pääsääntöisesti ulkopuolisilla tahoilla tehtyjä tutkimuksia on kuitenkin pidetty objektiivisina ja puolueettomia. Juuri puolueeton ulkopuolinen tieto on luonut perusteita uuden tyyppisille näkemyksille sekä myös erilaisten näkemysten yhteensovittamiselle.

Kaiken kaikkiaan systemaattisen tutkimustoiminnan kautta ministeriöllä on ollut tärkeä merkitys ja asema yhteiskunnallisena työpoliittisen tutkimuksen toimijana ja sitä koskevan tietopääoman vahvistajana. Työpoliittisten tutkimusten ohjelmallinen rahoitus ja systemaattinen toteuttaminen ovat merkinneet myös sitä, että

ministeriöllä on ollut tutkimuksellisen tietopohjan kautta keskeinen rooli laajemminkin työpolitiikkaa koskevassa eri tahojen päätöksenteossa.

Ohjelmallisuuden hyödyt ja lisäarvo yksittäiseen hankerahoitukseen nähden on näkynyt erityisesti siinä, että ohjelman kautta tutkimusta ja sen rahoitusta on voitu systemaattisesti kohdistaa työpoliittisesti ja yhteiskunnallisesti tärkeäksi katsotuille alueille. Tutkimusohjelman myötä jo aiemmin tehtyä tutkimusta on voitu myös syventää ja jatkaa niillä alueilla, joissa tutkimus on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi ja joihin on työpolitiikassa nähty olleen tarvetta.

Ohjelmallisuus on myös osaltaan turvannut tutkimuksen pitkäjänteisyyden. Ohjelmallisen rahoituksen avulla on pystytty turvaamaan tutkimuksen jatkumoit ja siten luotu perusteita tiedon ja tutkimusosaamisen kumuloitumiselle tietyillä tutkimusalueilla. Tämä on osaltaan vahvistanut tutkijoiden ammattitaitoa sekä syventänyt tutkimusryhmien välistä työnjakoa. Osin jatkuvuuteen liittyen myös aiemman tutkimustiedon päälle rakentunut kehittämisen ulottuvuus tutkimuksessa on ohjelman aikana vahvistunut.

Ohjelmallisuus ja tutkimustoiminnan jatkuvuus on osaltaan vaikuttanut myös tutkimuksen relevanssiin ja osuvuuteen. Ohjelman aikana on voitu seurata tutkimuksellisia ”aukkokohtia” sekä myös sitä, mitä muualla tutkitaan ja tiedetään. Jatkuvan tutkimustoiminnan ja kansainvälisten tutkimusyhteyksien kautta on voitu syventää näkemystä työpoliittisista tutkimus- ja kehittämistarpeista ja hyödyntää tutkimushankkeiden suunnittelussa sitä, mitä jo muualla tiedetään. Ohjelmallisen rahoituksen kautta tutkimusta on pystytty suuntaamaan myös sellaisille uusille tutkimusalueille, joille ei yksittäisen hankerahoituksen avulla olisi menty. Tältä osin tutkimuksen ohjelmallisuus on vahvistanut proaktiivista, uutta luovaa, tutkimusotetta työpoliittisten ja yhteiskunnallisten asioiden kehittämisessä.

7 Työpoliittiseen tutkimukseen liittyviä haasteita ja kehittämisehdotuksia

7.1 Työpolitiikan ja työpoliittisen tutkimuksen tämän päivän haasteita

Työpoliittisen tutkimuksen toteutusympäristö on kokenut voimakkaan muutoksen viime vuosina. Ministeriöuudistuksen myötä tutkimustoiminta organisoitiin uudelleen ja vuonna 2010 aloitettiin koko työ- ja elinkeinoministeriön uuden tutkimusstrategian toteuttaminen. Uusi tutkimusstrategia on hyvin yleinen ja liittyy vahvasti ministeriön konsernistrategiaan. Vuonna 2007 perustettiin sektoritutkimuksen neuvottelukunta koordinoimaan valtion sektoritutkimuksen kokonaisohjausta. Sen toiminnan tavoitteena on parantaa ministeriöiden tilaajaosaamista, tehostaa sektoritutkimuksen suuntaamista ja lisätä tutkimuksen hyödyntämistä yli hallinnonalarajojen. Sen puitteissa on käynnistetty laaja-alaista, myös työelämään liittyvää hanketoimintaa. Neuvottelukunnan toimintaan on kohdistunut paljon odotuksia, etenkin tutkimustoiminnan synergiaan ja strategisempien tutkimushankkeiden rahoitukseen. Toistaiseksi sen toiminta ei ole täysin vastannut odotuksia.

Tehtyjen uudistusten sekä tutkimusmäärärahojen vähenemisen myötä entisen kaltainen laaja-alainen ja systemaattinen työpoliittinen tutkimustoiminta on ministeriössä vähentynyt. Sekä työelämä tutkimusten että työvoimapolitiittisten tutkimusten osalta työ- ja elinkeinoministeriössä on viime aikoina tehty lähinnä yksittäisiä tutkimuksia ja selvityksiä. Tutkimusmäärärahat ovat ministeriössä vähentyneet ja ne ovat samalla momentilla kehittämismäärärahojen kanssa. Ministeriön osastot ja yksiköt voivat periaatteessa itse määritellä mihin tarkoitukseen ko. rahoitusta halutaan käyttää. Riskinä tai uhkatekijänä nykytilanteessa voi pitää tutkimusrahoituksen pirstaloitumista sekä tästä seuraavaa tiedon hajaantumista ja mahdollista kokonaisnäkömyksen hämärtymistä.

Työpoliittinen tutkimus ei muodosta ministeriössä tällä hetkellä yhtenäistä tutkimus- ja kehittämisalustaa, joka yhdistäisi osastoja ylätasolla ja tukisi työpolitiikan osalta ministeriön strategia- ja kehittämisjohtamisen tarpeita. Kokonaisvaltaisen tutkimuspolitiikan näkökulmasta tämä aiheuttaa haasteita tutkimuksen toteuttamiseen. Epävarmuutta aiheuttavat muun muassa seuraavat kysymykset:

- Löytyykö ministeriön osastoilta riittävästi tutkimukseen liittyvää osaamista, tahtoa ja erityisasiantuntemusta koskien mm. tutkimuskysymysten määrittelyä, kilpailutusta, tutkimuksen ohjausta, tulosten levittämistä yms. sekä onko osastoilla riittävästi resursseja ja aikaa perehtyä asiaan ja tutkimustulosten tulkintaan?

- Onko uhkana että tutkimus jää esimerkiksi resurssien puutteessa osastoilla muiden asioiden jalkoihin?
- Tehdäänkö tutkimusta liiaksi osastojen operatiivisista tarpeista käsin ja pirstoutuuko ministeriön tutkimustoiminta liian pieniksi murusiksi, kun ajatellaan työpolitiikan tutkimus- ja kehittämistarpeita kokonaisuutena?
- Pystytäänkö tutkimushankkeita rakentamaan horisontaalisesti ministeriön eri yksiköiden yli? Onko työpolitiikan status ministeriön strategiassa riittävän vahva, jotta osastot saadaan mukaan työpoliittiseen tutkimukseen?

Työpoliittinen tutkimusohjelma 2003–2007 on tukenut varsin onnistuneesti ministeriön työpoliittisia tietotarpeita ja luonut siten pohjaa evidenssiperusteiselle politiikan teolle. Työpolitiikan alalla ei ole sektoritutkimuslaitoksia. Mikäli kokonaisvaltainen pitkántähtäimen tutkimus sekä systemaattinen toimintaympäristön analysointi työ- ja elinkeinoministeriössä katkeaa, seurauksena saattaa olla ministeriön merkityksen väheneminen yhteiskunnallisena työpoliittisen tutkimuksen toimijana ja sitä koskevan tietopääoman vahvistajana sekä laajemminkin proaktiivisena toimijana työpolitiikkaa koskevassa eri tahojen päätöksenteossa. Erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön rahoittama työelämä tutkimus on tällä hetkellä hyvin vähäistä ja lähinnä yksittäisten hankkeiden varassa. Tutkimusjatkumot ovat katkenneet ja ministeriön aiempi rooli yhteiskunnallisen keskustelun käynnistäjänä ja ylläpitäjänä sekä tiedon tuottaja on menettämässä merkityksensä. Uhkana on, että ministeriön substanssi ja osaamien esimerkiksi työelämään liittyvissä kysymyksissä häviää ja kontribuutio isojen päätösten politiikassa jää vähäiseksi. Kysymys on tältä osin laajalti myös siitä, millaiseksi ministeriön rooli halutaan nähdä jatkossa työelämän kehittämisessä (ml. työelämän laatu, työelämän sosiaaliset innovaatiot yms.).

Työpolitiikassa toimitaan ympäristössä, jossa prosessit ovat monimutkaisia ja vaativat laaja-alaista ymmärrystä ja monialaista osaamista. Työpoliittinen tutkimusohjelma ja tutkimustoiminnan jatkuvuus ovat muodostaneet työpoliittiselle tutkimukselle rakenteen, jonka päälle on aiemmin pystytty rakentamaan uutta tietoa ja ymmärrystä. Tutkimusrahoituksen vähenemisen ja pirstaloitumisen sekä tutkimustoimeksiantojen luonteen ja sisältöjen muuttumisen seurauksena aiempi tutkimusympäristö ja -rakenne saattaa rapautua ja osajaverkostot hävitä. Jos mahdollisuudet syvällisen tutkimuksen tekoon oleellisesti vähenevät, uhkana saattaa olla tutkimuksen laadun, uskottavuuden ja hyödyntämismahdollisuuksien heikentyminen.

Kilpailutussäännökset sekä niiden tulkinnat muuttuivat tutkimusohjelman aikana. Samalla hyvänä pidetyt aiehaut loppuivat ja vuorovaikutus tutkimusideoista virkamiesten ja tutkijoiden kesken on vähentynyt. Tutkimushankkeiden ideointi ei monestikaan ole tarkoituksenmukaista kilpailutuksen vuoksi. Lisäksi kilpailutuskäytännöt näyttävät suosivan vahvoja toimijoita ja tutkimuslaitoksia, mikä hankaloittaa uusien toimijoiden tuloa alalle. Haasteena jatkossa on se, miten tutkimusideoiden keruuta voisi tehdä nykyistä enemmän ja paremmin sekä pystyisikö työ- ja elinkeinoministeriön kilpailutusjärjestelmää ja tutkimusinfrastruktuuria uudistamaan tältä osin tarkoituksenmukaisemmaksi.

Työpoliittista tutkimusta ei tehdä valtion sektoritutkimuslaitoksissa. Sille ei myöskään ole syntynyt institutionaalista rakennetta yliopistoihin Suomessa. Työpoliittisella tutkimusrahoituksella on siten ollut tärkeä rooli työpoliittisen tutkimuksen ylläpitämisessä. Uhkana on, että alan tutkimustoiminta kuihtuu Suomessa. Tutkimusrahoitus ei voi jatkossa olla TEM:n tutkimusrahoituksen varassa. Haasteeksi tältä osin muodostuu se, pystytäänkö alan tutkimustoiminta turvaamaan jatkossa esimerkiksi eri rahoittajatahojen yhteistyöllä.

7.2 Kehittämisehdotuksia

Tutkimusten strategisuu den ja laaja-alaisuuden turvaaminen

Tutkimustoiminnan keskeisenä haasteena ovat ministeriön osastorajat ylittävän tietämyspohjan luominen sekä tiedon laaja-alainen välittyminen. Tällä hetkellä tutkimustoiminta ei yhdistä osastoja ylätasolla ja tue työpolitiikan osalta ministeriön strategia- ja kehittämisjohtamisen tarpeita. Työpoliittisella tutkimuksella voisi olla tässä suhteessa enemmän ministeriön osastoja yhdistävä rooli. Tutkimuksen tulisi olla strategisempaa ja sen pitäisi keskittyä operatiivista toimintaa tukevan tutkimuksen ohella myös laaja-alaisempiin työ- ja elinkeinopolitiikan yhdistäviin toimiin sekä politiikan teon kontekstin ja sen taustalla olevia ilmiöiden tutkimiseen. Työpolitiikan tueksi tarvittaisiin tämän vuoksi kolmen tyyppistä tutkimusta:

- laaja-alaista ilmiön tai ilmiökentän selvittämiseen tähtäävää tutkimusta, joka auttaa ymmärtämään toimintaympäristöä ja politiikan teon kontekstia
- strategista tutkimusta, jossa lähtökohta on ministeriön yhteisessä strategiassa ja sen toimeenpanossa, sekä
- selvitystoimintaa ja kehittämishankkeita tukemaan yksiköiden välittömiä tarpeita.

Tutkimuksen koordinoitituen vahvistaminen

Tutkimusten teettämisen vastuu on työ- ja elinkeinoministeriössä hajallaan eri yksiköissä. Tutkimusten valmistelu, kilpailutus, ohjaus, tulosten levittäminen yms. vaatii sekä osaamista että aikaa. Eri yksiköissä tehdään asian suhteen osin päällekkäistä tai rinnakkaista työtä siten, että työaika kuluu paljon eikä keskinäistä synergiaa synny. Tutkimuksen järjestämisen tueksi tulisi kehittää prosessin hallinnointia helpottavaa koordinoititukea mm. tutkimusaiheisiin, kilpailutukseen ja tutkimuksen ohjaukseen liittyen. Koordinointituki olisi tarkoituksenmukaista keskittää yhteen yksikköön.

Tutkimus tulisi myös sisällöllisesti integroida paremmin tukemaan ministeriön prosesseja. Esimerkiksi kokonaisuudistuksien läpiviennissä voitaisiin systemaattisemmin hyödyntää tutkimuksellista tukea ja prosessin läpivientiin integroitua arviointia. Ideaali prosessi voisi edetä siten, että prosessin alussa tehtäisiin aihealueen koskevan ilmiön tai ilmiökentän kartoitus. Valmisteluprosessin aikana prosessin etenemistä tuettaisiin tarvittaessa erilliselvytysten avulla. Tämän jälkeen eri

toteutusvaihtoehtoilte tehtäisiin kustannus yms. vaikutusten arviointi, jolla luotaisiin perusteet valinnoille. Lopuksi toteutettaisiin jälkiarviointi ja vaikutusten seuranta siitä, miten tehtyt uudistukset ovat vastanneet tavoitteita.

Kansainvälisen tutkimuksen tehokkaampi hyödyntäminen

Kansainvälisen tutkimuksen merkitys ja tarpeellisuus on yleisesti tunnustettu. Sitä on myös pyritty hyödyntämään työpoliittisen tutkimusohjelman toteutuksessa. Tutkimusresurssien vähentyessä on oleellista, että resursseja käytetään tehokkaasti eikä tehdä päällekkäistä tutkimusta. Kansainvälisten tutkimusten tuloksia pitäisi hyödyntää nykyistä enemmän ja kansallisella tutkimusrahoituksella keskittyä erityisesti niiden asioiden selvittämiseen, joihin kansainväliset tutkimukset eivät anna vastausta.

Tutkimusinfrastruktuurin ja kilpailuttamiskäytäntöjen kehittäminen

Tutkimushankkeiden ideointi ja tutkijoiden asiantuntemuksen käyttö tutkimusaiheiden määrittelyssä on hankaloitunut kilpailusäännösten ja kilpailutuskäytäntöjen myötä. Aiempi neuvotteluun ja aiehakuihin perustuva malli piti yllä osaamisrakenteita, kun puolestaan nykyinen kilpailutus pahimmillaan jopa hajottaa niitä. Haaste on yhteinen koko tutkimusjärjestelmälle. Oleellista olisi, että tutkijoiden asiantuntemusta voitaisiin hyödyntää nykyistä oleellisesti paremmin tutkimusaihioita määriteltäessä. Tältä osin tutkimuksen teon ja hyödyntämisen rakenteita sekä mekanismeja vuoropuhelun edistämiseksi pitäisi uudistaa siten, että tutkimusrahoitukselle voisi järjestää ideointivaiheita ja avoimia hakuja siten, että tutkijoiden tekijänoikeudet omaan ideaan ja metodiin turvataan. Pitäisi myös selvittää onko mahdollisuus luoda käytäntöjä, joissa voidaan ilman kilpailutusta käynnistää hankkeita, jotka perustuvat jo kertyneelle osaamiselle, aineistoille ja menetelmille. Ratkaisumalli voisi löytyä esimerkiksi eri rahoittajien yhteisrahoitteisista hankkeista.

Työnjaon ja yhteistyön lisääminen

Tällä hetkellä ei ole todennäköistä, että työpoliittista tutkimusta tehtäisiin tulevaisuudessa omassa sektoritutkimuslaitoksessa. Ei myöskään ole viitteitä siitä, että työ- ja elinkeinoministeriössä työpolitiikan tutkimusrahoitus olisi voimakkaasti lisääntymässä tai että oltaisiin palaamassa entisen työministeriön aikaisiin tutkimuskäytäntöihin. Tutkimuksen jatkuvuuden turvaamiseksi tarvitaan kuitenkin edelleen ministeriön tutkimusrahoitusta sekä eri rahoittajien välistä työnjakoa ja yhteistyötä tutkimuksen rahoituksessa. Odotuksia kohdistuu tässä suhteessa myös sektoritutkimuksen neuvottelukuntaan.

Tutkimusrahoituksen puute tai sen saanti vaikuttaa osaltaan myös tutkijoiden kiinnostukseen työpoliittista tutkimusta kohtaan. Mikäli tutkimusmäärärahat tulevaisuudessa vähenevät, eri rahoittajatahojen yhteisrahoituksella voisi olla mahdollista rakentaa isompia tutkimuskokonaisuuksia, jotka olisivat myös tutkijoille houkuttelevampia. Ohjelmallisuuden hyödyt ovat kiistattomia, joten hankkeiden

toteuttaminen suurempina kokonaisuuksina olisi siltäkin kannalta perusteltua. Yhteistyössä tutkimusorganisaatioiden kanssa myös ministeriön sisään voisi rakentaa tutkijavaihtoon perustuvia systeemejä tai palvelumalleja, jossa tutkijat voisivat hyödyntää ministeriön aineistoja tai vaikka toimia määräaikaisesti ministeriön palveluksessa.

Lähteet

Filpus Timo ja Päivi Järviniemi (2001). Työministeriön tutkimustoiminnan itsearviointi.

Huttunen, Jussi (2004). Valtion sektoritutkimusjärjestelmän rakenteellinen ja toiminnallinen kehittäminen

Rantanen, Jorma. Sektoritutkimuksen selvitysraportti. Valtion sektoritutkimuksen neuvottelukunta 1/2008.

Toppila, Jussi. Työministeriön tutkimustoiminnan kehittämissuunnitelma. Helsinki 2002.

Työministeriön sitomattoman tutkimustoiminnan arviointi, HAUS 2001

Työpoliittinen tutkimusohjelma 2003-2007. Työpoliittinen tutkimus Nro 251. Työministeriö 2003.

Työpolitiikan strategia 2003 - 2007 - 2010. Työhallinnon julkaisu Nro 334. Työministeriö 2003.

Työpolitiikan tutkimusohjelma vuosille 2008-2011. Työpoliittinen tutkimus työ- ja elinkeinopolitiikan päätöksenteon tukena. Työpoliittinen tutkimus 337. Työministeriö 2007

Työpoliittisessa tutkimusohjelmassa toteutetut tutkimukset

TYÖELÄMÄTUTKIMUKSET

Työoikeus, sopimistoiminta ja järjestäytyminen:

1. Työsopimuslain seurantatutkimus

Prof. Martti Kairinen ym. Turun yliopiston työoikeuden laitos. Julkaisut: Työpoliittinen tutkimus 252/2003 ja 257/2004.

2. Yksityisyyden suojaa koskevan lain seurantatutkimus: soveltuvuustestit

Prof. Klaus Helkama, tutkijat Tuija Lavonen ja Liisa Myyry, Helsingin yliopiston sosiaalipsykologian laitos. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 256/2004.

3. Lasten kanssa työskentelemään pyrkivien rikostaustan selvittämislakia koskeva tutkimus

Prof. Ahti Laitinen, tutkija Hannu Niskanen, Turun yliopiston kriminologian laitos. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 258/2004.

4. Vuorotteluvapaalain seurantatutkimus

Dos. Jouko Nätti, tutkijat Ilkka Virmasalo ja Timo Anttila, Jyväskylän yliopiston Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 279/2005.

5. Yhteistoimintalakia koskeva tutkimus

Prof. Martti Kairinen, prof. Ahti Laitinen ym. Turun yliopiston työoikeuden laitos. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 287/2005.

6. Pientyönantajien työoikeudellinen osaaminen

Professori Tarmo Miettinen, tutkijat Anssi Keinänen ja Miia Laukkanen, Joensuun yliopiston oikeustieteiden laitos. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 306/2006.

7. Sisämarkkinasääntelystä EY-työoikeuteen

Tutkija Jari Hellsten, Svenska Handelshögskolan/Center of International Economic Law. Julkaisut: artikkeli Ruotsin Arbetslivscentrumin sarjassa kesällä 2005, Työpoliittinen tutkimus 301/2006 ja 323/2006.

8. Tuotannon siirtojen sekä palvelukaupan vaikutukset työntekijän asemaan – erityisesti globalisaation ja EU:n laajenemisen kannalta

Tutkija Ulla Liukkunen, Helsingin yliopiston Kansainvälisen talousoikeuden instituutti. Julkaisut: 1) Globalisaatio, EU ja henkilöstön osallistuminen. Tutkimus eurooppaoikeudesta ja globalisaatiojuridiikasta erityisesti rajat ylittävissä yritysjärjestelyissä. Edita Publishing Oy, Helsinki 2005. 2) Cross-Border Services and Choice of Law. A Comparative Study of the European Approach. Internationalrechtliche Studien. Beiträge zum Internationalen Privatrecht, zum Einheitsrecht und zur Rechtsvergleichung (ed. by Ulrich Magnus), vol. 45. Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien 2006.

9. Tutkimus paikallisesta sopimisesta työelämässä

Tutkija Heikki Uhmavaara, Turun yliopiston työoikeuden tutkimusyksikkö. Julkaisut: Työpoliittinen tutkimus 335/2007, kaksi Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan julkaisua/ Yksityisoikeuden sarjassa 2008.

10. Ammatillinen järjestäytyminen Suomessa 2004 (2005)

Tutkimuspalvelu Lasse Ahtiainen. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 298/2006.

11. Työehtosopimusten kattavuus ja työnantajien järjestäytyminen

Tutkimuspalvelu Lasse Ahtiainen. Julkaistu verkossa (www.mol.fi).

12. Yhdenvertaisuuslain ja työehtosopimusten vertailuselvitys

Jatkotutkimus Työsuojelurahaston julkaisemalle selvitykselle vajaakuntoisten ja vammaisten asemasta työehtosopimusmääräysten näkökulmasta. Tutkijat Jaana Paanetoja ja Ilkka Ruponen. Julkaistu verkossa (www.mol.fi).

13. Työelämän tietosuoja koskeva seurantatutkimus

Prof. Ahti Laitinen ym. Turun yliopiston kriminologian laitos. Julkaisu: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja/työ- ja yrittäjyys 10/2008.

14. Yhdenvertaisuuslain seurantatutkimus

Prof. Tarmo Miettinen ym., Joensuun yliopiston kauppa- ja oikeustieteiden tiedekunta. Julkaisu: Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisuja/työ- ja yrittäjyys 11/2008.

15. Vuosilomalain seurantatutkimus

Prof. Harri Melin ym. Turun yliopiston sosiologian laitos. Julkaisu: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja/työ ja yrittäjyys 43/2008.

16. Tilaaajavastuulakia koskeva tutkimus

Vanhempi tutkija Anne Alvesalo-Kuusi, Työterveyslaitos/ Hyvät käytännöt ja osaaminen – osaamiskeskus. Julkaisu: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja/työ ja yrittäjyys 51/2009.

17. Yhteistoimintalakia koskeva tutkimus

Professori Tarmo Miettinen, tutkija Johanna Eklund, Joensuun yliopisto. Julkaisu: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja/työ ja yrittäjyys 3/2010.

Työolot ja työkyky:

18. Palkansaaajien työolotutkimus 2004

Kehittämispäällikkö Anna-Maija Lehto ja tutkija Hanna Sutela, Tilastokeskus. Julkaisut: Uhkia ja mahdollisuuksia. Työolotutkimusten tuloksia 1977-2003. Tilastokeskus 2004; Kaikilla mausteilla. Artikkeleita työolotutkimuksesta. Tilastokeskuksen tutkimuksia 244/2006.

19. Palkansaaajien työolotutkimus 2008

Dosentti Anna-Maija Lehto ja erikoistutkija Hanna Sutela, Tilastokeskus/Elinolot-yksikkö. Julkaisu: Työolojen kolme vuosikymmentä. Työolotutkimusten tuloksia 1977-2008. Tilastokeskus. Helsinki 2008.

20. Palkansaaajien työolobarometri

Tutkija Pekka Ylöstalo, Helsingin yliopiston sosiologian laitos 2004 saakka, TM/TEM 2004 lähtien. Julkaisut: Työolobarometri lokakuulta 2003, Työolobarometrin ennakkotiedot 2004, 2005, 2006 ja 2007 (www.mol.fi); Työpoliittinen tutkimus 311/2006 sekä Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja/työ ja yrittäjyys 16/2008.

21. Työllisten työkyky vuonna 2004

Toimitusjohtaja Pasi Holm ja tutkija Ari Peltoniemi, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 273/2005.

22. Henkilöstön työkyky ja yrityksen menestyminen vuosina 1997-2007

Toimitusjohtaja Pasi Holm ym. Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja 214/2009.

Työn organisointi ja osaaminen:

23. Uusien työn organisointimuotojen leviäminen ja sen esteet Suomessa

Tutkija Pekka Ylöstalo, Helsingin yliopiston sosiologian laitos. Julkaisu: Tykes-raportteja 39/2005.

24. Työelämän muutos ja työssä oppiminen. Proaktiivisen työvoimapolitiikan rajoja mahdollisuuksia

Tutkijat Anu Järvensivu-Koski ja Päivi Valkama, Tampereen yliopiston Työelämän tutkimuskeskus. Julkaisut: Työpoliittinen tutkimus 255/2004, 268/2005 ja 295/2006, artikkelit Työpoliittisessa Aikakauskirjassa 2/2004 ja 2/2005, raportti osaamisen kehittämisverkostoista tammikuussa 2006 verkossa (www.mol.fi).

25. Koulutuksen vaikutukset työuran kokonaispituuteen

Tutkija Esa Jokinen, Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskus. Esitutkimusraportti tammikuussa 2005 verkossa (www.mol.fi). Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 290/2005.

26. Osaamispääoma alueilla - tuottavuuden jatkuva kasvu ja työllisyys

Tutkimuspäällikkö Hannu Piekkola ja tutkija Antti Kauhanen, ETLA. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 294/2006.

27. Työn organisointi sosiaali- ja terveysalan muuttuvassa toimintaympäristössä – esimerkkinä vanhusten kotihoito

Erikoistutkijat Arja Haapakorpi ja Ilkka Haapola, Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia. Julkaisu: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja/työ- ja yrittäjyys 35/2008.

28. Työssä oppimisen käytännöt, työn mielekkyys ja työpaikan innovatiivisuus

Tutkijat Anu Järvensivu, Pasi Koski ja Päivi Valkama, Tampereen yliopiston Työelämän tutkimuskeskus. Julkaisu: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja/työ- ja yrittäjyys 2/2009.

29. Opetuksen innovaatiot ja opettajien innovatiivisuus

Prof. Soili Keskinen, tutkijat Reijo Siltala ja Anu Tenhunen, Turun yliopisto/Rauman opettajankoulutuslaitos. Julkaisu: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja/työ- ja yrittäjyys 41/2009.

Työelämän joustot ja johtaminen:

30. Joutaako työ – miten, missä ja milloin 2000 -luvun suomalaiset työskentelevät?

Prof. Harri Melin ja prof. Raimo Blom ym. Turun ja Tampereen yliopistojen sosiologian laitokset. Julkaisut: Työpoliittinen tutkimus 277/2005 ja 314/2006.

31. Mobiilin työn haasteet

Prof. Matti Vartiainen ym., Teknillisen korkeakoulun työpsykologian laitos. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 269/2005.

32. Mobiili työ: työhyvinvointi ja suunnitteluperiaatteet

Prof. Matti Vartiainen, Teknillisen korkeakoulun työpsykologian laitos ja tutkija Ursula Hyrkkänen, Turun ammattikorkeakoulu. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 293/2005.

33. Työntekijöiden sitoutumisen merkitys organisaation henkisen pääoman muodostuksessa (epätyypillisten työsuhteiden vaikutukset)

Prof. Riitta Viitalan tutkijaryhmä, Vaasan yliopiston johtamisen laitos. Julkaisut: Työpoliittinen tutkimus 283/2005 ja 302/2006 sekä Raportti Urapolkuna pätkätyöt – nuorten akateemisten naisten kokemuksia pätkätyöistä 2006 verkossa (www.mol.fi).

34. Yhteiskuntavastuu ja laatujohtaminen – esimiestyö ja lyhytaikaiset työsuhteet

Tutkija Liisa Moilanen, Työterveyslaitoksen psykologian osasto. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 299/2006.

Työajat ja palkitseminen:

35. Palkansaaajien työaikoja koskeva tilastotoselvitys

Tilastokeskus. Julkaisu: Selvitys työaikojen tilastoinnista Suomessa ja kansainvälisesti. Tilastokeskus 2004. Julkaistu verkossa (www.mol.fi).

36. Työpaikkojen uudet toimintatavat: työajat, työn ja vapaa-ajan yhteensovittaminen sekä työn mielekkyys

Tutkija Juha Antila, Helsingin yliopiston yhteiskuntapolitiikan laitos. Julkaisut: Työpoliittinen tutkimus 272/2005 ja 305/2006 sekä artikkeli Työpoliittisessa aikakauskirjassa 2/2004.

37. Työaikapankki ja sosiaalinen pääoma työorganisaatiossa

Prof. Kaj Ilmonen, ohjelmakoordinaattori Pertti Jokivuori ja tutkija Toimi Oinas, Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 284/2005.

38. Palkittamisen tila ja muutos Suomessa 2004

Projektipäällikkö Kiisa Hulkko ja tutkija Anu Hakonen, Teknillisen korkeakoulun työpsykologian ja johtamisen laboratorio. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 280/2005.

39. Palkittamisen muutos ja elinikäinen palkitseminen

Tutkija Pertti Linkola Teknillisen korkeakoulun työpsykologian ja johtamisen laboratorio. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 330/2007.

40. Oikeudenmukaisella palkitsemisella kohti hyvinvointia ja tuloksellisuutta

Prof. Anna-Liisa Elo, tutkijat Jenni Ervasti ja Petri Hemmilä, Työterveyslaitos/ Työyhteisöt ja organisaatiot - osaamiskeskus. Toteutetaan 2/2008-6/2009

41. Perhevapaiden käyttö ja työelämän tasa-arvo

(Yhteishanke Stakesin ja Työsuojelurahaston kanssa). Erikoistutkija Johanna Lammi-Taskula ym. Julkaisu: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja/työ- ja yrittäjyys 24/2009.

42. Erilaisten palkkaus- ja palkitsemistapojen vaikutus työyhteisöjen innovatiivisuuteen

Prof. Matti Vartiainen, tutkija Elina Moisio, Teknillisen korkeakoulun työpsykologian ja johtamisen laboratorio. Julkaisu: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja/työ- ja yrittäjyys 47/2009.

Yrittäjyys ja itsensä työllistäminen:

43. Palkkatyöstä yrittäjäksi -tutkimus

Johtaja Jarna Heinosen ja professori Anne Kovalaisen tutkijaryhmä, Turun kauppa- korkeakoulun PK-Instituutti (TSE Entre) ja johtamisen laitos. Julkaisut: Työpoliittinen tutkimus 297/2006 ja 326/2007 sekä Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja työ- ja yrittäjyys 29/2008.

44. Maahanmuuttajat elinkeinoelämän voimavarana

Dosentti Elli Heikkilä, tutkija Heli Sjöblom-Immala, Siirtolaisuusinstituutti. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 318/2006.

45. Vastentahtoista yrittäjyyttä koskeva tutkimus

Prof. Teemu Kautonen ym. Vaasan yliopiston johtamisen laitos. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 327/2007.

Yhdenvertaisuus ja etniset suhteet:

46. Työyhteisön monietnisyys Suomessa: tapaustutkimus

Tutkija Marja-Liisa Trux, Helsingin kauppakorkeakoulu. Julkaisu: artikkeli Työpoliittisessa aikakauskirjassa 2/2005.

47. Yhdenvertaisuuden edistäminen työelämässä – näkökulmana kulttuurisen monimuotoisuuden huomioiminen henkilöstöjohtamisessa

Professori Vesa Suutari, tutkija Aulikki Sippola, Vaasan yliopiston Johtamisen laitos. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 304/2006.

48. Yhdenvertaisuuden edistäminen asiakaspalvelussa – näkökulmana viranomaisten kulttuurien välisten toimintavalmiuksien kehittäminen

Dosentti Pirkko Pitkänen, tutkija Sari Hammar-Suutari, Joensuun yliopiston soveltavan kasvatustieteen laitos ja Etnica. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 300/2006.

49. Yhdenvertaisuus monikulttuuristuvassa työelämässä – maahanmuuttajat suomalaisilla työpaikoilla

Erikoistutkija Maarit Vartia, Työterveyslaitos. Julkaisu: Monikulttuurisuus työn arjessa. Työterveyslaitoksen julkaisu. Tampere 2007.

Muut tutkimukset:

50. Byrokratian jälkeen – kohti uudistavaa työtä ja kestäväää työjärjestelmäkeshitystä

Tutkija Mari Kiran väitöskirjan suomenkielinen lyhennelmä. Teknillisen korkeakoulun työpsykologian ja johtamisen laboratorio. Työpoliittinen tutkimus 254/2003.

51. Loputon matka - vietnamilaisten ja somalialaisten kertomuksia pakolaisuudesta

Erikoissuunnittelija Marja Pentikäisen väitöskirja. Helsingin yliopiston yhteiskuntapolitiikan laitos. Työpoliittinen tutkimus 274/2005.

52. Työelämän taitekohtia

Suomen Akatemian kolmen tutkimusohjelman (SoCa, LEARN ja LIIKE I) artikkelikoelma. Työpoliittinen tutkimus 309/2006.

53. Suomalaisten yritysten vapaaehtoinen sosiaalinen vastuu

Erikoissuunnittelija Maija-Leena Uimosen väitöskirja. Helsingin yliopiston yhteiskuntapolitiikan laitos. Työpoliittinen tutkimus 322/2006.

TYÖVOIMAPOLIITTISET TUTKIMUKSET

1. Maahanmuuttajien uraohjauksen kehittäminen.

Kaija Matinheikki-Kokko, Kai Koivumäki, Katja Kuortti, Työministeriö ja Jyväskylän yliopisto. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 253/2003

2. Millaista on onnistunut ammatinvalinnanohjaus?

Raimo Lahti, Joensuun yliopiston psykologian laitos. Julkaisut: Työpoliittinen tutkimus 248/2003 ja Työpoliittinen tutkimus 263/2004

3. Kroonisen työttömyyden laajuus, rakenne ja syntytausta

Simo Aho, Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskus. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 261/2004

4. Kilpailua vääristävä vaikutus yrityksille suunnatussa yhdistelmätuessa ja työelämävalmennuksessa

Kari Hietala, Mari Hietala, Kari Hietala Oy. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 262/2004

5. Osaamisen kehittäminen työllisyyden edistäjänä. Tutkimus tietotekniikan palvelu- ja ohjelmistotuotannon toimialalta

Jarkko Tonttila, Petri Virtanen, Irmeli Lamberg, Jyrki Kontio, Net Effect Oy. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 264/2005

6. 1990-luvun maahanmuuttajien työllisyys, tuloverot ja tulonsiirrot

Kari Hämäläinen, Aki Kangasharju, Sari Pekkala, Matti Sarvimäki, VATT. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 265/2005

7. Kysyntälähtöinen työllistäminen ja kotitalousvähennys

Kari Niilola, Mikko Valtakari, Ilkka Kuosa, LTT-tutkimus Oy. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 266/2005

8. Kannattaako kotoutumiskoulutus?

Petri Uusikylä, Anniina Tuominen, Niklas Reuter, Anna-Kaisa Mäkinen, Net Effect Oy. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 267/2005

9. Aktiivinen työvoimapolitiikka yritysten näkökulmasta

Antti Luukkonen, Ossi Korkeamäki, Tomi Kyyrä, VATT. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 270/2005

10. Työttömät ja palvelutarve

Simo Aho, Ilkka Virjo, Päivi Tyni, Hannu Koponen, Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskus. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 271/2005

11. Perusturva ja punainen tupa. Nuorten osajien työtä ja asuinympäristöä koskevat odotukset

Sari Pöyliö, Leena Suopajarvi, Lapin yliopisto. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 275/2005

12. Työssäkäynnin ja taloudellisen syrjäytymisen dynamiikka

Merja Kauhanen, Palkansaajien Tutkimuslaitos. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 276/2005

13. Työllistämistukien käyttö yrityksissä ja kunnissa

Kari Hietala, Kari Hietala Oy. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 278/2005

14. Työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin osallistuneiden seuranta – tutkimus rekisteriaineistosta vuosilta 1997 – 2003

Simo Aho, Hannu Koponen, Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskus. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 281/2005

15. ”Ihan minne tuuli kuljettaa, niin sinne on aina menty”. Sosiaali- ja terveysalan työttömyyden kuva Hämeenlinnan työnhakualueella vuonna 2005

Anu Kallio, Sari Pitkänen, Sosiaalikehitys Oy. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 282/2005

16. Kannattaisi kokeilla. Kokeelliset menetelmät työvoimapolitiittisten toimenpiteitten vaikutusten arvioinnissa

Kari Hämäläinen, Roope Uusitalo, Palkansaajien tutkimuslaitos ja VATT. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 285/2005

17. Suomalaisten suhtautuminen maahanmuuttajiin

Magdaleena Jaakkola, Kuntoutussäätiö. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 286/2005

18. Työhallinnon rooli alueellisissa kehittäjäverkostoissa

Mikko Valtakari, Jari Karjalainen, Robert Arnkil, LTT-Tutkimus Oy. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 288/2006

19. Muutos on pysyvä olotilamme. Turvapaikanhakijoiden vastaanottona järjestettävät palvelut ja toiminnasta aiheutuvat kustannukset.

Riitta Lukkaroinen, Oulun vastaanottokeskus. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 292/2005

20. Maahanmuuttajat ja julkiset palvelut. Terveystenhuollon palvelut ja sosiaalihuollon laitospalvelut ja toiminnasta aiheutuneet kustannukset

Mika Gissler, Maili Malin, Petri Matveinen, Matti Sarvimäki, Aki Kangasharju, Stakes ja VATT. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 296/2006

21. Passivoiko työttömyysturva?

Ilkka Virjo, Simo Aho, Hannu Koponen, Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskus. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 303/2006

22. Sosiaalisten yritysten lain toimivuus ja toimeenpano

Jari Karjalainen, Atso Andersén, Ilkka Kuosa, Pekka Pättiniemi, LTT-Tutkimus Oy. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 307/2006

23. Työttömien työkyky vuonna 2005

Pasi Holm, Jukka Jalava, Pekka Ylöstalo, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos ja työministeriö. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 308/2006

24. Kotitalousvähennys. Kotitalousvähennys kotipalvelumarkkinoiden luojana ja työllisyyden lisääjänä

Kari Niilola, Mikko Valtakari, LTT-Tutkimus Oy. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 310/2006

25. Yksityisellä palvelusektorilla toimivien työnantajien käsitykset ja edellytykset heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistämiseksi

Mika Ala-Kauhaluoma, Kristiina Härkäpää, Kuntoutussäätiön tutkimus- ja kehittämisyksikkö. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 312/2006

26. Työvoimapolitiittisen koulutuksen vaikuttavuus kysynnän näkökulmasta

Merja Kauhanen, Reija Lilja, Eija Savaja, Palkansaajien tutkimuslaitos. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 313/2006

27. Työvoimapolitiittisten toimenpiteiden vaikutusten arviointi

Kari Hämäläinen, Juha Tuomala, VATT. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 315/2006

28. Työttömien tilastollinen profilointi

Jutta Moisala, Ilpo Suoniemi, Roope Uusitalo, Palkansaajien tutkimuslaitos. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 316/2006

29. Työllisyys ja tuottavuus. Analyysi talous- ja työllisyyspolitiittisten toimien vaikutuksista

Kari Alho, Ville Kaitila, Markku Kotilainen, ETLA. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 317/2006

30. Työnhakusuunnitelmien toteutumisenseuranta

Simo Aho, Ilkka Virjo, Hannu Koponen. Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskus. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 319/2006

31. Starttirahalla yrittäjyyteen

Pekka Stenholm, Turun kauppakorkeakoulun PK-Instituutti. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 320/2006

32. Muuttoliike ja työmarkkinat

Pekka Myrskylä, Tilastokeskus. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 321/2006

33. Työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin osallistuneiden rekisteriperusteinen seuranta II

Simo Aho, Hannu Koponen, Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskus. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 24/2007.

34. Satunnaistetut kenttäkokeet työvoimapolitiikan arvioinnissa. Ovatko vaikuttavuusarvot

kohdallaan? Esimerkkinä työnhakukoulutus

Kari Hämäläinen, Elina Nykyri, Roope Uusitalo, Jukka Vuori. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 329/2007

35. Muutosturva uudenlaisen yhteistyön airuena

Robert Arnkil, Esa Jokinen, Simo Aho, Timo Spangar, Hannele Syrjä, Jari Karjalainen, Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskus, LTT-tutkimus Oy ja Spangar Negotiations Oy. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 331/2007

36. Starttiraha yrittäjyyden avaimena

Pekka Stenholm, TSE Entre. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 332/2007

37. Ryhtiä ja ruutia nuorten työvoimapalveluihin. Nuorten yhteiskuntatakuun toteuttamista ja tuloksia selvittävä tutkimus

Sari Pitkänen, Simo Aho, Hannu Koponen, Merja Kylmäkoski, Jarmo Nieminen, Ilkka Virjo. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 333/2007

38. Työvoimapolitiittisen koulutuksen vaikuttavuuden parantaminen. Talonrakentaminen ja metalliala

Terttu Vainio, Tarja Mäkelä, Kati Mikkola, Pekka Tienhaara, VTT. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 334/2007

39. Investointiavustusten työllisyysvaikutukset ja niiden arviointi

Sanna-Mari Hynninen, Jari Ritsilä, Mika Haapanen, Esa Storhammar, Jyväskylän yliopisto, Taloustieteiden tiedekunta. Julkaisu: Työpoliittinen tutkimus 336/2007

40. Kuntoutuksen työtoiminnan taloudelliset vaikutukset kunnille vuonna 2006

Olavi Kallio, Pentti Meklin, Jari Tammi, Tampereen yliopisto, Taloustieteen laitos. Julkaisu: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 4/2008.

41. Katsaus työttömyyden ja terveyden välisiin yhteyksiin

Tarja Heponiemi, Mikael Wahlström, Marko Elovainio, Timo Sinervo, Anna-Mari Aalto ja Ilmo Keskimäki, Stakes. Julkaisu: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 14/2008.

42. Kohti työelämälähtöisiä integroivia palveluja. Työvoimatoimistojen ja työvoiman palvelukeskusten arviointitutkimus

Robert Arnkil, Vappu Karjalainen, Peppi Saikku, Timo Spangar ja Sari Pitkänen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 18/2008

43. Julkisen työvoimapalvelun palvelurakenteen uudistamisen vaikuttavuus

Mikko Valtakari, Hannele Syrjä, Pertti Kiure, LTT-tutkimus (nyk. HSE Executive Education Oy). Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 19/2008.

44. Romanian pitkä matka työn markkinoilla. Tutkimus romanien työmarkkinoille sijoittumisen edistämisestä

Hannele Syrjä, Mikko Valtakari, LTT- Tutkimus Oy (nyk. HSE Executive Education Oy). Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 22/2008.

45. Työvoimapolitiittisten toimenpiteiden kohdistaminen. Työttömänä olleiden pitkän aikavälin seurantaan perustuva tutkimus

Simo Aho, Hannu Koponen, Tampereen yliopiston Työelämän tutkimuskeskus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 24/2008

46. Kohti ohjauksen kokonaisvoimavarojen yhteiskehittämistä. Ammatinvalinta- ja uraohjauksen kehittämishaasteiden strategisen perustan arviointitutkimus

Timo Spangar, Robert Arnkil, Raimo Vuorinen, Spangar Negotiations Co. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 30/2008

47. Globalisaatio, yritysten kansainvälistyminen ja työmarkkinat

Hannu Piekkola. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 31/2008

48. Arviointiraportti työ- ja elinkeinoministeriön pitkän aikavälin työvoimamallista

Jaakko Kiander ja Jaakko Pehkonen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 33/2008

49. Transitional Labour Markets and Flexicurity from the Finnish Labour Market Point of View

Heikki Räisänen ja Günther Schmid. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 42/2008.

50. Työmarkkinatuen aktivoinnin vaikutukset

Kari Hämäläinen, Juha Tuomala ja Minna Ylikännö. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 7/2009.

51. Moni-ilmeiset rekrytointiongelmät. Rekrytointiongelmien syyt työnantajan, työnhakijan ja työvoimatoimiston näkökulmasta

Sari Pitkänen, Leena Luoma, Anu Järvensivu ja Robert Arnkil. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 15/2009.

52. Kirkko heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistäjänä

Henrietta Grönlund ja Liisa Björklund. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 28/2009.

53. Vuorotteluvapaajärjestelmän työllisyysvaikutukset

Teuvo Junka, Ossi Korkeamäki, Miikka Rokkanen ja Roope Uusitalo, VATT. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 35/2009.

54. Ulkomaalaisten tilapäinen työnteke Suomessa

Nina von Hertzen-Oosi, Henna Harju, Niina Haake ja Timo Aro, Net Effect Oy. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 37/2009.

55. Työmarkkinoiden toiminnan ja toimivuuden vaikutus työllisyyteen ja työttömyyteen

Rita Asplund, Etlä. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 40/2009.

56. Suomen matalapalkkatuen kohdentuminen ja työllisyysvaikutukset

Hanna Karikallio ja Raija Volk, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 63/2009. (Yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa)

57. Joustavuus ja turvallisuus irtisanomistilanteissa. Tapaustutkimus Perlos Oyj:n tuotannon lopettamisesta Joensuun seudulla.

Arja Jolkkonen ja Arja Kurvinen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 72/2009.

Muissa sarjoissa tai muulla tavalla julkaistut:

58. Kansantalouksien tuottavuutta ja työllisyyttä koskevan tutkimusasiantuntijatyö.

Reija Lilja.

59. Rekrytointiongelmät työvoiman tarjonta ja liikkuvuus.

Yhteishanke Valtioneuvoston kanslian kanssa. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 5/2007.

60. Alueellinen talousennuste 2006 - 2011.

Olavi Rantala. ETLA.

61. Etninen ja kulttuurinen monimuotoisuus viranomaistyössä.

Julkaisu: Joensuun yliopisto. Edita. Helsinki 2006.

62. Työvoimatoimiston keskeiset työprosessit ja niiden tuottavuuden kehittäminen. Paul Lillrank

Consunting Oy, Julkaisu: Työhallinnon julkaisu 356/2005

63. Aktivointi ja kuntouttava työtoiminta - arviointitutkimus työhallinnon osuudesta reformin toteuttamisessa, AKKU.

Kuntoutussäätiö. Julkaisu: STAKES:in julkaisusarja ”Työttömien aktivointi. Kuntouttava työtoiminta -lain sisältö ja vaikuttavuus”

64. Inkerinsuomalaisten tukiprojekti.

Helsingin yliopiston Aleksanteri instituutti Julkaisu: Helsingin yliopiston Aleksanteri-instituutin raportti marraskuulta 2003

65. Työvoimapolitiikan oppikirja.

VATT. Julkaisu: Oppikirja julkaistu VATT:n julkaisusarjassa no. 38

66. Early intervention as a method of employment policy.

Työministeriö. Loppuraportti julkaistu 2004 (löytyy www.mol.fi ”linkki muut julkaisut”)

67. General Framework for Long-Term Social Impact Evaluation of an employment strategy.

(työministeriö). Loppuraportti julkaistu 2005 (löytyy www.mol.fi ”linkki muut julkaisut”)

68. Lähiöuudistus 2000-ohjelman arviointi.

STAKES. Julkaisu: Ympäristöministeriön julkaisu no. 703.

69. Alueellinen talousennuste 2004-2008 ja alue-ennustejärjestelmän kehittäminen. ETLA

70. Alueellinen talousennuste 2005-2009. ETLA.

71. Alueellinen panos-tuotos -selvitys 2002.

Tilastokeskuksen hanke, työministeriö osarahoittaja..

72. Sosiaaliturvamaksukokeilun vaikutus työllisyyteen.

VATT, PT. Julkaisu: Sosiaali- ja terveysministeriön monisteita 2005:7

73. Sosiaalibarometri 2007.

Julkaisu: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.

74. Kotouttamisen vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden mallintaminen.

Verkkojulkaisu: Accenture Oy, Kotouttamisen vaikuttavuus ja mittaaminen

75. Vajaakuntoisten työkyky.

Julkaisu: Pellervon taloudellinen tutkimuslaitoksen julkaisuja 202.

76. Tutkimusinventaaari nuorille suunnatuista palveluista.

Tutkimus julkaistu verkkojulkaisuna www.nuorisotutkimuseura.fi

77. Alueellinen talousennuste 2007-2012

78. Maahanmuuttajien työkyky 2008.

Pasi Holm, Anneli Hopponen, Markus Lahtinen, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 210.

79. Ammatillinen liikkuvuus Suomessa 1989-2007.

Simo Aho, Ilkka Virjo ja Hannu Koponen. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 5/2009

Työpolitiikan sektoritutkimusohjelman 2003–2007 ohjelma-asiakirjassa määritetyt yksilöidyt tutkimustarpeet

A Alennetaan rakenteellista työttömyyttä ja torjutaan syrjäytymistä

Työnteon kannustavuus

1. rakennetyöttömyyttä vähentävien toimien seuranta ja kehittäminen
2. eri etuusjärjestelmien aktivoivien ja passivoivien vaikutuksien seuranta ja toimenpiteiden osuvuus
3. makrotaloudellinen tutkimus työn verokiilan, kynnyspalkkojen ja kannustinloukkujen yhteyksistä työllisyyden ja työttömyyden muutoksiin
4. vero- ja maksupoliittisten muutosten vaikutukset työnteon kannustavuuteen.
5. palkanmuodostuksen ja palkkajouston yhteydet työllisyyteen ja matalapalkkalojen kehitykseen

Työmarkkinoiden ulkopuolella olevien ja työnhakija-asiakkaiden tilanteen ja tarpeiden hyvä tunteminen

6. työttömyyden tyypit, määrät kehitysnäkymät, syntytaustasta, työttömien työhistoria, yms. työllistyvyyteen vaikuttavat seikat
7. potentiaalisten ryhmien ominaisuuksien analysointi mm. työhönsijoittumisen esteet, asenteet, kannustinloukut, yms.
8. tukitoimien toimivuus asiakkaiden tarpeiden näkökulmasta
9. työnantajien rekrytointikriteerit
10. työssäkäynnin ja taloudellisen syrjäytymisen dynamiikkaa
11. työvoimapolitiittisten toimenpiteiden merkitys syrjäytymisen ehkäisyssä.
12. työllisyysasteeseen vaikuttavin tekijöiden arviointi
13. työhönsijoittumisen esteet ja työhönsijoittumista selittävät tekijät
14. heikommassa asemassa työmarkkinoilla olevien työllistytminen
15. paikallisen kumppanuuden hyvät käytännöt ja sosiaalinen yrittäjäyys

B Varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus

Työmarkkinoiden toimivuus ja niiden tuleva kehitys

16. poikkihallinnollisen työllisyysohjelman toteuttaminen tutkimusavusteisesti
17. tulevaisuussuuntautuneen analyysiä on jatkaminen ja vieminen yksityiskohdaisempaan suuntaan.
18. työmarkkinoiden toimivuus ja sitä selvittävät kysyntä -ja tarjontatekijät

19. työmarkkinoiden toimivuuden merkitys suhteessa hyödyke- ja pääoma-markkinoiden toimivuuteen talouden kasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden näkökulmasta.
20. tulevaisuuden ammattikuvat ja ammattirakenteen alueellinen ennustaminen
21. EU:n laajentumisen vaikutukset tuotannon sijoittumiseen, työmarkkinoihin ja työvoiman liikkuvuuteen,
22. tuottavuuden ja työllisyyden suhteen muuttuminen
23. työvoiman ulkopuolella olevien työikäisten ryhmän työllistettävyys
24. työn organisoinnissa ja työelämässä tapahtuvien muutosten vaikutukset työmarkkinoihin ja työllisyyteen
25. työpoliittisen strategian takana olevat oletukset ja viitekehys
26. työhön uudelleen kiinnittymisen prosessit
27. työttömyyden kehittymisen yksilölliset mekanismit, urakehityksen osatekijät ja ammatinvalinnanohjauksen vaikuttavuudesta
28. ennakoiva tutkimuksellinen tieto paikallisten työmarkkinoiden toiminnasta erityyppisillä alueilla

Nuoret ja ikääntyneet

29. nuorten kvalifikaatioiden kehitys ja tilanne
30. varhaiseen poistumaan johtavat työelämän prosessit ja johtamiskäytännöt

Elinikäinen oppiminen

31. työelämän rakenteelliset esteet ammattitaidon kehittämiseksi aikuisiässä
32. koulutuksen, oppimisen ja työn väliset yhteydet ja Suomen tulokset suhteessa muiden maiden tuloksiin.
33. koulutuksen tarvearvioinnin ja osaamiskartoituksen menetelmien tutkimus-avusteinen kehittäminen
34. tiimityön organisoinnin ja johtamisen vaikutukset työssä oppimiseen
35. uusiin työnorganisointimuotoihin liittyvät oppimisprosessit ja oppimisen edellytykset ja esteet
36. oppimisen motivaatio tekijät ja koulutusmenetelmät

Työnantaja-asiakkaiden tarpeiden hyvä tunteminen

37. osaamistarpeet eri aloilla
38. työnhakija-asiakkaiden osaamisen ja muiden ominaisuuksien vastaavuus avoimien työpaikkojen vaatimuksiin

C Työn tuottavuuden ja laadun parantaminen

Työlakeihin liittyviä tutkimustarpeita

39. työlainsäädännön ajantasaisuus ja vastaavuus työelämän tämänhetkisen vaatimuksiin.

40. psykologisten testausten tila ja taso
41. työelämän osallistumisjärjestelmien toimivuus
42. työnjakamallien vaikuttavuus
43. työsopimuslain vaikutukset jalaintoimivuusmuuttuvassatoimintaympäristössä.
44. työsopimuslain soveltamisalan selkeys
45. epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien työoikeudellinen asema
46. kokoaikaisessa ja toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevien työntekijöiden oikeuksien ja velvollisuuksien määräytyminen
47. työntekijöiden asema yritysjärjestelyiden yhteydessä.
48. työsopimuslain säännösten toimivuus perusteettomasta työsopimuksen päättämisestä määrättävistä korvauksista.
49. yhteistoimintalain mukaisten keskeisten säännösten tulkinta käytännön työelämässä
50. työntöön ja yksityiselämän yhteensovittamiskysymykset sekä kouluttautumis- mahdollisuuksien turvaaminen
51. vuorotteluvapaan vaikutukset sitä käyttävän työntekijän työssä jaksamiseen ja osaamisen kehittymiseen, järjestelmän merkitys sijaiseksi palkattavan työtömän työllistymisen kannalta sekä vaikutukset työtehtävien organisointiin ja työyhteisöön kannalta.

Muita työelämän kehittämiseen liittyviä tutkimustarpeita

52. työolojen muutos ja työelämän uusien toimintatapojen vaikutukset tuottavuuteen ja työhyvinvointiin.
53. työn uusien organisointitapojen leviämistä edistävät ja estävät tekijät
54. työn kuormittavuuden ja vetovoimaisuuden problematiikka teknisten ja organisatoristen muutosten yhteydessä
55. työelämän ja työsuhteiden monimuotoistuminen, työhön sitoutuminen ja työssä oppiminen.
56. työolojen muutosten seuranta
57. yritysten työvoiman käyttötavat ja toimintatapojen muutokset
58. kuormituksen kasvun syyt ja siihen liittyvät yhteiskunnalliset seuraukset
59. työsuhteiden monimuotoistumisen ja määräaikaisten työsuhteiden lisääntymisen vaikutukset työntekijöiden osaamisen kumulatiiviseen kehitykseen ja sitoutumiseen organisaatioissa.
60. ikääntyneiden työntekijöiden osaamisen säilyttämisen ja siirtämisen huomiointi organisaatioissa.
61. naisten työelämään paluun esteet

Työn uusien organisointimuotojen leviämisen tutkiminen

62. työn uusien organisointimuotojen leviämisen esteet
63. uusien käytäntöjen leviämisen esteet sekä työpaikkojen johdon että henkilöstön näkökulmasta

- 64. e-työ ja työssä tavoitettavuus tuottavuus- ja työhyvinvointikysymyksenä
- 65. työelämän kehittämistoiminnan kokonaisvaltainen jälkikäteisarviointi

D Edellytykset aktiiviselle työperusteiselle maahanmuuttopolitiikalle

Liikkuvuuden kehitys

- 66. työntekijöiden liikkuvuuden kehitys suhteessa muiden tuotannontekijöiden liikkuvuuteen talouden globalisaation ja Euroopan yhdentymisen osana.
- 67. nykyisen ja tulevan maahanmuuton kustannusten ja hyötyjen arviointi makro- ja mikrotasolla
- 68. Suomen ja uusien jäsenmaiden sosiaaliturvan tason, työttömyys- ja työllisyysasteen sekä työvoiman liikkuvuuden kehityksen seuranta.
- 69. palvelujen vapaan tarjonnan puitteissa tapahtuva työvoiman liikkuvuus
- 70. muuton rakenne, kesto, alueellista kohdentuminen, raja- aluetyöskentely sekä toimialoittain
- 71. työlupakäytäntöjen toimivuus suhteessa työvoimatarpeisiin ,
- 72. ulkomaalaisten tekemä ja ulkomaalaisilla teetetyn n pimeän työn laajuus ja työsuhteen ehtojen noudattaminen sekä näitä koskevan valvonnan toimivuus
- 73. eri kulttuuripiireihin muuttavien kohtaamat vaikeudet
- 74. Suomen sisäinen alueellinen liikkuvuus ja sen kehitysvaihtoehdot

Maahanmuuttajien integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan

- 75. kotouttamista koskevan selonteon laatimisen tueksi tehtävä uusi seurantatutkimus ml. kansalaisjärjestöjen rooli kotouttamisen edistämisessä.
- 76. etnisten vähemmistöjen keskinäiset suhteet ja maahanmuuttajien suhtautuminen suomalaisiin.
- 77. yhdenvertaisuuden edistäminen ja monimuotoisuuden johtaminen työpaikoilla.

E Yrittäjyyden ja itsensä työllistämisen edistäminen

- 78. seurantatutkimus starttiyrittäjyydestä
- 79. työtehtävien ulkoistamisen kautta tapahtuva työntekijöiden valikoituminen yritykseen jääviin ja poistuviin, ulkoistumisen kohteeksi joutuneiden työllistyminen ja työvoimapolitiittisten toimenpiteiden toimivuus organisaatiomuutosten hallitussa tukemisessa.
- 80. tutkimusavusteiset projektit edistämään palkansaajasta yrittäjäksi ryhtymistä

F Julkisen työvoimapolitiikan palvelustrategia

Työvoimapolitiikan vaikuttavuus

- 81. työpoliittisen strategian tavoitteiden määrittäminen tietyllä tarkkuustasolla vaikuttavuusarvioinnin tarkkuuden ja tason parantamiseksi.

82. työvoimapolitiikan vaikuttavuuden monipuolinen arviointi taloustieteen menetelmillä makro- (esim. työmarkkinoiden toimivuus, työllisyys) ja mikrotasolla (esim. yritys- tai yksilötasolla)
83. jatkuva seuranta eri työvoimapalvelujen uudistamisesta, työvoimapalvelulain ja kotouttamisen toimeenpanosta, työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen, tukityön ja aktivoivien toimenpiteiden vaikutuksesta.
84. vaikuttavuusarvioinnin monipuolistaminen ja yksittäisten toimenpiteiden vaikuttavuuden ohella esille tuloksia myös koko palveluprosessikokonaisuuden vaikuttavuudesta
85. eri toimenpiteiden syrjäyttämisaikutusten ja vuotojen selville saaminen.
86. laadulliset, pehmeät tulokset myös alueellisesti.

Tutkimusavusteinen toiminnan kehittäminen

87. toimintastrategian suunnittelu ja käyttöönotto tutkimusavusteisesti
 - vahvistettava yksilökeskeistä työtettä asiakkaan kohtaamisessa
 - aluetasolla työvoimapalvelut linkitettävä seudulliseen kehittämistyöhön
 - johtamisen alueella vahvistettava sisäistä toimintakykyä, valmiuksia vaihtoehtoihin ja verkostoresurssien moninaista käyttöä
 - edistettävä hyvien palvelukäytäntöjen oppimista ja levittämistä
 - työhallinnon henkilöstön sitouduttava uudistuksiin
 - tulosjohtaminen edellyttää enemmän paikallista ja alueellista vuorovaikutusta sekä verkottumista
 - työvoimatoimiston merkitystä palvelujen tilaajana ja tuottajana sekä työvoiman kehittämiskeskusten toimintaa tuettava.

G Työhallinnon toimivuuden kehittäminen

88. työpolitiikan strategian takana olevien olettamuksien ja prosessien arviointi
89. palveluprosessin toimivuuden ja tehokkuuden arviointi kokonaisuutena, palvelujen vastaavuus eri asiakasryhmien palvelutarpeisiin.
90. työhallinnon organisaation tietopääoma ja tietämyksenhallinnan kehittäminen tutkimusavusteisesti
91. hallinnon ohjausjärjestelmien ja organisaation toimivuus ml. työvoima- ja elinkeinokeskusuudistuksen tulokset

Tekijät Författare Authors		Julkaisuaika Publiceringstid Date	
Mikko Valtakari, Mia Toivanen, Olli Oosi och Annu Kotiranta		April 2011	
		Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by	
		Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	
		Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title			
Slutlig utvärdering av det arbetspolitiska sektorforskningsprogrammet 2003–2007			
Tiivistelmä Referat Abstract			
I undersökningen har man utvärderat det arbetspolitiska sektorforskningsprogrammets (2003–2007) effekt samt hur lyckat sättet att genomföra programmet var. I utvärderingen har det alstrats information också om vilka utmaningar och utvecklingsbehov som i detta nu är förknippade med den arbetspolitiska forskningen. De centrala metoder som användes i utvärderingsarbetet var dokumentanalys, metaanalys av studiernas slutrapporter, en enkät riktad till de forskningsprojektansvariga samt expertanalyser på basis av intervjuer. I det arbetspolitiska sektorforskningsprogrammet inleddes åren 2003–2007 sammanlagt 136 forskningsprojekt. Totalfinansieringen av programmet var 7,33 miljoner euro. I relation till antalet projekt har det arbetspolitiska sektorforskningsprogrammet varit en omfattande resurskälla för den forsknings- och utvecklingsverksamhet som hör till arbetspolitikens område. Det arbetspolitiska forskningsprogrammet har på ett lyckat sätt stött ministeriets behov av arbetspolitisk information och på så sätt skapat en grund för bedrivandet av den evidensgrundade politiken. Verkningarna av forskningen är dock till sin natur indirekta och diffusa. Inverkningsarna på arbetspolitiken uppstår i regel genom samverkan av flera olika studier på förståelse och attityder samt genom dem indirekt på arbetspolitikens innehåll och sätt att agera. Forskningsresultaten har fungerat som signaler och katalysatorer för det fortsatta arbetet på ministeriet. Utnyttjandet av resultaten av studierna inom arbetspolitiken har dock varit osystematiskt och ofta avhängigt av enskilda faktorer eller intressen. Programmåssighetens fördelar i förhållande till individuell forskningsfinansiering kommer till synes på så sätt att man via programmet systematiskt och långfristigt har kunnat allokera forskningsfinansieringen till de områden som ansetts vara arbetspolitiskt och samhälleligt viktiga. Via den systematiska forskningsverksamheten har ministeriet haft en viktig betydelse och ställning som en samhällelig aktör inom den arbetspolitiska forskningen och som stärkare av det informationskapital som gäller den. Med hjälp av den programbaserade finansieringen har man också kunnat trygga kontinuum i forskningen och sålunda skapa grunder för kumulering av kunskap och forskningskunnighet. Den miljö i vilken den arbetspolitiska forskningen bedrivs har genomgått en kraftig omvälvning under de senaste åren. I och med de reformer som verkställts samt de minskade forskningsanslagen har en vittomfattande och systematisk arbetspolitisk forskningsverksamhet av den typ som tidigare bedrevs minskat på ministeriet. Det föreligger ett hot att forskningsverksamheten på området tvinar bort i Finland. En utmaning i anslutning här till är, huruvida man i fortsättningen lyckas trygga forskningsverksamheten på områden exempelvis genom samarbete mellan olika finansieringsinstanser.			
Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: Strategi- och prognostiseringsenheten/Heikki Räisänen, tfn 050 396 3658			
Asiasanat Nyckelord Key words			
arbetspolitik, arbetspolitiskt sektorforskningsprogram, forskningens effekt			
ISSN		ISBN	
1797-3562		978-952-227-516-5	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages		Kieli Språk Language	Hinta Pris Price
95		Suomi, finska, finnish	17 €
Julkaisija Utgivare Published by		Kustantaja Förläggare Sold by	
Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy		Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Tekijät Författare Authors Mikko Valtakari, Mia Toivanen, Olli Oosi and Annu Kotiranta	Julkaisuaika Publiceringstid Date April 2011 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Final evaluation of the employment policy research program (2003–2007)	
Tiivistelmä Referat Abstract This study evaluates the impact and execution of the employment policy sector research program (2003–2007). The study also contributed to the understanding about current challenges and areas requiring further development in employment policy research. Main research methods used were document analysis, meta-analysis of research reports, survey targeted to the persons responsible for the projects conducted under the sector research program and personal interviews. Altogether as many as 136 research programs were funded by the sector research program. The total funding was 7,33 million euros. It can be concluded that the sector research program has been a significant enabler of research and development work in labor policy research between 2003 and 2007. The sector research program has provided answers to the information needs of the Finnish Ministry of Employment and the Economy and in doing so has contributed to the goal of evidence-based decision making. However, the impacts of research are typically indirect. Research can have an impact on the understanding about and attitudes towards a particular issue of concern. Direct links between research and political decisions are often harder to prove. To summarize, research funded by the sector program has produced signals and acted as a catalyst for further work in the ministry. What has been lacking is the direct and systematic use of the research results in the decision making process. Several benefits of having a sector research program compared to a project based research funding can be identified. These include the more systematical nature of selecting research projects addressing issues that have true societal value. This systematic selection of important research topics has highlighted the important role of the ministry in the accumulation of intellectual capital in Finland in the field of employment policy research. The sector program has also provided continuity to the research funding of labor policy research. The environment for labor policy research has been changing during the last years. Some of the stylized facts about this change include declining trend in funding. This is a potential threat for the future of labor policy research in Finland. One particular challenge is whether the funding base for high quality research can be secured by co-operation between different institutions and agencies providing research funding in coming years. Contact person with the Ministry of Employment and the Economy: Strategy and Foresight unit/Heikki Räisänen, tel. +358 (0)50 396 3658	
Asiasanat Nyckelord Key words Employment policy, employment policy research programme, effectiveness of research	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-516-5
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 95	Kieli Språk Language Suomi, finska, finnish Hinta Pris Price € 17
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd

Työpoliittisen sektoritutkimusohjelman 2003–2007 loppuarviointi

Tutkimuksessa on arvioitu työpoliittisen sektoritutkimusohjelman (2003–2007) vaikuttavuutta ja ohjelman toteutustavan onnistuneisuutta. Arvioinnissa on tuotettu tietoa myös työpoliittisen tutkimuksen tämän hetken haasteista ja kehittämistarpeista.

Työpoliittinen tutkimusohjelma on tukenut onnistuneesti ministeriön työpoliittisia tietotarpeita ja luonut siten pohjaa evidenssiperusteiselle politiikan teolle. Systemaattisen tutkimustoiminnan kautta ministeriöllä on ollut tärkeä merkitys ja asema yhteiskunnallisena työpoliittisen tutkimuksen toimijana ja sitä koskevan tietopääoman vahvistajana. Ohjelmallisen rahoituksen avulla on myös pystytty turvaamaan tutkimuksen jatkumoa ja luotu siten perusteita tiedon ja tutkimusosaamisen kumuloitumiselle. Työpoliittisen tutkimuksen toteutusympäristö on kuitenkin kokenut voimakkaan muutoksen viime vuosina. Uhkana saattaa olla alan tutkimusinfrastruktuurin rapautuminen tulevaisuudessa.

Edita Publishing Oy
PL 800, 00043 Editä
Vaihde 020 450 00

Editä asiakaspalvelu
Puhelin 020 450 05
Faksi 020 450 2380

Editä-kirjakauppa Helsingissä
Kustantajien Kirjakuja
Sanomatalo, Elielinaukio 1
Puhelin 020 450 2566

Painettu
ISSN 1797-3554
ISBN 978-952-227-515-8

Verkkojulkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-227-516-5

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY